

Materiaalinen sitoutuminen yhdistykseen:
Hiihtokouluyhdistysten pitkäaikaisten jäsenten narratiivit

Lauri Lehtinen
Pro gradu -tutkielma
Lapin Yliopisto
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Hallintotieteet, erityisesti johtamisen psykologia
2021

Tiivistelmä

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Materiaalinen sitoutuminen yhdistykseen: Hiihtokouluyhdistysten pitkäaikaisten jäsenten narratiivit

Tekijä: Lauri Lehtinen

Tutkinto-ohjelma/oppiaine: Hallintotieteet, erityisesti johtamisen psykologia

Työn laji: Pro gradu -tutkielma X Licensiaatintyö__

Sivumäärä: 89 sivua + liite

Vuosi: 2021

Tiivistelmä:

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksen on selvittää, miten sitoutuminen yhdistyksiin tapahtuu. Tutkimuksessa tarkastellaan suomalaisten hiihtokouluihin liittyvien yhdistysten jäsenten sitoutumisen ilmiötä. Tutkimuksen tarkoitus on esittää uudenlainen avaus sitoutumisen ilmiölle ja tehdä sitoutumisen tila ymmärrettäväksi hiihtokouluyhdistyksissä.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on materiaallisen sitoutumisen teoria. Tutkimus lähestyy sitoutumisen ilmiötä sitoutumisen tilana, joka syntyy ihmisen ja kaiken ympärillä olevan yhteen kietoutumana. Tutkimus tarkastelee, miten tämä yhteen kietoutuma näkyy yhdistyksissä toimivilla henkilöillä.

Kyseessä on laadullinen tutkimus, jonka metodivalinta on narratiivishermeneuttinen. Tieteenfilosofinen lähestyminen on narratiivinen, hermeneuttinen sekä fenomenologinen. Tutkimuksen aineisto on kerätty haastatteluiden avulla ja se on analysoitu juonianalyysin ja elämäntarina-analyysin keinoin.

Tutkimuksessa havaittiin, että sitoutuminen voi rakentua materioiden toimijuuden kanssa, mikä ilmenee sitoutumisen tilana. Sitoutumisen tila on uudelleen muovautuva tila, joka toistuessaan ja uudelleen tapahtuessaan muodostaa pitkäaikaisen sitoutumisen yhdistykseen. Sitoutumisen tila syntyy niin, että ei välttämättä ole järkevää etsiä yksittäisiä toimijoita, asioita tai tapahtumia, vaan ymmärtää sitoutumisen ilmiötä kokonaisena abstraktina käsitteenä, joka muodostuu suhteessa äärettömän moneen asiaan.

Avainsanat: Sitoutuminen, Narratiivisuus, Materiaalisuus, Yhdistys

X Tutkielma ei sisällä muita kuin tekijän/tekijöiden omia henkilötietoja.

Sisällys:

1	JOHDANTO	4
2	SITOUTUMISEN TILA	9
2.1	Toimijuus materian dynaamisena ominaisuutena	9
2.2	Materiaalisen sitoutumisen teoria.....	12
2.3	Savenvalaja esimerkki.....	14
2.4	Artefaktointi	16
3	YHDISTYS.....	20
3.1	Yhdistys ja siihen liittyminen.....	20
3.2	Vapaaehtoisuuden tarkastelu.....	23
3.3	Yhdistyksen johtaminen ja sitoutuminen	24
4	METODOLOGIA	31
4.1	Metodologian valinta.....	31
4.2	Aineiston keruu	36
4.3	Analyysi	39
5	TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	42
5.1	Sitoutumisen tilat.....	42
5.2	Liittyminen	44
5.2.1	Verenperintö	44
5.2.2	Vahingossa mukaan	46
5.2.3	Liittymisen johtopäätökset.....	48
5.3	Osallistuminen.....	49
5.3.1	Yhdistysten ritarit.....	49
5.3.2	Arjen sankarit.....	52
5.3.3	Yhdistystoiminnan mahdollistajat	54
5.3.4	Osallistumisen johtopäätökset	56
5.4	Ydin.....	58
5.4.1	Yhdistys mahdollistajana	58
5.4.2	Rakkaudesta lajiin.....	60
5.4.3	Ihmissuhteet	62
5.4.4	Ytimen johtopäätökset	64

5.5	Muut	67
5.5.1	Taustalla olevia merkityksellisiä asioita	67
5.5.2	“Pilke Silmäkulmassa”	68
5.5.3	Muiden asioiden johtopäätökset	71
5.6	Tuloksien yhteenveto	73
6	POHDINTA	75
6.1	Hetkellisestä sitoutumisen tilasta pitkäaikaiseen sitoutumiseen	75
6.2	Tutkimuksen tuloksien arviointi.....	81
6.3	Jatkotutkimusaiheet	82
LÄHTEET:		84
LIITE 1. Haastattelurunko		

1 JOHDANTO

“Intention formation is not something that simply happens in your head; intentions are being formed via engagement with the materiality of things in the surrounding environment.”
(Gallagher & Taler 2016, 340)

Edellä oleva sitaatti herätti tutkimaan sitoutumisen käsitettä uudella tavalla. Tutkielma tarkastelee yhdistyksiin sitoutumista, materiaalsen sitoutumisen teorian viitekehyksen alla.

Asioilla on ihmiselle merkitystä (Sayer 2011). Edellinen on sosiaalipsykologin väite, että asiat tulisi ottaa huomioon, kun ihmistä tutkitaan. Asioilla hän viittaa siihen, että arvoilla ja eettisillä valinnoilla on merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta, jolloin tapahtumilla ja muilla asioilla on merkitystä ihmisen elämään. Toimijuus on katsottu olevan ihmisen aktiivista ominaisuutta käsittelevä käsite (Kumpulainen & ym. 2010). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, että jos asiat saavat toimijuuden ominaisuuden, niin miten niillä voi olla vaikutusta ihmiseen ja etenkin sitoutumisen ilmiöön. Kyseessä on kuitenkin psykologinen ilmiö, joka väittää, että asioiden vaikutus on todellinen ja asioiden merkitys on osa kognitiota. Tutkielma ei oleta, että vain asiat tekevät ihmisyyden, jolloin psykologialla ei olisi enää merkitystä tutkimuksen kannalta. Asioiden toimijuutta tarkastellaan sitoutumisen kannalta.

Suomessa on valtava määrä yhdistyksiä, mikä antaa aiheutta siihen, että yhdistyskentän tarkastelu on tärkeää. Sitoutuminen itsessään on ilmiö, jota on tarkasteltu niin työelämässä kuin muissakin ihmisen elämässä olevissa asioissa. Yhdistyksiin kuulumisen on vapaaehtoista ja vapaaehtoisuus on kirjattu jopa Suomen perustuslakiin. Yhdistykset tarvitsevat jäseniä ollakseen olemassa. Voittoa tavoittelemattoman organisaation onnistumisen yhdeksi ehdoksi on asetettu sitoutuminen (Drucker 1990). Kuitenkin vapaaehtoisten sitoutumista toimintaan on Suomessa tutkittu erittäin vähän (Kuuluvainen 2015). Tutkimus tarkastelee sitoutumista suomalaisissa hiihtokouluyhdistyksissä.

Tutkimus lähestyy sitoutumista tutkimuskysymyksellä: *Miten sitoutuminen yhdistykseen tapahtuu?* Tutkimuskysymyksen lisäksi on apukysymys, joka sisältää kaksi erillistä asiaa: *Mitkä tapahtumat ja toimijat muodostavat sitoutumista?* Aikaisemmat tutkimukset ovat etsineet vastauksia, *mihin* yhdistyksissä sitoudutaan (esim. Lahti 2003; Utti 2009; Yeung

2002), mutta tämä tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen, *miten* yhdistyksiin sitoudutaan. Haastatteluista nousee esiin myös asioita mihin sitoudutaan, mutta miten sitoutuminen tapahtuu, on tutkimusta eteenpäin vievä kysymys, jota aineistolle esitetään analyysivaiheessa.

Tutkimuksen tavoite on uuden mahdollisen tulkinnan tuominen sitoutumisen ilmiöön, eli tarkoituksena on ymmärtää sitoutumisen tila hiihtokouluyhdistyksissä ja tehdä se ymmärrettäväksi. Materiaalisen sitoutumisen teoriaa ei ole tutkittu suomalaisissa yhdistyksissä. Materiaalisen sitoutumisen teorian viitekehyksessä tapahtuvaa tutkimusta on tehtyä ylipäättänsä todella vähän. Vapaaehtoistoiminnan sitoutumista on tutkittu aikaisemmin näkökulmalla mihin sitoudutaan, mutta tämän tutkimuksen tarkoitus on löytää vastauksia kysymykseen, miten sitoutuminen tapahtuu. Uusi mahdollinen tulkinta sitoutumisesta voi myös antaa uudenlaisia tulkintoja sitoutumisen johtamiseen. Sitoutumisen johtaminen on mielenkiinnon kohde, mutta ilman tietoa siitä, että miten sitoutuminen tapahtuu, on vaikea pohtia johtamista. Oletuksena on, että kun löytyy sitoutumiseen liittyviä toimijoita ja tapahtumia, niin on mahdollisuus antaa sovellusmahdollisuuksia sitoutumisen johtamiseen yhdistyksissä.

Tutkimuksen metodivalinta on narratiivishermeneuttinen. Tutkimus perustuu narratiiveihin ja niiden analysoimiseen, joihin hermeneuttinen ote tuo tulkinnan mahdollisuuden. Sitoutumisen käsitettä lähestytään materiaalisen sitoutumisen näkökulman avulla, etsien narratiiveista sitoutumisen ilmiötä. Tutkimuksessa on myös fenomenologinen suuntaus, vaikka kyseessä ei ole puhtaasti kokemuksen tutkimus, mutta tutkimuksen aineisto edustaa koettua kerrontaa.

Tutkielma perustuu pitkälti myöhemmin perusteltuihin oletuksiin, jotka voidaan kiteyttää seuraaviin väittämiin (Malafouris 2018):

- Materialla voi olla toimijuutta.
- Materian vaikutus on osa ihmisen kognitiivista prosessia
- Materia, kognitiivisen prosessin osana, aiheuttaa tai on sitoutumista.

Jokainen väittämä on perusteltu laajemmin myöhemmin. Tutkielma ei kuitenkaan oleta, että materialla olisi mieli tai inhimillinen tajunta. Tieteenfilosofisesti Jane Bennet (2020) esittelee materian värettä, jossa materiat on kuvattu “olioina”, joilla on voimaa ihmisten toimintaan. Hän huomauttaa, että “olio” termillä on taipumus liioitella materian olioutta. Tämä tutkimus ei käytä olio termiä, vaan keskittyy materioihin, joilla oletetaan olevan myöhemmin esitettyä

toimijuutta. Materiaan toimijuudella ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että materiaalilla olisi oma mieli, vaan tarkastelussa on materiaan ja toimijuuden dynaaminen puoli, jolla on vaikutusta ihmiseen. Tällöin filosofisena ongelmana tässä tutkimuksessa on ihmisen ja ympäristön yhteyden merkitys.

Ihmisen ja ympäristön suhde ei ole yksiselitteisesti toisistaan erillinen ja käsitys tästä suhteesta on ongelmallinen ja ristiriitainen (Järvilehto 1994). Järvilehto (1994) on esitellyt vaihtoehtoja selittää ihmisen ja ympäristön suhdetta. Tätä suhdetta voidaan tarkastella joko niin, että ihminen ja ympäristö ovat toisistaan erillisiä järjestelmiä, tai vaihtoehtoisesti sellainen käsitys, jossa ihminen ja ympäristö ovat vain yksi järjestelmä. Erillisinä järjestelminä tarkastellessa asiaa kutsutaan kahden järjestelmän systeemiksi. Ihmisen ja ympäristön ollessa toisistaan eroavat järjestelmä, ihminen reagoi ympäristön ärsykkeisiin. Ärsyke aiheuttaa ihmisessä havainnon avulla ajatusprosessin, jonka avulla tehdään päätös, joka johtaa reaktioon. Kun taas ihmisen ja ympäristön suhdetta tarkastellaan niin, että niiden oletetaan olevan vain yksi systeemi, tarkastelu muuttuu paljon. Tällöin havainto ei ole pään sisällä oleva kuva, vaan eliön ja ympäristön yhteistoiminnan tulos. Tällaista järjestelmää kuvatakseen on syntynyt eliö-ympäristö -järjestelmän teoria. (Järvilehto 1994.)

Seuraava reaktiokokeen esimerkki havainnollistaa kahden eri järjestelmän kuvausten filosofista eroa ja perinteisen kognitiivisen psykologian tapaa selittää ihmisen ja ympäristön suhdetta. Ensiksi esimerkki, joka kuvastaa ajatusta, jossa ihminen ja ympäristö ovat erilliset, eli on kaksi erillistä järjestelmää. Reaktioaikakoe on kokeellinen testi, jossa koehenkilön on tarkoitus painaa nappia mahdollisimman nopeasti kuultuaan äänimerkin. Tällöin tapahtuu ketjumainen tapahtuma, jossa on: Ärsyke (ääni) -> Ärsykkeen muokkaus | Liikeohjelma (kognitiivinen prosessi) -> Reaktio (napin painallus). Reaktioaika on ajanjakso, joka syntyy ärsykkeen ja reaktion välissä. Koko tapahtumasarja voidaan kuvata peräkkäisinä mekanismeina. Toiseksi esimerkkinä on sama reaktioaikakoe, jota tarkastellaan eliö-ympäristö-järjestelmän valossa, jolloin ajatus on hyvin erilainen. Kaikki psyykkisen toiminnan käsitteet viittaavat koko järjestelmän toimintaan, jolloin ihmisen toiminnassa ei voida havaita erillisiä psyykkisiä toimintoja (esimerkiksi havainto, oppiminen ja muisti). Tarkastelussa on tärkeintä toiminnan tulos. Reaktioaikakokeen kannalta ei ole tarkoitus katso psyykkistä toimintaa, vaan miten on ajauduttu tulokseen. Kokeen puitteissa koehenkilön on jo paljon ennen ärsykettä organisoitunut siten, että lopputulos on mahdollinen. Toimintajärjestelmiä on olemassa valtava

määrä jo ennen ärsyettä, jotta ärsyke suuntautuisi yhteen asiaan, napin painallukseen. Koehenkilö ei siis toimi ärsykkeen takia, vaan paljon aikaisemmin tapahtuneesta järjestymisestä johtuen. Tällöin koehenkilön toiminnan järjestäytyminen ja suuntautuminen määrittelevät ympäristönmuutosta, jota voidaan käyttää toiminnan tuloksen tuottamiseksi. (Järvilehto 1994.)

Järvilehto (1994) kuvailee, että kokeellisen psykologian tai neurofysiologian vaikeudet ihmisen toiminnan selittämisessä ei johdu tutkimusten huonolaatuisuudesta, vaan siitä, että lähtökohta, jossa ihminen ja ympäristö erotellaan toisistaan, on kyseenalainen. Hän kyseenalaistaa, että miksi pidetään kiinni kahden järjestelmän selityksestä, koska eliöjärjestelmän ja ympäristöjärjestelmän selittäminen on niin vaikeaa, ellei jopa mahdotonta. Tämän tutkimuksen materiaalsen sitoutumisen teoria, jota esitellään kappaleessa kaksi, pohjautuu samankaltaiseen ajatukseen kuin Järvilehdon kuvaus eliö-ympäristö -järjestelmän teoriasta, jossa ihminen ja ympäristö ovat erottamattomia. Materiaalsen sitoutumisen teoria tuo sitoutumisen ilmiön mukaan materian ja ihmisen yhteiseen toimintaan. Materiaalsen sitoutumisen teoria ajaa filosofista muutosta mielen arkeologian tarkasteluun (Iliopoulos 2019).

Voidaan todeta, että tutkimuksen perusoletukset haastavat perinteisen kognitiivisen psykologian tutkimusta. Tutkimus sopii kuitenkin johtamisen psykologian tutkimuskenttää, koska se katsoo monen asian rakentuvan suhteissa.

Tutkimuksen tekemiseen on tullut kipinä omasta osallistumisesta yhdistykseen, etenkin hiihtokouluyhdistykseen Suomessa. Tutkimuksen tarkastelussa on hiihtokouluyhdistykseen sitoutuminen, mutta tuloksissa on myös asioita sitoutumisen ilmiöstä, jota voidaan yleistää muihinkin yhdistys- ja vapaaehtoistoiminnan alueisiin. Sitoutumisen ilmiön tutkiminen on tärkeä asia johtamisen psykologian kannalta, myös muidenkin kuin kolmannen sektorin kannalta.

Tutkielma puhuu hiihdonopettajista, jolla tarkoitetaan lumilajien eli alppihiihdon, lumilautailun, murtomaahiihdon tai telemark-hiihdon opettajia. Hiihdonopettajat voivat olla joko hiihdonohjaajia tai hiihdonopettajia, riippuen koulutustasosta. Tässä tutkimuksessa

kaikkia hiihdonohjaaja koulutuksen saaneita kuvataan sanalla hiihdonopettaja, lajista tai koulutustaustasta riippumatta.

2 SITOUTUMISEN TILA

Sitoutumisen tila on tässä tutkielmassa esitetty teoreettinen viitekehys, joka liittyy materiaalsen sitoutumisen teoriaan. Kyseessä on tieteenfilosofinen teoria, johon liittyy seuraavassa kappaleessa esitetyt asiat toimijuudesta. Toimijuuden käsitettä on seuraavassa kappaleessa tarkasteltu asioiden dynaamisen puolen esiintymisenä. Kappale 2.2 esittelee materiaalsen sitoutumisen teorian perusteet. Materiaalsen sitoutumisen teoria (Material engagement theory) on lyhennetty jatkossa alkuperäisen englanninkielisen nimen mukaan (MET). Kappale 2.3 kuvailee esimerkin, jonka avulla Malafouris (2008;2018) esittelee materiaalsen sitoutumisen teoriaa. Kappaleessa 2.4 esitellään, millainen prosessi ihmisen kognitiossa tapahtuu materiaalsen sitoutumisen teorian mukaan. Kyseessä on tieteenfilosofinen lähestyminen, joka ei kulje käsi kädessä kognitiivisen tai neuropsykologian perinteiden kanssa, vaan kuvaa ihmisen suhdetta materiaan toisella tavalla.

2.1 Toimijuus materian dynaamisena ominaisuutena

Ihmisellä on tahto toimia aktiivisesti. Kun aktiivisuuteen lisätään oleminen ja kokeminen niin voidaan alkaa puhumaan toimijuudesta. Toimijuuden osa on sitä, että tehdään asioita, eikä vain ja ainoastaan odoteta, että ihmiselle tapahtuu jotain. Ihmisellä on siis vaikutus asioihin, mitä heille tapahtuu. Tästä johtuen toimijuudella on suuri merkitys identiteetin muodostukseen etenkin, kun toimijuuteen liittyy aktiivisuuden lisäksi intentionaalisuus, osallisuus, vaikutus- ja valinnan mahdollisuus, vapaaehtoisuus sekä taito ja voima valita itse toimintatavat. (Kumpulainen & ym. 2010.) Edellisen kaltainen kuvaus on ihmislähtöistä toimijuutta, mikä on helppo huomata esimerkiksi intentionaalisuuden käsitteestä.

Toimijuuden käsitettä on tarkasteltu aikaisemmin ja sillä on nähty olevan oikea paikka ihmisten tutkimuksessa (kts. esim. Eteläpelto & ym. 2011). Edellisessä väitteessä on kuitenkin selkeä suunta siihen, että toimijuus on eittämättä ihmisen aktiivisuutta tarkasteleva asia. Materiaalinen toimijuus on vastaveto ihmiskeskeiseen tieteenfilosofiaan, jossa ihminen ja ihmisen teot ovat kaiken keskiössä. Esimerkiksi yhteiskuntatieteet väittelevät siitä, että onko valta yksilöillä vai sosiaalisilla instituutioilla. (Knappett & Malafouris 2008.)

Tehdastyöntekijöistä puhuttaessa huomataan, etteivät he ole ennalta arvattavia käyttäytyjiä tai sisäsyntyisten intressien varassa ohjautuvia ihmisiä, vaan he ovat toimijoita. Pärjääminen työssä kehittyy yhdessä muiden ihmisten kanssa, kuten myös yhteiset säännöt, jolloin intressit muodostuvat monimutkaisten kuvioden myötä. Tällaista ei voi havaita heikoilla kyselyillä tai haastatteluilla vaan ne on ymmärrettävä kussakin kontekstissa ja tilanteessa. (Järvensivu 2011.) Toisin sanoen toimijuuden kannalta ihmisen ominaisuutena korostuu tilanne- ja kontekstisidonnaisuus.

Ainakin perinteisesti on katsottu, että toimijuus on ihmisen tyyppiominaisuus. Debatti on pyörinyt sen suuntaisesti, että millainen prosessi on toimijuus, ottamatta kantaa, että kuka tai mikä on tai ei ole toimija. Tähän on liittynyt huomio siitä, että kaikki ei tarvitse olla intentionaalisuuden (tietoisuus, joka pystyy viittaamaan itsensä ulkopuolelle) rajoissa, jolloin ei-humaanit asiat voivat liittyä toimijuuteen. (Knappett & Malafouris 2008.) Toisin sanoen intentionaalisuuden vaatimus voidaan jättää pois toimijuuden käsitteestä, jolloin toimijuus voi olla ominaisuus muillakin kuin ihmisillä. MET:n kannattajien mukaan intentionaalisuus ei ole ihmisen tai tavaroiden yksinoikeus, vaan se on kietoutunut materian situationaalisuuteen (Iliopoulos 2019). Tämä gradu tarkastelee juurikin materiaalin toimijuutta, jolloin oletetaan, että toimijuus ei ole vain ihmisten ominaisuus tai omaisuutta. Knappett & Malafouris (2008) huomauttavat kuitenkin vielä hieman yli kymmenen vuotta sitten, että toimijuus ei välttämättä ole täysin materiaalista tai humaania, vaan he haluavat herättää yhteiskuntatieteelliseen keskusteluun mahdollisuuden, että toimijuutta voidaan tarkastella myös ei-ihmiskeskeisestä näkökulmasta.

Aktantti on sana, joka korvaa subjektikeskeisemmän toimija sanan. Aktantilla Bruno Latour tarkoittaa toiminnan lähdeä, joka voi olla inhimillinen tai ei. Todennäköisemmin aktantti on kummankin yhdistelmä. Aktantin määritelmä on: Jokin, joka toimii tai jolle muuta antavat aktiivisuuden. (Bennet 2020) Tämä tutkielma käyttää toimija -sanaa, jolla tarkoitetaan materian dynaamista puolta, mutta sitä kuvastaa hyvin aktantin ajatus, jossa aktantille annetaan aktiivisuus. Toimijuutta käsitellään niin, että asioiden dynaaminen puoli tulee esiin, jolloin niillä on joku aktiivinen puoli. Kuitenkin on tärkeitä huomata, että ihmiset antavat asioille toimijuuden.

Aktiivisesti materiaallinen kulttuuri on noussut esiin 90-luvulta tai vielä kauempaa, ja se on ilmentynyt osaksi sen takia, että sen on huomattu olevan olemassa, ei kuitenkaan niin, että artefaktien tai materian dynaamisuus olisi määrännyt sitä (Knappett & Malafouris 2008). Tällainen huomio nostaa esiin väitteen, että materiaallinen kulttuuri on aktiivisesti muokannut ihmisten elämää. Toisin sanoen, se on ollut olemassa jo ennen kuin on huomattu, että artefaktit tai materian dynaamisuus on yhtäkkiä alkanut muokkaamaan meidän todellisuuttamme. Kuitenkin on huomioitava, että Knappett & Malafouris (2008) kertovat teoksessaan, ettei heilläkään ole tarkoitus etsiä konsensusta toimijuuden materiaalisuudesta tai ei-materiaalisuudesta. Heillä on tarve esittää erilaisia esitystapoja.

Ihmisten ainutlaatuinen luovuus puoltaa sitä, että toimijuus olisi vain ihmisten ominaisuus. Kuitenkin ei-humaanisen materiaalin toimijuuden poissulkeminen voi olla jopa vaarallista. Ei-humaanit toimijat muodostavat yhdessä ja aina uudelleen elämän kehyksen ja paikat, missä elämme. Muutamia mainitakseen elimistö, talot, kaupungit, maaseutu ja niin edelleen, ovat asioita, joiden myötävaikutusta ihmisiin tulisi tarkastella monin tavoin. (Jones & Cloke 2008.) Implisiittisesti voi ymmärtää, että jos materiaalilla oletetaan olevan toimijuutta, silloin se voi vaikuttaa ihmiseen. Luonnon, joka on ei-humaania materiaa, merkitys ihmiselle tuntuu olevan yleisesti hyväksyttyä, jolloin voidaan ajatella, että luonnolla on toimijuus. Ei-humaanisten asioiden tai materian toimijuus ei kuitenkaan ole niin refleksiivistä kuin humaani toimijuus (Jones & Cloke 2008, 94). Toisin sanoen ei-humaani toimijuus ei kohdistu toimijaan itseensä niin paljon kuin humaani toimijuus, jolla voi olla ihmiseen itseensä suuri vaikutus.

Toimijuudella voidaan siis katsoa olevan ei-humaani ulottuvuus, jolloin toimijuutta voidaan havaita ja tarkastella muiltakin osin kuin vain ihmisten ominaisuutena (esim. Knappett & Malafouris 2008; Jones & Cloke 2008). Kun oletetaan, että ei-humaaneilla asioilla eli materiaalilla voi olla toimijuutta, niin voidaan olettaa, että materiaalilla voi olla tai on ihmisen elämään vaikutuksia, koska toimijuus on aktiivinen rooli. Materiaalista toimijuutta tarkastellessa on otettava huomioon tilanne ja konteksti, kuten toimijuudessa ihmisyyteen liitettynä ominaisuutena.

2.2 Materiaalisen sitoutumisen teoria

Fenomenologia ja kognitiiviset tieteet ovat olleet yhtä mieltä siitä, että mentaaliset tapahtumat eivät tapahdu jossain metafyysisessä tilassa, vaan niitä kuvaa paremmin koetut kokemukset sekä kehon taidot ja kyvyt (Malafouris 2018). MET asettuu Gallagherin ja Tailerin (2016) mukaan tavaksi lähestyä materiaali kulttuuria. MET:n perusajatus on etenkin siinä, että mieli ja asiat ovat jatkuvassa toisiinsa kytkeytyvissä prosesseissa. Täällä on suuri vaikutus siihen, miten tarkastellaan kognitiivista tiedettä ja kuinka määritellään ihmisen älykkyyttä. MET antaa tarkoituksen siihen, miten tarkastellaan ihmisen ajatuksen ja materiaalin yhteistä muodostumista, kuten myöhemmin esitettävä savenvalajan esimerkki antaa ymmärtää. (Malafouris 2018, 13.) Yksinkertaisimmillaan voidaan ajatella, että me teemme asiat, jotka vastavuoroisesti tekevät meidät (Ihde & Malafouris 2019).

Materiaalisen sitoutumisen teorian kannalta, seuraavat kysymykset ovat toisistaan erottamattomia; “mitä asiat ovat?” ja “mitä mielet ovat?”. MET:n tärkein näkökulma on muuttaa käsitystä siitä, että mitä ajattelemme kognition, materiaalisuuden ja vaikutusten välisestä suhteesta sekä asioiden ja ihmisten yhdessä muodostumisesta. Yleisesti asioiden katsotaan olevan liikuntakyvyttömiä ja passiivisia. MET tuo esiin mahdollisuuden, että asiat olemassaolollaan mahdollistavat vaikutuksen muuttaa ihmisten suhtautumista ympäristöön, jolloin asiat tai materiaali ovat dynaamisia, häiriöitä aiheuttavia ja sovittelevia tai välittäviä välineitä. Uudet artefaktit lisäävät uusia suhteita ja ymmärrystä maailmasta, eli toisin sanoen uudet materiat saavat aikaan uutta toimintaa ja ajattelua. (Malafouris 2018)

Materiaalisen sitoutumisen teoria pohjautuu ajatukseen, joka on samankaltainen kuin postfenomenologinen filosofia. Tällöin postfenomenologia täydentää materiaalisen sitoutumisen teorian filosofian muodollisuuden ja situationaalisuuden kannalta. Näitä tieteenfilosofioita yhdistää ajatus, että ihminen ja asiat ovat erottamattomat suhteessa toisiinsa ontologisesti, ja molemmat teoreettiset viitekehykset painottavat analyysissä käytäntöä ja kokemusta representaation sijaan. (Ihde & Malafouris 2019.) Postfenomenologia on Don Ihden luoma pragmaattinen ajatus fenomenologiasta, joka erottuu klassisen fenomenologian filosofiasta, joka tuottaa autenttisia kuvauksia asioista itsestään. Postfenomenologian käsityksen mukaan ihminen ja todellisuus rakentuvat yhdessä, jolloin asioilla on rooli ihmisen elämässä. (Verbeek 2006.) Ihden Postfenomenologia on muotoutunut klassisen

fenomenologian perusteista kuten Husslerin, Heideggerin ja Merleau-Pontyn filosofioista (Selinger 2006). Materiaalisen sitoutumisen teoriaa voi tarkastella pragmaattisemmin esimerkiksi vertaamalla sitä Peircen semiotiikkaan, joka tarkastelee kuinka merkitykset syntyvät prosessissa, joka perustuu signaaleihin (Iliopoulos 2019). Materiaalisen sitoutumisen teoria perustuu siis ihmisten ymmärtämisen tieteenfilosofioiden perustalle, jota on kehitetty sellaiseen suuntaan, että ihminen rakentuu suhteessa ja yhdessä ympäristönsä kanssa, eikä erillään siitä.

Materiaalisen sitoutumisen teoria tarkastelee ihmistä rakentuvana. Ihmisiä on voitu tarkastella eläimistä erillisinä olentoina, esimerkiksi ihmisten kyvyllä rakentaa jotakin. Myös jotkut eläimet osaavat rakentaa työkaluja, mutta ne eivät itse muovaudu rakentamisen aikana, vaan ne vain manipuloivat jotain objektia. ”Luova evoluutio” (Creative evolution, alun perin Bergson 1911, tässä viite Ihde & Malafouris 2019) kuvaa, miten ihmisillä on uniikki kyky uudelleen luoda, muokata ja sopeuttaa olosuhteet omaa olemiseen ja evoluutioon, materiaan kietoutumalla. (Ihde & Malafouris 2019.) Edellä oleva väite ihmisyydestä toimii materiaalisen sitoutumisen taustalla.

Kun todetaan, että materiaalilla on mahdollisuus saada aikaan uutta toimintaa ja ajattelua, MET erottautuu klassisesta fenomenologiasta, joka priorisoi subjektiivisen kokemuksen, hetkellisen toiminnan edelle. Ihmisen kyvyt toimijuudesta, muistista ja mielikuvituksesta voidaan nähdä yksilön ulkopuolelle laajentuneina hajautettuina materiaalisina prosesseina. Edelliset kyvyt eivät enää ole olemassa vain ja ainoastaan ihmisen aivojen sisällä. Tällaisesta ajattelusta syntyy mielen ekologia, joka ottaa huomioon käsitteiden materiaalin toimijuus, materiaalin mielikuvitus ja materiaalin muistin, uuden merkityksen ja ontologisen merkittävyyden. (Malafouris 2018)

Mielen ekologiaa tarkastellessa on tärkeää huomioida ekologia käsite, joka on laaja ja tarkoittaa eri konteksteissa eri asiaa. Kognitiivinen ekologia tarkastelee tapaa, millä ympäristö muovaa yksilöä tai kognitiivisia tapoja, myös ottaen huomioon kuinka ympäristön aiheuttama paine vaikuttaa eliön aivoihin. (Dumouchel 2019). Dumouchel (2019) toteaa, että Batesonin jo 1970-luvulla esittämä ajatus mielen ekologiasta ottaa huomioon, että mieltä ja ideoita ei voi esittää erillisinä, vaan ne ovat aina kietoutuneet toisiinsa. Mielen ekologiaa tarkastellessa ekologia voi tarkoittaa juuri mielen toiminta- tai tapahtumaympäristöä, joka ei välttämättä tapahdu

pelkästään olion aivoissa. Kognitiivisen- ja materiaalisen ekologian tai toimintaympäristön meille aiheuttamat jokapäiväiset sitoutumiset ovat erottamattomissa (Malafouris 2018).

MET ottaa kantaa selkeästi mielenfilosofiaan ja kognitiiviseen tieteeseen, etenkin kognition ruumiillistumaan. Gallagher ja Taler (2016) tiivistävät Malafouriksen MET:n (Alkuperäinen lähde Malafouris 2013) seuraavalla tavalla:

- MET kuvaa kognitiivista ekosysteemiä, jossa on elementtejä, jotka muodostavat keskinäisiä riippuvuussuhteita
- Elementit eivät ole pelkästään hermostossa, vaan myös kehossa ja ympäristössä.

Kuitenkin MET:n tarkoitus ei ole pelkästään kuvata kuinka aivot, keho ja ympäristö kehittyvät yhteistyössä. Merkityksellistä on myös erottaa, miten elementtien välinen suhde on muuttunut ihmisen evoluution aikana. Aivojen plastisuus, eli mahdollisuus muutokseen, ei ole ainoa tekijä ihmisen kehityksessä, vaan ihmisyyden sitoutumisella kulttuuriin ja materiaan on myös merkitystä. (Gallagher ja Taler 2016.)

Aivojen keskeisyys mielen tarkastelussa on ollut keskiössä juuri niin, että aivot tekevät representaation maailmasta. Kuitenkin on huomattava, että aivojen toiminnot eivät ole erotettavissa muusta ruumista tai ympäristöstä, jossa elämme. Toisin sanoen keskiössä ei ole aivot, vaan kokonaisuus. (Malafouris 2018, 6) Edellisen kaltainen ajatus kulkee käsi kädessä postfenomenologian ajatuksen kanssa (kts. Ihde & Malafouris 2019).

2.3 Savenvalaja esimerkki

Malafouris (2008;2018) esittää materiaalisen sitoutumisen tapahtumista savenvalajan esimerkin avulla. Kyseessä on esimerkki, jossa tarkastellaan sitä, kun savenvalaja luo dreijaamalla (pyörivällä alustalla saven työstäminen) esimerkiksi vaasia, aloittaen möykystä savea. Jotta savenvalaja saisi aikaiseksi vaasin savesta, hänen on osattava käyttää dreijaa ja tunnettava muutenkin, miten savi käyttäytyy. Kun hänellä on tieto, miten nämä toimivat, hän voi aloittaa toiminnan, jonka tarkoituksena on saada uudenlainen muoto muodostettua savesta.

Savenvalaja toimii aivojensa ja käsiensä kanssa niin, että hän ei välttämättä edes osaa selittää tarkallaan, miksi tekee kaiken juuri niin, kuin tekee. Eli veden määrä, pyörimisnopeus, kuinka

paljon painaa sormilla tulee jostakin, mitä hän ei ehkä osaa selittää. Toisin sanoen, on havaittavissa selittämätöntä taitoa. Tärkeintä tässä on kuitenkin, että toiminta muuttuu koko ajan, saven määräämällä tavalla. Siksi tarkka tarkastelu on aina tehtävä uudestaan siinä ajassa ja paikassa interaktiivisten parametrien vallitessa. (Malafouris 2008.)

Tarkemmin tarkasteltuna voisi ajatella, että savenvalajan on tarkoitus luoda tietynlainen muoto, jolloin tämä tarkoitus kääntyy savenvalajalle sarjaksi motorisia käskyjä. Motoriset käskyt saavat aikaan näkyvän ruumiillisen liikkeen, joka jossain vaiheessa saa saviruukun muodostumaan niiden liikkeiden seurauksena. Tällöin mieli suuntaa suoraan materiaan, jolloin materian ominaisuudet jäävät kokonaan pois. Määritelmä, että asia olisi edellisen kaltaisen yksiselitteinen, on epämääräinen ja liian suoraviivainen. (Malafouris 2018.)

Kun otetaan tarkasteluun materiaalin ja mielen yhteys materiaalsen sitoutumisen teorian kannalta, niin voi tarkastella millainen merkitys savella voi olla savenvalajan hetkelliseen kokemukseen. Savenvalajan esimerkki kuvaa kognitiivisen heräämisen tilaa, jossa energian virtauksella on suuri merkitys. Energiat muovautuvat toimijoiksi. Asioiden muodostuminen toimijoiksi vaati kuitenkin aktiivisuuden. Savi liikkuu käsien kanssa, kuten myös kädet liikkuvat saven kanssa. Tällöin savella on aktiivinen rooli, joka on kuitenkin hetkellistä. On siis huomattava, että toimijuus ei ole asian tai ihmisen omaisuutta, vaan se on materiaan sitoutumisen synnyttämää. Savenvalajan osaaminen on muodon luomisen ja toimijuuden tasapainon löytämistä. Materian ja savenvalajan toimijuus luo muotoa aina uudelleen muodon muuttuessa. (Malafouris 2018.) Savenvalajan materiaalsen sitoutuminen synnyttää siis tilan, jossa materia on läsnä ja sitoutuminen muodostuu aina uudelleen. Tällöin voidaan puhua sitoutumisen tilasta, joka muovautuu koko ajan.

Saventyöstämisen esimerkki auttaa ajattelemaan uudelleen vanhan mallisen ontologisen erottelun mielen ja materian välillä. Mieli ja materia yhdistyvät tekemisessä ja kokemisessa. Saven työstäminen ei esimerkissä suoraan kuvaa ihmisen ajatteluprosesseja kuten muistia, mielikuvitusta tai luovuutta. Kuitenkin väitetysti prosessi on sellainen, missä näkyy perinteisemmän fenomenologisen ja kognitiivisen tieteen tutkimuksen kohteita, jotka eivät kuitenkaan ota huomioon materian toimijuutta. Huomion tulisi keskittyä mielen kognitiiviseen ekologiaan, joka ei tarkastele sitä, mitä tapahtuu savenvalajan mielessä, kun hän muotoilee savea, vaan mitä tapahtuu kaiken sen välissä. Yhtäaikaista intention ja saven muotoutumisen

mukanaan tuoman kognition tarkastelun vähäisyys voi johtua mielen ja materian erottelusta tai siitä, että sopivaa metodologiaa tarkasteluun ei ole. (Malafouris 2018, 12.)

2.4 Artefaktointi

Malafouris kirjoittaa englanninkielisestä termistä *Thinging* ja Gallagher ja Ransom *Artefacting* (Malafouris 2016 s.296). Tarkoituksperät ovat samat. Kyseessä on asioihin suhtautumisen tapa, jonka voisi suomentaa asiallistamisena (*Thinging*) tai artefaktoimisena (*Artefacting*). Artefakti tarkoittaa, 1. *Ihmisen tekemä esine, rakennelma tms.*, 2. *Lääketieteessä: tutkimuslöydös, joka ei vastaa tutkittavan kohteen todellisia ominaisuuksia, vaan aiheutuu tutkimusmenetelmän puutteista, näytteen käsittelystä tms.* 3. *Kuvallisesti: luonnottomasta, keinotekoisesta, teennäisestä luomuksesta, taideteoksesta tms.* (KOTUS 2020). “Asia” sana voi tarkoittaa suomen kielessä laajasti eri asioita. Suomennokseksi tulee artefaktointi, juurikin artefaktin luonnottomasta ja teennäisestä luomuksesta johtuen. Malafouris (2016, 296) käyttää käsitettä osoittaakseen kognitiivisten ilmentymien variaatiota, joita voi muodostua materian ajattelusta ja tuntemisesta materian kanssa, kautta tai ympärillä. Perustellusti voidaan väittää, että artefaktointi on asioille merkityksen antamista tiedostamatta tai tiedostetusti, kuitenkin niin, että se tapahtuu yhtä aikaa tiedostamisen kanssa. Tarkoitus ei ole kuvata tapahtumaa, missä on ensiksi havainto asiasta ja vasta sen jälkeen annetaan asialle jokin merkitys.

Mieli ohjaa meidän toimintaamme, mutta ei kuitenkaan ole olemassa universaalialia mieltä tai mielen käsitettä, joka selittäisi mielen toiminnan. Mieliä on yhtä monta kuin on ihmistä, jolloin mieli toimii aina ruumiin ja tiluutaion kanssa kietoutuneena. Tässä yhteydessä mieli on prosessi, joka on jatkuvassa uudelleen prosessoiminn kehässä. Esimerkiksi ajattelu, kuten jonkin muodostaminen, voi olla ikuista mielen toimintaa. (Malafouris 2018)

Mielellä ei ole määrätty lokaatiota tai asetettuja ominaisuuksia, vaan se kuuluu yhtä lailla aivoihin, kehoon ja asioihin. Hermoston aiheuttama aktivaatio, käden liike ja käden liikkeen aiheuttama tuotos ovat kaikki mieleen liitännäisiä. Käden aiheuttama tuotos voi olla aikaisemman esitetyn savenvalajan esimerkin kaltainen, jossa kädet luovat vaasia. Mieleen liitännäisissä asioissa on paljon variaatiota, mutta tässä esimerkissä tärkein huomio keskittyy seuraavien asioiden yhtäaikaiseen esiin tulemiseen. Hermoston aktivaatio, liike ja tuotos ovat

olemassa samaan aikaan, samassa tilassa, jolloin mielellä on yhteys materiaalsen sitoutumisen teoriaan. (Malafouris 2018.) Tällöin aivojen erillisyyks ei ole enää tärkeää vaan voidaan tarkastella mieltä ja sen toimintaa kokonaisuutena. Jos aivoja tarkastellaan erillisenä sisäisenä ihmisen toiminnan määrääjänä, niin sillä ei voida selittää monia tosielämän kognitiivisia tehtäviä (Iliopoulos 2019).

Savenvalajan esimerkissä savella ja vaasilla on joku merkitys, koska se on näkyvä. Kuitenkin se on aiheutunut tekemisestä. Savea työstettäessä käsi on mukautunut koko ajan saven muotoutumisen mukaan, kuten myös näkö- ja tuntoaisti, jotka aistivat muutoksen tapahtuvan. Malafouris (2018) väittääkin, että meidän päänsisäistä ajatteluaamme paremmin kuvaa aikaisemmin suomennettu artefaktointi. Artefaktointi pureutuu siihen, miten asiat vaikuttavat meihin.

Malafouris (2018) huomauttaa, että MET:n yhteydessä ”asiat” sanalla on laaja merkitys materiaaliin liittyen; Asiat voivat liittyä yhtä paljon esineiden ja artefaktien materiaan, kuin ympäristön ja rakennetun ympäristön materiaan, eli materia voi olla muotoja, sosiaalista materiaa tai sosiaalisia tekniikoita. Artefaktointi tulisi näin ollen kuvata todellista materian kanssa, läpi ja suhteen ajattelua ja tuntemista. Artefaktointia ei tulisi ymmärtää psykologisena prosessina, jonka välityksellä asiat tulevat tietoisuuteen, vaan artefaktointi on itsessään tietoisuuden teko. (Malafouris 2018.)

Edellisen kaltainen ajattelu sekä savenvalaja -esimerkki ehdottavat, että on turhaa erotella yksittäisiä tekijöitä. Ei ole enää mielekasta tarkastella savenvalajaa, savea tai vaasia. Vain prosessilla ja virtauksella on merkitystä, eli mitä käsi ja savi saavat yhdessä aikaan. Miten ne liittyvät toisiinsa, mikä niiden suhde on, mikä on niiden vaikutus toisiinsa, mitä niistä tulee ja mitä ne tuovat ilmi? Artefaktoinnin kannalta voidaan sivuuttaa kognitiivinen mietintä siitä, että mistä mieli koostuu, koska sitä ei tarvita. Artefaktointi vapauttaa myös kapeakatseisesta ajattelusta, että mistä asiat muodostuvat. Artefaktoinnin analyyttinen arvo auttaa ymmärtämään miten asiat tulevat esiin tapahtuman kaltaisina, jolloin niillä on ontologinen merkitys ja moninaisuus. (Malafouris 2018.)

Artefaktointi ei johdu ajattelusta, vaan ne ovat erottamattomia, artefaktointi on ajattelua. Ei ole kahta erillistä prosessia, joita voisi tarkastella ulkopuolelta niin, että toinen tapahtuu sisäisesti

ja toinen ulkoisesti, vaan on yksi kognitiivisen representaation prosessi. Artefaktointi avaa uudenlaisen tarkkailu tavan siihen, että mitä asiat ja mieli ovat sekä miten ne ovat toisiinsa nähden suhteessa ja liittyneenä toisiinsa. Asioiden kognitiivinen olemus ei tule siitä, että mitä ne representoivat, vaan siitä että mitä ne tekevät. (Malafouris 2018.) Asioilla tarkoitetaan laajempaa kokonaisuutta kuin vain muotoja ja tekniikoita; Ne voivat olla arkipäiväisiä objekteja, työkaluja ja artefakteja, mutta yhtä hyvin asioilla voidaan tarkoittaa moderneja teknologioita ja digitaalista kulttuuria (Ihde & Malafouris 2019).

Tutkimus olettaa, että toimijuudella on merkitystä ja asioilla voi olla toimijuutta. Kun asioiden toimijuus liitetään Materiaalisen sitoutumisen teoriaan, niin voidaan alkaa ymmärtämään mikä merkitys asioilla on ihmiseen. Artefaktoinnin käsite kognitiivisen mielen selittäjänä tuo ihmisen psykologian mukaan keskusteluun. Ihmisen aikomusten muodostuminen ei tapahdu vain pään sisäisesti, vaan aikomukset muodostuvat materian ja ympäristöön sitoutumisesta (Gallagher & Ransom 2016). Toisin sanoen väitetysti materiaalilla on ihmisen toimintaan merkitystä. Tällöin sitoutumista voidaan alkaa tarkastelemaan asioiden kautta. Artefaktointi on pidettävä taustaoletuksena, jotta ymmärtää asioiden liittymisen prosessia. Materiaalisen sitoutumisen teoria yhdistettynä sitoutumisen, toimijuuden ja artefaktoinnin käsitteisiin luo teoriapohjan tälle tutkielmalle. Ruumiillistunut mieli kurottautuu materiaaliseen todellisuuteen ja on vuorovaikutuksessa aivojen, kehon ja artefaktien kanssa (Gallagher & Ransom 2016).

Voidaan siis ajatella, että perinteinen kognitiivinen tapa katsoa materiaa lähestyy asiaa niin, että kun ihminen havaitsee jonkin asian, niin hänellä on mahdollisuus havainnoinnin jälkeen reagoida tai luoda mielikuvia. Artefaktointi muuttaa ajatusta siihen suuntaan, että jo havainto vaiheessa materia yhdessä havainnon kanssa luo meihin vaikutuksen, jolloin reagointi muotoutuu materian kanssa. Tällöin myös sitoutuminen tapahtuu niin, että artefaktoinnin prosessi muodostaa sitoutumisen tilan, jota seuraava kuvio pyrkii esittämään.

Kuvio 1. Artefaktoinnin prosessin mukainen sitoutumisen tila

Materia ja sen toimijuus, havainto ja reaktio ovat samaan aikaan olemassa ja vaikuttamassa toisiinsa. Tällöin voimme todeta, että sitoutuminen ei välttämättä ole vain perinteisen kaltainen kognitiivinen ominaisuus tai abstrakti käsite. Sitoutuminen on artefaktoinnin kaltaisen kognitiivisen prosessin luoma tila, joka syntyy johonkin kohteeseen liittyen. Sitoutumisen tila on aikaisemmin mainitun kognitiivisen tulemisen kaltainen tila, jossa materia vaikuttaa aktiivisena toimijana jossain hetkessä meihin. Tutkielma pyrkii tarkastelemaan aineistosta juuri materian luomaa “sitoutumisen tilaa”. Tämänkaltaisen filosofia on hyvin samankaltainen kuin Järvilehdon (1994) eliö-ympäristö -järjestelmän teorian filosofia, jossa eliöt elävät materian kanssa yhteisessä järjestelmässä, joiden erottaminen on tarpeetonta. Havaitseminen ei ole informaation välittämistä, ärsykkeiden siirtämistä ympäristöstä organismiin tai aistielinten suorittamaa tiedonkeruuta, vaan havaitessa kytkeydytään ympäristöön sekä luodaan ja määritellään oma ympäristö sen ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien puitteissa (emt.).

“Intention formation is not something that simply happens in your head; intentions are being formed via engagement with the materiality of things in the surrounding environment.”
(Gallagher & Taler 2016, 340).

3 YHDISTYS

Kappale kolme kuvaa suomalaisen yhdistyskentän perusteita. Kappaleessa 3.1 kuvataan läpileikkaus siitä, että mitä yhdistys tarkoittaa Suomessa. Kappale 3.2 tarkastelee vapaaehtoistoiminnan erityispiirteitä, koska kappaleessa 3.3 esitetyissä aikaisemmissa sitoutumisen tutkimuksissa tarkastellaan sitoutumista enimmäkseen vapaaehtoistoiminnan avulla. Tässä tutkimuksessa yhdistyvät vapaaehtois- ja yhdistystoiminnan ajatukset myöhemmin perustelluin ratkaisuin, jolloin molempia voidaan tarkastella yhdessä.

3.1 Yhdistys ja siihen liittyminen

Yhdistyksiä on Suomessa huomattava määrä ja niihin kuuluu lukuisia suomalaisia. Tässä tutkielmassa on keskitytty rekisteröityihin yhdistyksiin. Yhdistyksellä on säännöt ja muodollinen toiminta. Yhteisöllä voidaan tarkoittaa mitä tahansa yhteenliittymää, eli yhdistyksen sisällä voi olla yhteisöjä.

Yhteisölle ominaista on oma identiteetti ja kokemus johonkin kuulumisesta, joten yhteisöt ovat vapaaehtoisuudelle perustuvia sosiaalisia rakenteita. Organisaation käsitteeseen liittyy jonkin määrätyn tehtävän suorittaminen. Huomattavaa on, että yhteisö voi olla organisaatio, mutta organisaatio ei välttämättä ole yhteisö. Organisaatioiden sisälle voi muodostua yhteisöllisyyttä ja yhteisöjä, jossa jäsenet edustavat toisilleen yhteisöllisyyttä enemmän kuin organisaation tehtävä edellyttää. Verkosto taas on laajempaa asiaa edustava käsite. Yhteisöt, yksilöt ja organisaatiot voivat luoda verkostoja, jotka ovat jonkin intressin ympärille muodostuvia kohtaamisia tai keskusteluja. (Heikkilä & ym.)

Yhdistykseen liittyy tarkempia määritelmiä kuin yhteisöön. Yhdistyksen tunnusmerkit ovat käytännössä, kun yhteenliittymään voidaan liittää seuraavat kohdat:

- Yhteenliittymässä on enemmän kuin kolme jäsentä
- Yhteenliittymällä on jokin aatteellinen tarkoitus
- Yhteenliittymän toiminta on tarkoitettu pysyväksi.

Yhdistyksen jäsenet voivat olla luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä ja yhdistyksessä voi olla jäsenenä molempia yhtä aikaa. Yhdistykset voivat olla rekisteröityjä tai rekisteröimättömiä. (Loimu 2010.)

Suomessa on 30.9.2020 (Patentti- ja rekisterihallitus) yli 107 000 rekisteröitynyttä yhdistystä (sisältää kauppakamarit, uskonnolliset yhdyskunnat, seurakunnat ja paikallisyhteisöt). Yhdistyksiä koskee Suomessa erityisesti perustuslain 13§ kokoontumis- ja yhdistymisvapaus sekä yhdistyslaki 26.5.1989/503.

Yhdistyksiä voi myös olla liitot, jonka jäsenenä on yleensä yhdistyksiä. Liitot voivat mahdollisesti muodostaa keskusliiton, mikä voi myös olla yhdistys. Tällöin yhdistykset luovat pyramidimaisen verkoston. Monet järjestöt ovat järjestäytyneet monen yhdistyksen liitoksi. (Loimu 2010.) Yhdistyksiä voi siis olla niin, että niissä on palkattua henkilökuntaa tai vapaaehtoisia, jotka eivät saa toiminnasta tai jäsenyydestä maksua. Vapaaehtoistoiminta tapahtuu monesti järjestöjen kautta, jolloin se on yhdistystoimintaa luettavaa toimintaa, vaikka vapaaehtoistoiminnan määrittelyyn kuuluu muun kuin oman perheen auttaminen ja palkattomuus (Pessi ja Oravasaari 2010). Vaikka vapaaehtoistoiminnalle on muun muassa määritellyt edellisen kaltaisia määritelmiä, niin tämä tutkielma olettaa vapaaehtoistoiminnan, järjestötoiminta ja yhdistystoiminnan kaikkien olevan niin lähellä toisiaan, että niitä voidaan tarkastella saman viitekehyksen alla.

Yhdistyksiä ohjaa laki ja niiden perustaminen on tarkkaan määriteltyä. Suomen suuren yhdistysten määrän takia voidaan olettaa, että yhdistyksille on Suomessa paikkansa ja tarpeensa. Yhdistykset luovat eittämättä paljon yhteisöjä. Yhdistykset ovat struktuurin takia omanlaisia yhteisöjä, joiden tekemistä ohjaa kaiken muun lisäksi yhdistyksen omat säännöt. Yhdistysten suuresta määrästä voidaan kuitenkin päätellä, että ihmiset haluavat kuulua myös strukturoituihin yhteisöihin, kuten yhdistyksiin. Onnismaa & Gardemeister (2009) väittävät, että lisääntyvä yhteisön kaipuu kumpuaa paradoksaalisesti yksilöllistymiskehityksestä. He jatkavat, että yksilöllisyys ja yhteisöllisyys eivät ole toisiaan poissulkevia tai edes samalla ulottuvuudella, vaan molemmat näyttävät lisääntyvän yhtäaikaaisesti työelämässä sekä sen ulkopuolella. Toisin sanoen, vaikka yksilöllisyyden korostuminen 2000-luvulla olisikin totta, se ei poista yhteisön kaipuuta ihmisiltä. Yhteisöille on paikka tulevaisuudessa, joten voisi olettaa, että myös yhdistyksillä on myös tulevaisuudessa paikkansa.

Heikkilä (2009) nostaa esille yhteisöjen mysteerin: Kukaan ei tiedä tai ymmärrä miten kokonaisuus rakentuu juuri sellaiseksi, kun se rakentuu. Hän väittää myös, että yhteisö ja ihminen on saatava jatkuvaan vuoropuheluun, jotta yhteisöt ja ihmiset rakentavat tarkoituksensa aina uudelleen tässä maailmassa (emt. 2009). Yhteisöjen mysteerin voidaan katsoa liittyvän yhtä lailla yhdistyksiin. Yhdistyksen todellinen rakenne on eittämättä jossain sisällä, eikä niinkään tarkkaan määritellyissä säännöissä. On helppo ajatella, että yhdistyksen jäsenet tekevät yhdistyksen, joten se rakentuu koko ajan uudelleen tässä maailmassa.

Hyvä yhteisö on tavallaan paradoksi, koska yhteisöön kuuluminen edellyttää määrittelyä, että ketkä suljetaan pois. *“Kaikki jäsenikseen hyväksyvä yhteisö olisi käsitteellinen mahdottomuus”* (Onnismaa & Gardemeister 2009, 84). Jos ajatellaan, että yhdistyksen jäsenet luovat yhdistyksen, silloin sillä on suuri merkitys, että ketä otetaan yhdistykseen mukaan. Yhteisöt rakentuvat koko ajan uudelleen, mikä tapahtuu varmasti myös yhdistyksien sisällä.

Suomessa on Suomen Hiihtokeskus Yhdistyksen (SHKY) jäsenhiihtokouluja 49. Suomessa on SHKY:n jäsenlaskettelukeskuksia 64. Suomessa hiihtokouluja pyörittävät joko urheiluseurat, yhdistykset, erillinen yritys tai laskettelukeskuksen yritys. Mahdollisuuksia toiminnan pyörittämiseen voi olla muitakin, sillä toimintakenttä on hyvin avonainen. Seuraavaksi muutama erilainen esimerkki hiihtokoulujen mahdollisesta järjestäytymisestä. Messilän hiihtokoulua pyörittää urheiluseura LHS, eli Lahden Hiihtoseura, joka mainitseekin, että hiihtokoulun tuotot käytetään alppijaoston juniorityön tukemiseen. Pyhän hiihtokoulusta vastaa kokonaisuudessaan Pyhätunturin Hiihtokoulu, Ski six team ry, eli yhdistys. Rukalla hiihtokoulu toimii Rukan hiihtokoulun kannatusyhdistys Ry:n ja Rukakeskus Oy:n yhteistyönä. Levillä hiihtokoulu on kokonaisuudessaan Levi ski resort Oy:n toiminnan alaisuudessa. Toisin sanoen hiihtokouluja ja niiden järjestäytymistapoja on useampia erilaisia. Suomessa hiihdonopettajakoulutusta tarjoaa Suomen hiihdonopettajat ry (Shory) ja Suomen hiihtokeskusyhdistys (SHKY), eli kaksi erityyppistä yhdistystä. (ski.fi.) Tämä tutkimus tarkastelee hiihtokouluihin liittyviä yhdistyksiä. Yhdistyksillä on suuri merkitys hiihtokoulujen kannalta Suomessa, koska molemmat kouluttavat organisaatiot ovat yhdistyksiä, ja hiihtokoulu palveluita tuottavissa toimijoissa on paljon yhdistyksiä. Tarkkoja lukuja hiihtokoulujen toiminnasta ei ole juuri nyt saatavilla.

3.2 Vapaaehtoisuuden tarkastelu

Vapaaehtoistoiminnan määrittely on erittäin tärkeää tämän tutkimuksen kannalta, koska yhdistysten toimintaan liittyy vahvasti niin vapaaehtoista, kuin palkallistakin toimintaa. Suuri osa sitoutumisen tutkimuksista, mitkä ovat myöhemmin esitetty, kuvaavat täysin vapaaehtoistoimintaa. Kuitenkin yhdistystoiminnassa on havaittavissa vapaaehtoistoiminnan piirteitä, vaikka jostain työstä saakin rahallisen korvauksen. Tutkimukseen osallistuvilla on ollut yhdistyksessä toimiessa niin palkallisia, kuin palkattomia tehtäviä, jolloin on tärkeää arvioida, mikä merkitys vapaaehtoisuudella ja sen määrittelyllä on.

Lahti (2003) kirjoittaa, että vapaaehtoistyö tapahtuu alueella, jota voi nimetä kolmanneksi sektoriksi, hyväntekeväisyyssektoriksi, voittoa tavoittelemattomaksi sektoriksi, välittäväksi verkostoksi tai kansalaisyhteiskunnaksi. Hiihtokoulu yhdistyksiä yhdistää etenkin voittoa tavoittelemattomuus, joka puoltaa niiden vapaaehtoistyömäisyyttä. Vapaaehtoistoimintaan on osallistunut viimeisen vuoden aikana 37 % suomalaisista ja niistä eniten on osallistuttu urheiluun tai liikuntaan liittyviin asioihin (Yeung 2002). Vapaaehtoistoiminta urheilussa on siis merkittävä asia Suomessa.

Yeung (2002) huomauttaa, että vapaaehtoistoiminta on monesti akateemisessa tutkimuksessa määritelty hyvinkin tarkasti, jolloin palkattomuuden ja vapaaehtoisuuden lisäksi mukaan määritelmään voi ottaa, että toiminta on ainakin jonkin tahon organisoimaa. Kuitenkin Yeung (2002) esittää, että kansalaisten mielikuvat ovat hyvin laajat vapaaehtoisuutta tarkastellessa ja omin sanoin vapaaehtoisuutta voi olla ainakin seuraavissa asioissa: Järjestöissä, auttamisessa ja hyväntekeväisyydessä, ilmaisessa avussa, hyvän asian puolesta, hyödyllisessä toiminnassa, talkoissa ja rahainkeräyksissä, joihin kaikkiin kuuluu pakottomuus.

Pessi & Oravasaari (2010) ovat tutkimuksessaan kansalaistoiminnasta lähestyneet vapaaehtoistoimintaa luottamushenkilötyöskentelystä ja varsinaisesta vapaaehtoistoiminnasta. Tällöin hallitustyöskentely on vapaaehtoistoiminnan ja osallistumisen muoto. Varsinainen vapaaehtoistyöskentely on määritelty niin, että se tapahtuu maksutta, omasta vapaasta tahdosta, niin että hyöty siitä kohdentuu perhe- ja ystäväpiiriin ulkopuolelle ja että toiminta on jonkin tahon organisoimaa. (Pessi & Oravasaari 2010.) Tähän tutkimukseen osallistuvien

hiihtokouluyhdistysten toiminnassa vapaaehtoisuus näkyy etenkin hallitustyöskentelyn palkattomuudessa.

On kuitenkin huomioitava, että hiihtokoulujen perustyö on tarjota hiihtokoulupalveluita, joista asiakkaat maksavat ja opettaja saa työstään palkkaa. Tästä johtuen tutkimukseen osallistuneet henkilöt eivät kaikki ole puhtaasti toiminnassaan palkattomuuden piirissä. Kuitenkin Yeung (2002) erittelee vapaaehtoistoiminnan toimintamuodoiksi, monien muiden lisäksi, myös urheilutoiminnan sekä ryhmä- ja järjestötoiminnan. Hiihtokouluyhdistysten toiminnassa on paljon leikkausta urheilu- ja ryhmätoimintaan. Tässä tutkimuksessa on verrattu aikaisempiin vapaaehtoistoiminnan tutkimuksiin, vaikka jostain tehtävistä tutkittaville on myös maksettu palkkaa. Vapaaehtoistoiminnan tutkimusta on tehty jonkin verran (esim. Pessi & Oravasaari 2010; Lahti 2003; Yeung 2002; 2007), mutta puhtaasti yhdistykseen sitoutumisen tarkastelu on jäänyt vähäiseksi. Kuitenkin yhdistystoimintaan sitoutumista voi tarkastella yhtä lailla vapaaehtoistoiminnan sitoutumisen viitekehyksen alaisuudessa. Hiihtokoulutoiminnassa esiintyy hallitustyöskentelyn ulkopuolellakin pakottomuus, vapaaehtoisuus osallistua, hyödyllinen toiminta ja urheiluseuramaisuus. Tutkimus tarkastelee sitoutumista yhdistykseen kokonaisuutena, jolloin kaikki toiminta yhdistyksen eteen, niin hallitustyöskentely kuin kaikki muukin, ovat niputettu yhteen.

3.3 Yhdistyksen johtaminen ja sitoutuminen

Yhdistyskenttään liitetään negatiivisia väittämiä, kuten jäsenet ovat passiivisia (Loimu 2010), ja ennen vanhaan ihmiset sitoutuivat toimintaa pidemmäksi aikaa ja vahvemmin kuin ennen (Kuuluvainen 2015). Sitoutumisella on merkitystä yhdistykselle ja se voi olla asia mistä ollaan huolissaan. Vapaaehtoisten sitoutumista on tutkittu vähän, etenkin sitä, että mihin yhdistyksissä sitoudutaan (Kuuluvainen 2015). Edellä mainitut syyt vahvistavat käsitystä, että yhdistykseen sitoutumisen tutkimukselle on tilausta. Yhdistys ja vapaaehtoistoiminnan kiinnostavuus on muuttunut ihmisillä maailman muuttumisen mukana, koska nykyään eläminen perustuu enemmän kokemukseen muuttuvaisesta elämästä ja monista mahdollisuuksista (Kuuluvainen 2015).

Perinteiset yhdistykset voivat etsiä 2000-luvulla paikkaansa, kun aktiivisemmat ja nuoremmat järjestöt etsivät jalansijaa. Etenkin nuorten saaminen yhdistyksen piiriin voi olla hyvinkin vaikeaa, kun yhteiskunnalliset järjestöt, joiden ääni voi olla kuuluva, saavat suuremman huomion kuin perinteisemmät yhdistykset. Nuorilla voi olla halu lyhyempiin projekteihin ja tekemiseen. Luottamustoimet, joissa pääsee itse tekemään, voidaan kuitenkin vanhemmissa yhdistyksissä kokea epämieluisiksi. Perinteisten järjestöjen haaste onkin, että miten he voivat tarjota nuorille mieluisaa tekemistä ja saada nuoria osallistumaan. Nuorille ei tulisi jäädä kuvaa, että yhdistyksellä on tarjottavana vain jäsenyys ja sen tuoma jäsenmaksu. On myös huomioitava, että järjestökentällä voi olla ongelmallista se, että järjestön toimiva johto on huomattavasti konservatiivisempi kuin enemmistöä edustava jäsenkunta. (Kuvaja 2007.)

Vapaaehtoistoiminnan ulkopuolelle jäämistä on perusteltu enimmäkseen ajan puutteella. Terveydelliset syyt on toinen asia, jolla on perusteltu osallistumattomuutta. On myös tapauksia, joissa osallistumattomuudelle ei ole erityistä syytä. Se, että on kysytty toimintaan mukaan, on kuitenkin katsottu laskevan osallistumisen kynnystä. (Yeung 2002.)

Työelämää leimaa yksilöllisyyden kehittyminen ja epävarmuus, mikä voi olla omiaan aiheuttamaan epäluottamusta työnantajan sitoutumisesta työntekijöihin. Tällöin organisaatioon sitoutuminen voi heikentyä, mikä on perinteisesti ollut suomalaisessa työelämässä vahva. (Saari 2014.) Lahtinen (2003) toteaa, että organisaatioon sitoutuminen vapaaehtoistyössä on ristiriitaista, eli on huomattu, että jossain vaiheessa voi olla ylpeä johonkin kuulumisesta, mutta se ei aina ole välttämättä tärkeää.

Työn johtaminen voi olla hankalaa, mutta Loimu (2005) väittää, että vapaaehtoisorganisaation johtaminen voi olla entistä vaikeampaa. Työelämässä johtajalla on mahdollisuus käyttää työehtosopimuslain mukaista oikeutta johtaa ja jakaa tehtäviä, jopa käskää tiukan paikan tullen. Vapaaehtoistoiminnassa ei tunneta määräämisen oikeutta ja jos käskyihin saa vastaukseksi kieltävän, niin silloin johtaja joutuu tekemään kaiken itse. Palkkaa ei oikein voi muuttaa, kun sitä ei alun perin makseta vapaaehtoistoiminnassa. Vapaaehtoinen voi olla vaikea johdettava, koska tehtävä on otettu vastaan, tehtävä luvataan hoitaa ja tehtävä on hoidettu, jos on huvittanut tehdä se. (emt.) Voisi olettaa, että sitoutunut henkilö vapaaehtoistoiminnassa tai yhdistys toiminnassa suorittaa tehtävänsä. Tällöin sitoutumisella on merkitystä.

Voidaan ajatella, että yhdistyksen johtaminen on omanlaisensa johtamisenkenttä, vapaaehtoisuudesta ja yhdistyksen luonteesta johtuen. Kuitenkin on selkeää, että yhdistykset tarvitsevat jäseniään ollakseen olemassa. Jäseniä voi tietysti toivoa saavansa lisää tai rekrytoida, mutta eittämättä yhtä tärkeää on sitoutuminen, jolloin saadaan jäsenet pysymään. Tällaisella päättelyllä voidaan todeta, että yhdistyksiä kannattaa johtaa niin, että niihin voidaan sitoutua. Sitoutuminen on myös tärkeää, koska vanhoilla jäsenillä voi olla paljon hiljaista tietoa, kuitenkin on muistettava yhdistyksen tavoite ja kuinka paljon yhdistys tarvitsee jäseniä (Kuuluvainen 2015). Yhdistykset, joilla on palkattua henkilökuntaa ja toimivat hyvin ammattitaitoisesti, eivät välttämättä tarvitse jäseniä niin paljon kuin sellaiset yhdistykset, joilla ei ole omaa palkattua henkilökuntaa. Yhdistykset, joiden päämäärät eivät edisty lisäämällä jäsenten sitoutumista, ei kannata tuhlaa aikaansa miettimällä sitoutumisen kysymystä. (emt.)

Sitoutuminen vapaaehtoistoimintaa voidaan katsoa olevan halua olla mukana, kantaa vastuuta, osallistua ja olla motivoitunut (Kuuluvainen 2015). Keskimäärin suomalaiset käyttävät vapaaehtoistoimintaan lähes 18 tuntia kuukaudessa (Yeung 2002). Vapaaehtoistoiminnan ydin on vapaassa tahdossa eli sitoutumisessa ja motivaatiossa, tämä on kuitenkin sen vahvuus ja hauraus yhtä aikaa (Pessi & Oravasaari 2010).

Vapaaehtoistoimintaan sitoutumista voidaan tutkia monista eri näkökulmista. Motiivit voivat olla yksilöllä ristiriitaisia, eivätkä välttämättä suoraan kerro sitoutumisesta. Sitoutumista on tutkittu esimerkiksi luonteenpiirteiden ja organisaatioon sitoutumisen kannalta, mutta kuitenkin on huomattu, että laadullista tutkimusta on tehty suhteellisen vähän. (Yeung 2007). Utti (2009) liittää tutkimuksessaan sitoutumiseen motiivit vahvasti. Ajatus on, että mikä motiivi on jollakulla tehdä vapaaehtoistyötä. Sitoutumista vapaaehtoiseen auttamistyöhön kuvataan tutkimuksessa asiaksi, mikä kehittyy ajan kanssa, mutta sitoutuminen alkoi tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä, sitoutumisena autettavaan henkilöön. Sitoutumisen kokemus kasvoi, kun autettavan henkilön kanssa oli vastavuoroisia kiintymyksen tunteita. Pääsääntöisesti tutkimukseen haastatellut ihmiset olivat sitoutuneita tuettavaan henkilöön. Sitoutuminen näyttäytyi moninaisena ilmiönä, joka ilmeni kokonaisvaltaisesti vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksissa. (emt.) Yeung (2007) ehdottaa aikaisempien lisäksi sitoutumisen tarkasteluun tunnetta siitä, että joku on niin tärkeää, että haluaa kantaa kortensa kekoon sekä tottumista.

Yeungin (2007) tutkimus on tarkastellut sitoutumista tarinoina toiminnassa mukana olemisen polulla. Tarkasteluun oli pyydetty tarinaa mukaan lähtemisestä, vaiheista polulla, yhä polulla sekä mikä sitouttaa ja auttaa jaksamaa. Tutkimus osoitti, että vapaaehtoistoimintaan lähtemisen syissä painottuu itselle saaminen, antaminen, jatkuvuuden etsintä ja läheisyyden kaipuu. Toiminnassa mukana pysymisen sitoutumisessa korostuu entisestään saaminen, mikä vain vahvistuu matkan varrella, myös antaminen ja läheisyys korostuvat jatkossa. Itselleen saaminen on itsensä toteuttamista, oman hyvinvoinnin ylläpitoa ja emotionaalisia palkintoja. Antaminen näyttäytyy haluna auttaa ja omien kokemusten kautta tulevana antamisena. Antaminen voi olla myös saamista. Kokemus läheisyydestä on tärkeä osa sitoutumista, mikä ilmenee ryhmään kuulumisena, ryhmähengestä, toiminnan sosiaalisuudesta uusien ihmisten tapaamisen merkityksellisyydestä. Jatkuvuus oli myös yksi huomioon otettava tekijä. (Yeung 2007.) Osallistumisaktiivisuus ei poikkea eri väestöryhmissä kovinkaan paljoa (Yeung 2002).

Yeung (2007, 162) kiteyttää tutkimuksessaan elementtejä, jotka auttavat vapaaehtoisten sitouttamista. Elementteinä ovat oma luonne ja persoona, positiiviset kokemukset ja toiminnan antoisuus itselle, antamisen kokemus toiselle, sosiaalinen tuki ja ryhmähengä, jatkuvuuden kokemukset, palaute, vuorovaikutus ja koulutus. Elementtien avulla vapaaehtoistoiminnan sitoutuminen rakentuu niin, että toiminnan aloittamiseen liittyy mielikuvat, innostus, alkumotivaatio, toiveet ja tarpeet. Toiminnan aloittamisen jälkeen itse toiminnassa sitoutuminen rakentuu koulutuksen, tehtävien, integroitumisen ja ryhmän avulla. Toimintaan sitoutumiseen vaikuttavat myös uuden oppiminen, vaikutusmahdollisuudet, muutos, oma merkityksellisyys ja kasvu. Yhdistyksen toimimisen sitoutumisen rakentumiseen voi liittää myös itsearvioinnin merkityksen sekä uusien haasteiden sitoutumista rakentavan vaikutuksen. (Yeung 2007.) Toiminnan tulevaisuus jää kysymysmerkiksi, koska tulevaisuuden sitoutumisen rakentumista ei vielä tiedä. Sitoutumisen rakentumiseen on aikaisempi tutkimus esittänyt edellisen kaltaista polkuajattelua, jossa sitoutumista voidaan ajatella asiana jota on, jos edelliset asiat ovat olemassa.

Oleellisia kysymyksiä sitoutumisesta ovat, miten vapaaehtoisia johdetaan ja miten johtaa yhteistä tiedon luomista, niin että kaikki saadaan mukaan. Johtamisen kannalta tärkeää on toiminnan puitteiden rakentaminen, jossa ihmiset voivat toteuttaa omia päämääriä saman henkisten ihmisten kanssa. Yhteisen tiedon luomisessa tulisi kehittää sosiaalista ympäristöä, jolloin sitoutuminen syntyy yhteisistä asioista. (Yeung 2007.)

Lahtinen (2003) kertoo vapaaehtoistoiminnan liittymiseen liittyvän epäitsekäs halu auttaa, tyhjän tilan täyttäminen, aiemmat kokemukset kuuntelemisesta ja ihmisten lähellä olemisesta sekä oppiminen ja kasvu ihmisenä. Lisäksi on huomattu, että motiivina on voinut toimia kutsumuksellisuus ja entiset kokemukset auttamistyöstä. Sitoutuminen ei kuitenkaan voi olla motiivi alussa, koska ei voi sitoutua ennen kuin on toiminnassa mukana, sillä sitoutuminen kohdistuu aina johonkin. Motiivien hämärtyessä voidaan alkaa puhumaan sitoutumisesta. Eli toisin sanoen, kun motiivien erittely menettää merkityksensä, mutta työskentely pysyy, niin työstä on tullut osa minuutta. (emt.) Myös Yeung (2002) väittää, että tärkein suomalaisia vapaaehtoistoimintaa motivoiva tekijä on halu auttaa muita, minkä lisäksi keskeisiä motiiveja on päivien täyttäminen hyödyllisellä ohjelmalla. Utti (2009) väittää, että sitoutumista ei voi ymmärtää ilman motivaation käsitettä. Kuitenkin tämä tutkimus lähestyy sitoutumista ”sitoutumisen tilan” avulla. Toisin sanoen abstraktia sitoutumisen käsitettä ei määritellä sen enempää, koska tätä tutkielmaa ajaa toinen teoria, eikä niinkään perinteinen käsitys sitoutumisesta.

Pessi ja Oravasaari (2010, 107-108) erottelevat tutkimuksessaan kuusi teemaa kysymykseensä ”*Miten järjestössänne pyritään tukemaan vapaaehtoistoiminnan jatkuvuutta ja toimijoiden sitoutumista?*”. Teemat olivat: Virkistys, tuki ja toiminnanohjaus (esim. työnohjaus), pienet huomionosoitukset, positiivinen palaute, yhteydenpito sekä koulutus (emt.). Edellisen kaltaiset vapaasti kuvatut asiat ovat monet pieniä asioita, joilla voi olla suuri merkitys. Sama tutkimus kysyi myös jäsenten elämänkaaresta seuraavalla tavalla: ”*Miten järjestössänne pyritään tukemaan vapaaehtoistoiminnan ”elämänkaarta” (esim. uusien tehtävien tarjoaminen, haasteellisuuden lisääntyminen tms.) kunkin yksilön kohdalla?*” (Pessi & Oravasaari 2010, 110). Elämänkaaren tukemisen ajatus on, että kun ihmisillä on erilaisia elämäntilanteita, niin miten yhdistykset osaavat ottaa tämän huomioon esimerkiksi lisääntyvillä tai vähentyvillä tehtävillä. Tutkimus huomasi, että teema on uusi, eikä siitä oikein ole laajempaa tutkimusta. Elämänkaarta ei ehkä ole järjestöissä ajateltu ja se voi myös olla resurssikysymys, mutta tutkimus osoitti, että elämänkaari teemana koetaan tärkeäksi. Elämänkaariajattelu lähtee toimijasta itsestään, mihin järjestön tulisi osata mukautua. (emt.) Elämänkaari on suuri kokonaisuus, jonka jäsentäminen voi olla vaikeaa.

Järjestöillä on vastuu elinkaariajattelusta, eikä se saisi nojata vain vapaaehtoisten omaan aktiivisuuteen. Sitoutunut tekijä on kuitenkin aarre. Järjestöissä tulisi pohtia yhdessä vapaaehtoisten kanssa elinkaarta ja sitoutumista. On kuitenkin huomattava, että sitoutuminen muotoutuu ja rakentuu koko ajan uudelleen. Kaiken kaikkiaan järjestöissä tulisi olla enemmän kannustavaa työnohjausta, joka ottaisi huomioon vapaaehtoisen yksilönä. Kannustavassa työnohjauksessa on kyse kiittämisestä, ihmisyydestä ja toisen kunnioittamisesta. Tällöin vapaaehtoiselle osoitetaan, että häntä arvostetaan, häntä kuunnellaan, hänen panoksensa on tärkeää, hän on osa yhteisöä ja hänen muutostarpeillansa on merkitystä. (Pessi & Oravasaari 2010.)

Vapaaehtoistoiminnasta nousee esiin koulutuksen tärkeys, uusien toimijoiden sitouttaminen ja innostaminen. Uusien mukaan saaminen eli rekrytointi tulisi olla rohkeaa ja se on tehokkainta henkilökohtaisesti. Sama tutkimus huomauttaa, että tarkasti rajattuihin tehtäviin on helpompi saada toimijoita. Hallitustehtäviin ja yleistehtäviin on siis vaikeampi saada tekijöitä kuin selkeisiin tehtäviin. Lyhytaikainen ja projektimaisuus onkin tulevaisuudessa nousevia trendejä. (Pessi & Oravasaari 2010.)

Vapaaehtoistoiminta on sosiaalisen pääoman edistäjä, mikä kattaa sellaisia sosiaalisen rakenteiden ulottuvuutta, jotka helpottavat yksilöiden ja ryhmien tiiviytttä ja vuorovaikutusta. Luottamus on sosiaalisen pääoman olennaisin elementti, joka voi kasvaa osallistumalla ja saamalla yhteisöllisyyden kokemuksia. Sosiaaliset pääomat voivat edistyä niin yksilöillä, kuin järjestöillä. Luottamus on kansalaisyhteiskunnan rakennusaine, joten sitä tarvitaan, jotta yhteisö voi toimia. Vastavuoroisesti järjestö voi tarjota yksilölle lisääntyviä taitoja, verkostoja, luottamusta ja osallisuutta. Tällöin myöskin vapaaehtoistoiminnan asiakkaat saavat mahdollisimman hyvin tukea. Yhteiskunnallisella tasolla on siis merkitystä rakenteiden ylläpitämisessä. Kuitenkin on huomattava, että vapaaehtoistoiminnalla, järjestötoiminnalla ja yhdistystoiminnalla on sosiaalisen pääoman lisäksi rahallista, kulttuurista ja inhimillistä pääomaa. (Pessi & Oravasaari 2010, 165-166.)

Sitoutuminen voidaan ymmärtää suhtautumistavaksi tai asenteeksi. Asenteella on perinteisesti sosiologiassa tarkoitettu yksilön varsin pysyvää ja johdonmukaista tapaa suhtautua tiettyyn kohteeseen, jolloin se on ikään kuin ”henkinen valmiustila”, joka on organisoitunut kokemuksen kautta. (Jokivuori 2002.) Sitoutumisen tila on kuvattu hetkelliseksi ilmiöksi,

jolloin tutkimuksen lähtökohdat ovat ristiriidassa perinteiseen sitoutumisen ymmärtämiseen. Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen MET:n oletukset ovat hyvin erilaiset kuin edellä olevan kappaleen esittämät yhdistykseen sitoutumiseen liittyvät asiat.

4 METODOLOGIA

Tutkimuksen tekemistä ohjasivat metodologiset valinnat ja niiden perustelut. Metodologiset valinnat ovat esitelty tarkkaan seuraavassa luvussa. Kappaleessa 4.1 esittelen metodologisen valinnan perustelut suhteessa tutkimuksen materiaalsen sitoutumisen teorian tieteenfilosofiaan. Kappaleessa 4.2 on kuvattu aineistonkeruu prosessia ja millainen aineisto tutkimukseen on saatu. Kappale 4.3 perustelee analyysitapojen valinnat ja esittelee, miten analyysi on toteutettu.

4.1 Metodologian valinta

Metodologian valinta osoittautui yllättävän vaikeaksi, johtuen materiaalsen sitoutumisen teorian tieteenfilosofiasta. Tutkimus ammentaa useammasta tutkimustavasta, jotta sitoutumisen ilmiö yhdistyksen suhteen tulisi mahdollisimman hyvin esiin aikaisemmin esitetyn tieteenteorian valossa. Tutkimus on laadullinen tutkimus, jonka metodivalinta on narratiivishermeneuttinen. Narratiivisen tutkimukseen on sovellettu fenomenologian ja hermeneutiikan periaatteita, jotka edustavat laadullista tutkimusta. Narratiivisen otteen, fenomenologian ja hermeneutiikan yhdistäminen tähän tutkimukseen johtuu ilmiön vaikeasta havaittavuudesta, hetkellisyyden ja pitkäaikaisuuden jännitteestä sekä materiaalsen sitoutumisen teorian tieteenfilosofiasta.

MET erottautuu klassisesta fenomenologiasta, joka priorisoi subjektiivisen kokemuksen hetkellisen toiminnan edelle. Kuitenkin fenomenologia ja kognitiiviset tieteet ovat olleet yhtä mieltä siitä, että mentaaliset tapahtumat eivät tapahdu jossain metafysisessä tilassa, vaan niitä kuvaa paremmin koetut kokemukset sekä kehon taidot ja kyvyt. (Malafouris 2018.) Hetkellinen ilmiö, mitä tutkimus pyrkii etsimään, on aikaisemmin kuvattu "sitoutumisen tila". Haastatteluiden avulla on mahdollista saada esiin ilmiö, koska sitä edustaa koetut kokemukset. Tästä johtuen tutkimuksessa on kokemuksellisia vivahteita, mutta fenomenologia ei ole keskiössä, vaikka koettu elämä edustaa ilmiötä. Fenomenologiaa ei kuitenkaan voi ohittaa, materiaalsen sitoutumisen teorian fenomenologisen suuntauksen takia.

Sitoutumisen tila ei ole kokemuksellinen ilmiö, vaan jotakin, minkä tiedostaminen voi olla vaikeaa. Tästä johtuen sitoutumisen tilan ilmiön suoraviivainen etsiminen ei ole mielekästä, vaan ilmiö täytyy saada muilla keinoilla esiin. On siis perusteltua ottaa tieteenfilosofiseksi lähestymistavaksi narratiivishermeneuttinen tapa, joka mahdollistaa tulkinnan ja uudelleen tulkinnan. Sitoutumisen tila kuvaa tapahtumaa, joka muotoutuu aina uudelleen ja uudelleen johonkin materiaan, jolloin myös tieteellisenfilosofian täytyy olla yksittäisiä tapahtumia tarkasteleva, joka myös antaa mahdollisuuden ymmärtää aina uudelleen tapahtuvia tapahtumia.

Narratiivishermeneuttinen lähestyminen mahdollistaa narratiivien tulkinnan, etenkin maailmassa, jossa ihmisenelämä ottaa narratiivisen muodon. Merkitykset eivät ole vain kognitiota, tietoa, tietoisuutta tai mieltä, vaan elämän elämistä kulttuurisessa maailmassa. Hermeneutiikka olettaa, että ihmiset eivät ota olemistaan varmana, vaan ovat aina uudelleen ottamassa siitä selvää, tehden erilaisia tulkintoja tarinoista, kokemuksista ja identiteeteistä. Narratiivishermeneutiikan kannalta tarinat ovat erittäin tärkeitä, ja on huomattava, että ihmisten tekemät tulkinnat, jotka kääntyvät tarinoiksi, eivät johda johdonmukaiseen tarinaan, eikä etenkään yhteen tarinaan. Ymmärtäminen ei välttämättä tarkoita onnistunutta tai sopuisaa ymmärtämistä. Tarinat kuvaavat ihmisen elämää, ja väitetysti, kun ihmiset joutuvat käsittelemään ajallisia prosesseja ja moniaikaisia skenaarioita, kuten useimmissa elämän ja identiteetin tilanteissa, ne tulevat kertomuksiin mukaan. (Brockmeier & Meretoja 2014.)

Narratiivishermeneuttisuus mahdollistaa tulkinnallisen lähestymisen, tarinan kerronnan lisäksi, ihmisenä olemisen laajempaa tarkastelua varten. Tällöin narratiivinen perspektiivi yhdistyy hermeneutiikan käytäntöihin. (Brockmeier & Meretoja 2014.) Tästä johtuen tämänkin tutkimuksen tieteenfilosofia ja metodi on narratiivishermeneuttinen.

Meretoja (2018) kuvaa kirjaansa *The Ethics of Storytelling* (Oxford University Press, New York 2018) esittelevässä tekstissään narratiivisen hermeneutiikan mahdollisuuksia fiktiivisen tekstin eettiseen tarkasteluun. Narratiivisen hermeneutiikan ytimen kannalta keskeistä on inhimillisen maailmassa olemisen mahdollisuuksien ymmärtäminen ja tulkinnan käytännöt. Kertomuksen, kokemuksen ja subjektin suhteiden teoretisoimiseen narratiivinen hermeneutiikka antaa kolme vahvuutta (Meretoja 2018):

1. Kokemuksen ja kertomuksen suhdetta voi tarkastella ilman vastakkainasettelua. Kokemuksella on tulkinnallinen rakenne ja kertomukset ovat tulkintoja siitä, miten kokemukset liittyvät yhteen, eli *tulkintojen tulkintoja*.
2. Elämä ei muodosta yhtä koherenttia kertomusta, vaan on uudelleen tulkinnan prosessi, joka jatkuu.
3. Kertomusverkostot ovat olemassa vain tulkittuna, joten yksittäisten subjektien tapa uudelleen tulkita kertomuksia sisältävät mahdollisuuden kertomusten uusimiseen ja haastamiseen.

Narratiivit ja hermeneutiikka toimivat tässä tutkimuksessa ihmisen olemista laajemmin ymmärtävänä filosofiana, eikä fiktiivisten tarinoiden eettisyyttä ja merkitystä jäsentävänä filosofiana.

Fenomenologinen ulottuvuus tulee tutkimuksen kokemuksellisesta luonteesta ja siitä, että Malafouris (2018) toteaa mentaalisia tapahtumia kuvaavan koetut kokemukset. Tutkimus ei kuitenkaan pyri löytämään kokemuksia, vaan hetkellistä tapahtumaa, sitoutumisen tilaa. Tutkimuksen aineistoa ovat narratiiviset kertomukset, jotka on saatu haastatteluiden avulla. Hermeneuttinen ulottuvuus tuo tulkinnan mahdollisuuden, jolloin narratiiveista on mahdollisuus tulkita sitoutumisentilan kaltaisia merkityksiä. Tutkimus on siis narratiivishermeneuttinen, jolloin metodi on sovellus fenomenologis-hermeneutiikkaa ja Meretojan (2018) esittelemää narratiivista hermeneutiikka. Meretojan esittelemä narratiivinen hermeneutiikka ei metodina toimi suoraan tutkimuksen tekemiseen, koska se on alun perin esitetyssä teoksessa tarkoitettu fiktiivisten narratiivien merkitysten tulkintaa. Tästä johtuen tutkimukseen on tuotu fenomenologis-hermeneuttisesta perinteestä osia sovellukseen. Kutsun metodia narratiivishermeneuttiseksi, narratiivisen hermeneutiikan sijaan.

Fenomenologis-hermeneuttinen metodi on käytännössä verkosto erilaisia epäteknisiä kysymyksiä ja ratkaisuja niihin. Tällöin metodiin ei tule suhtautua kaavamaisen aineiston keräämisen ja tulkitsemisen välineenä. Kaikessa ihmistutkimuksessa on mukana jonkinlainen käsitys ihmisestä ja fenomenologinen tutkimus voidaan käsittää laajasti kuvaamaan ihmisen kokemuksellisuutta suhteessa omaan todellisuuteensa. Ihmisen suhde maailmaan on intentionaalinen, jolloin kaikki merkitsee meille jotain. Todellisuus on jokaisessa havainnossa, jotka näyttäytyvät havaitsijan pyrkimysten, kiinnostusten ja uskomusten valossa. Ihmisen tekoja voidaan ymmärtää kysymällä, millaisten merkitysten pohjalta hän toimi, jolloin voidaan

ajatella, että kokemus muotoutuu merkitysten mukaan ja nämä merkitykset ovat fenomenologisen tutkimuksen kohde. (Laine 2010.) Edellisestä poiketen tämä tutkimus olettaa, että intentionaalisuus on muidenkin kuin ihmisen omaisuutta, jolloin todellisuus ei tule havainnon jälkeen, vaan havainnon kanssa yhtä aikaa kuten aikaisemminkin väitettiin. Tärkeää on kuitenkin huomata, että tämä tutkimus kysyy kysymyksiä ihmisiltä, jotka kuvaavat omia kokemuksiaan. Tästä johtuen tutkimuksen tekotavassa on samankaltaisuuksia fenomenologis-hermeneuttiseen metodiin.

Rauhalan holistinen ihmiskäsitys kuvaa ihmistä jakamattomana ja monitasoisena, joka näkyy kolmena perusmuotona: Kehollisuutena, tajunnallisuutena ja situationaalisuutena. Perttulan ajatukset Rauhalan fenomenologisesta lähestymisestä on, että: *”elämismaailmassa on ihmisen ymmärtämisen alku ja siihen se myös palaa.”* (Perttula 2012.) Rauhalan holistinen ihmiskäsitys on hyvin lähellä materiaalisen sitoutumisen teorian oletuksia ihmisen mielen lokaation olemattomuudesta ja hetkellisyydestä. Perttulan ajatukset fenomenologiasta ja ihmisen olemisesta toimivat hyvin materiaalisen sitoutumisen teorian kanssa, jolloin elämismaailma on tarkastelun kohteena. Tällöin tutkimuksella on myös fenomenologinen piirre.

Hermeneutiikalla tarkoitetaan yleisesti ymmärtämisen ja tulkinnan teoriaa ja se tulee fenomenologiaan yleensä juuri tulkinnan tarpeesta. Hermeneutiikan tutkimuksen kohteena on monesti kielelliset ilmaisut, joista pyritään tarkastelemaan merkityksiä. Merkityksiä voi lähestyä ymmärtämisen ja tulkinnan avulla. Näitä merkityksiä tulkitaan esiymmärryksen valossa. Tutkittava merkitysmaailma on tutkijalle jo jollain tavalla ennestään tuttu, jolloin pyritään tekemään jo tunnettua tiedetyksi. Tällöin pyritään nostamaan esiin jotakin, minkä tottumus on häivyttänyt huomaamattomaksi tai jotakin, mikä on ehkä koettu, mutta ei tiedostettu. Merkitysten ymmärtämiseen liittyy tulkitsijan ja tulkittavan yhteinen maailma, joka luo perustan ymmärtää yleisimmin toista ja tulkita heidän ilmaisuja ja kokemuksia. (Laine 2010.) Hermeneuttinen tulkinta, jossa etsitään merkityksiä ilmaisuista ja tulkittavalla sekä tutkijalla voi olla yhteinen merkitysmaailma, on tämän tutkimuksen keskiössä. Olen itse osallisena hiihtokoulumaailmassa, jossa haastateltavien yhdistyksen toimivat. Tästä johtuen minulla on asiasta ennakkokäsityksiä eli esiymmärrystä. Tämä ei kuitenkaan vaikeuta tutkimuksen tekoa, vaan jopa hermeneutiikan osalta mahdollistaa sen.

Laineen (2010) mukaan fenomenologisen ja hermeneuttisen tutkimuksen tutkimusote kietoutuu filosofisluonteisiin taustalla oleviin olettamuksiin, jolloin ei ole mahdollista esittää tarkkaa kuvausta metodista. Metodi saa sovelletun muotonsa kulloisenkin tutkimuksen tutkijan, tutkittavan ja tilanteen osatekijöiden tuloksena (emt. 2010). Fenomenologis-hermeneuttisesta tutkimuksesta on tähän tutkimukseen poimittu ajatukset, että kokemus kuvaa todellisuutta, kaavamaisuuden puute ja hermeneuttinen tulkinta. Fenomenologian perusajatuksiin kuuluu myös pidättäytyä siitä, ettei perinteiset ennakkokäsitykset rajaa ilmiötä (Laine 2003).

Heideggerin hermeneutiikka edustaa filosofiaa, jossa tutkittavat ilmiöt tapahtuvat ensisijaisesti toiminnallisessa suhteessa maailmaan, eikä vain ja ainoastaan yksilön mielessä (Laine 2003). Laineen (emt.) esimerkki on hyvin havainnollistava: *“Isyys ei ole minun sisälläni oleva ominaisuus, vaan isyyteni erityinen luonne rakentuu toiminnallisissa suhteissa lapsiini, ei ensisijaisesti ja erikseen minusta tai lapsistani”* (Laine 2003, 168). Edellisen kaltainen ajattelu on omiaan materiaallisen sitoutumisen teorian kannalta, jossa sitoutuminen rakentuu suhteessa johonkin eikä jonain erillisenä ilmiönä.

Hermeneuttinen kehä tarkoittaa tutkimuksellista dialogia tutkimusaineiston kanssa, jossa haastatteluaineisto on tutkittavan puhetta ja tieto syntyy vasta aineiston ja tutkijan dialogissa. Tämä dialogi pyrkii ymmärtämään toisen toiseutta ja se on kehämäistä liikettä aineiston ja oman tulkinnan välillä. Kehämäisyyden ajatus on siinä, että tutkija vapautuisi oman näkemyksen minäkeskeisyydestä ja etenisi kohti avointa asennetta. Kehän alussa tutkija tekee tulkintoja, mutta niistä pyritään ottamaan etäisyyttä kriittisyyden ja reflektiivisen asenteen avulla. Aineisto näyttäytyy kriittisen ajattelun jälkeen erilaisena, kun se ei enää ole valmiiden tulkintojen suodattama. Aineiston uudelleen tarkastelusta voi luoda hypoteeseja, joita voi koetella tarkastelemalla aineistoa aina uudelleen. Kehäliikkeen tavoite on löytää todennäköisin ja uskottavin tulkinta siitä, mitä tutkittava on tarkoittanut (Laine 2010). Hermeneuttisen kehän vaikutuksen analyysiin on esitetty analyysiosiossa.

4.2 Aineiston keruu

Keräsin aineiston haastatteluilla, joita sain yhteensä kuusi. Haastateltavat etsin henkilökohtaisten kontaktien avulla. Haastateltavat olivat aktiivisia hiihtokouluyhdistyksien jäseniä. Tarkasteluun otin kolme yhdistystä ja haastateltavia on jokaisesta yhdistyksestä kaksi, jolloin haastateltavien määrä on yhteensä kuusi. Haastatteluiden avulla pyrin saamaan kertomuksia henkilöiden polusta mukana yhdistyksen toiminnassa. Haastateltavat olivat iältään 36–52-vuotiaita. Haastateltavat olivat olleet tutkimukseen otettujen yhdistysten toiminnassa mukana vähimmillään seitsemän vuotta ja pisimpään mukana ollut henkilö oli toiminut yhdistyksen aktiivisena jäsenenä jopa yli 31 vuotta.

Kerronnallisen haastattelun tavoitteena on kerätä aineistoksi kertomuksia, joiden kautta voidaan ymmärtää ja hallita menneisyyttä. Kertomus on tietämisen muoto, joka jäsentää eettistä paikkaamme maailmassa. Narrative kääntyy suomeksi kertomuksiksi, joita tässä tutkimuksessa tarkastellaan. Kertomuksella voidaan kertoa mitä tapahtui, mutta muutos kertomuksessa on se, mikä tekee kertomusten tutkimisesta mielekästä. Kerronnallisella haastattelulla mahdollistetaan kertomuksen kertominen, antamalla tilaa ja esittämällä sellaisia kysymyksiä, joihin voi vastata kertomuksella. (Hyvärinen & Löyttyniemi 2005.) Tutkielmassa esiintyy sanat kertomus ja tarina. Nämä eivät ole suoraan toistensa synonyymejä. Tarinalla tarkoitetaan jäsentynyttä ja kokonaista kertomusta. Kertomuksella taas viitataan tarinaan, joka ei ole jäsentynyt, eikä sillä välttämättä ole alkua, keskikohtaa tai loppua.

Tutkimuksen haastattelu on rakennettu avoimeksi, eli ei-strukturoiduksi. Avoin haastattelu sopii tavaksi, kun haastateltavien kokemukset vaihtelevat paljon ja haastateltavia on vähän. Haastattelussa on ohjailua vähän, joten se sopii myös silloin kun kyseessä on heikosti tiedostettuja seikkoja. (Metsämuuronen 2006.) Tässä tutkimuksessa haastateltavia on vähän ja heidän kokemuksensa ovat oletetusti erilaisia. Sitoutumisen tila ilmiönä on vaikeasti tiedostettava ilmiö, jolloin sen esiin saamiseksi on valittu hyvin avoin haastattelutapa.

Tämän tutkimuksen haastatteluissa pyrin saamaan mahdollisimman runsaat kertomukset, antamalla haastateltavalle mahdollisuuden kertoa oma kertomuksensa yhdistykseen liittyen. Hyvärinen ja Löyttyniemi (2005) esittelevät alun perin Fritz Schützen elämänkerralliskerronnallisen haastattelun idean, missä tarkoitus on yhdellä kysymyksellä saada

haastateltavaa kertomaan kertomuksensa ja vasta vapaan tarinankerronnan jälkeen esitetään lisäkysymyksiä. Yhden kertomuksen ajatusta perustellaan hermeneuttisen kokonaisuuden antamisen näkökulmasta, jolloin kertoja joutuu itse jäsentämään kertomuksensa, valitsemaan mitä asioita ottaa kertomukseen mukaan, mitä asioita kertoja painottaa sekä miten hahmottaa kokonaisuuden. Toisessa vaiheessa haastattelija voi palata kertomuksen eri kohtiin ja vasta kolmannessa vaiheessa haastattelija ottaa esiin esimerkiksi kysymyksiä, jotka juontavat tutkijan intresseistä. Tällaisen haastattelutavan omaksuminen ei ole helppoa, koska haastattelijan vaikutuksen neutralointi on keskeinen lähtökohta (emt.).

Haastattelut olen pyrkinyt toteuttamaan edellisen kaltaisena. Haastatteluita edelsi keskustelu, jossa tutkijana kuvasin haastattelua tapahtumana ja esitin muutamat taustoittavat kysymykset. Tämän jälkeen esitin haastateltavalle kysymyksen, että voitko kertoa tarinasi kyseessä olevaan yhdistykseen, juuri sillä tavalla kuin haluat. Haastateltavan kertomusten jälkeen esitin lisäkysymyksiä haastateltavan kertomuksista. Kolmannessa vaiheessa saatoin esittää kysymyksiä kertomuksen ulkopuolelta. Kuitenkin kuten Hyvärinen ja Löyttyniemi (2005) esittävät, että ajatus haastatteluiden yksiselitteisistä metodeista voidaan hylätä ja kerronnallisen haastattelun hahmottaminen on mielekästä vain yleisenä pyrkimyksenä kertomusten kokoamiseen. Haastattelijan on parempi olla ennemmin luonteva kuin metodiin jumiutunut, joskin on etu, että esittää kerronnallisia kysymyksiä, niille jatkokysymyksiä ja osoittaa kuuntelevansa. Harvoin haastattelut etenevät niin kuin oppikirjat esittävät. (emt.) Haastatteluiden lopullinen toteutus oli jokaisella kerralla hieman erilainen, mutta kuitenkin jokainen haastattelu edustaa narratiivia. Tutkijana pyrin olemaan vaikuttamatta haastateltavan tarinaan, mutta haastatteluihin on lipsahtanut myös johdattelevia kysymyksiä ja toteamuksia, joilla ei kuitenkaan ole oleellista vaikutusta lopullisiin tuloksiin. Haastattelukysymys ja mahdolliset lisäkysymykset löytyvät liitteenä (Liite 1).

Suurin osa haastateltavista kertoivat jo ensimmäisellä kysymyksellä runsasta tarinaa omasta polusta yhdistyksessä. Lisäkysymyksillä sai lisää syvyyttä ja sisältöä haastateltavien kertomukseen. Kolmannen vaiheen kysymyksiä, jotka edustavat oletettua ilmiötä, ei esitetty haastatelussa paljoa, koska haastateltavat kertoivat jo valmiiksi niin runsaita kertomuksia. Haastatteluiden vähemmistöä edustaa haastattelut, joissa kertomus ei muodostunut ensimmäisellä kysymyksellä kovin runsaiksi, vaan kysyin suurimman osan mahdollisista lisäkysymyksistä, jolloin haastattelutapa edustaa enemmän puolistrukturoitua haastattelua.

Aikaisempi tutkimus on käyttänyt sitoutumisen tutkimukseen polkutarinankeinoa. Tutkimukseen osallistuneiden tuli kirjoittaa tarina, jossa ilmenee millainen heidän polkunsä on ollut vapaaehtoisena. Polku alkoi liittymisestä, miksi on lähtenyt mukaan. Tarinaan pyydettiin myös kuvaamaan eri vaiheita polulla, yhä polulla olemisen syitä ja lopuksi, mikä on saanut sitoutumaan sekä auttanut jaksamaan. (Yeung 2007.) Tämän tutkimuksen lisäkysymysten rungossa on toteutettu samankaltaista ajattelua johtuen yhdistyksen sitoutumisen kronologisesti narratiivista. Toisin sanoen, kun on haluttu saada laadullisen tutkimuksen keinoin esiin narratiiveja, niin niitä on helppo käsitellä kronologisessa järjestyksessä. Lisäkysymykset ovat jaettu kolmeen teemaan: Näkemyksiin yhdistyksestä, osallistumiseen ja haluun olla mukana toiminnassa. Näiden teemojen sisällä kysymykset kulkevat kronologisessa järjestyksessä; liittyminen, osallistuminen aikaisemmin, osallistuminen nyt ja tulevaisuus. Kuitenkin tämän tutkimuksen viitekehys on materiaalsen sitoutumisen teoriassa, jolloin lähtökohdat ovat erilaiset, kuin edellä mainitussa tutkimuksessa.

Haastatteluista kolme on toteutettu etäyhteydellä ja kolme henkilökohtaisella tapaamisella. Molemmat vaihtoehdot olivat mahdollisia, joskin itse haastattelijana olisin toivonut henkilökohtaista tapaamista mieluummin, koska tuntuu, että se tekee tilanteesta vielä luonnollisemman. Etäyhteyksien ongelma on yhteyden pätkiminen, joka aiheutti muutaman kertomuksen katkeamisen. Pätkiminen ei kuitenkaan edusta suurta ongelmaa tutkimuksen tekemisen suhteen ja rajoittuu yksittäisiin epämiellyttäviin hetkiin. Etäyhteyttä puoltaa vuonna 2020 alkanut pandemia, jonka takia vielä vuoden 2021 tammi-maaliskuussa, jolloin haastattelut ovat kerätty, oli voimassa rajoitustoimenpiteitä sosiaalsen etäisyyden pitämiseksi.

Litteroituun materiaaliin on otettu mukaan kaikki puhuttu puhe sekä naurahduksia ja taukoja. Litteroitu aineisto keskittyy sisältöön, joten esimerkiksi äännähdykset, äänenpainotukset ja muut vastaavat on voitu jättää aineistosta pois (Ruusu vuori 2010). Nauhoitettua materiaalia kertyi 269 minuuttia ja 23 sekuntia. Litteroitua materiaalia kertyi 86 sivua (Arial, 11, 1,5 riviväli).

4.3 Analyysi

Kertomuksen analyysiin ei ole vakiintunutta vaiheittain etenevää metodologiaa, vaan kyseeseen tulee aina tutkijan käytössä olevien analyttisten välineiden soveltamista. Analyysiä ei voi uskottavasti kaventaa yhden mallin sovellukseksi, vaan se sovellus on aineiston ja tutkimuskysymyksen määrittelemä. (Hyvärinen 2010.) Tässä tutkimuksessa yhdistyy sitoutumisen tilan ilmiö ja kertomuksellisuus, jolloin analyysitavaksi tarvitaan sovellus, jolla voidaan tarkastella kertomusten lisäksi yksittäistä ilmiötä. Aineiston pitkät kertomukset johdattelevat analysoimaan kertomuksia niin elämänkaaren kuin juonen kannalta. Aineistolle on esitetty tutkimuskysymyksen *“Miten sitoutuminen yhdistykseen tapahtuu”* lisäksi apukysymys, *“Mitkä tapahtumat ja toimijat muodostavat sitoutumista?”*.

Analyysi erottelee haastatteluaineistosta pääjuonen ja taustakerronnan. Haastateltavat kertovat omaa tarinaansa, mutta eksyvät sivupoluille. Nämä sivupolut ovat omiaan kuvaamaan yhdistystä yleensä, mutta eivät välttämättä suoraan kerro haastateltavan omasta polusta yhdistyksessä. Haastateltavista kolme olivat hallituksen puheenjohtajia haastattelun hetkellä ja heidän kertomuksissaan on huomattavissa puheenjohtajan roolin ääni. Toisin sanoen puheenjohtajat alkoivat useasti kuvaamaan yhdistystä muiden ihmisten äänen avulla. Tämä tutkimus keskittyy eritoten henkilökohtaisiin kertomuksiin ja tästä johtuen haastatteluiden litteroitu aineisto on koodattu uudestaan pääkertomukseksi ja taustakerronaksi. Pääkertomus edustaa haastateltavan omaa polkua yhdistyksessä ja taustakerronta kaikkea muuta kuvailua yhdistyksistä ja yhdistykseen vaikuttavista asioista, mitä haastateltavat kertoivat. Tutkimuksen analyysi on toteutettu enimmäkseen pääkerronnan kertomuksista, koska olen halunnut saada esiin haastateltavien sitoutumisen ilmiötä, heidän omasta polustansa yhdistyksessä, eikä niinkään heidän pohdinnoistansa muiden ihmisten tekemisistä yhdistyksissä. Taustatarinaa edustaa kappale 5.2.3 Yhdistysten mahdollistajat, koska siellä olevia puheenjohtajien pohdintoja yhdistyksistä ei kannattanut sivuuttaa.

Juonianalyysi kertomusten tarkastelussa on tapa, jolla määritellään millainen on kertomuksen juoni. Millainen on kertomuksen tilanne suhteessa johonkin tilanteeseen. Esimerkiksi, että millainen on lopputilanne suhteessa alkutilanteeseen ja millaisten tapahtumien sekä henkilöiden varassa kertomus etenee päätepisteeseen. Juonille on esitetty erilaisia juonityyppejä ja juonta voi ajatella voittojen ja vastoinkäymisten vaihteluna, jolloin keskeinen

määre voi olla lopputuloksen onnellisuus. (Hänninen 2018.) Juonien tarkastelulla voi saada aikaan jäsentyneemmän kuvan kertomuksesta ja tästä syystä juonen analyysi voi edistää kertomusten analyysiä. Juonia voi olla erilaisia ja kaikki kertomukset eivät istu yhteen juonen kuvaukseen, eikä kertomuksia tule väkisin tunkea yhteen juonikuvaukseen (emt). Hänninen (2018, alkuperäinen lähde Bakhtin 1986) esittää kehityskertomuksen keskeisenä kertomustyyppinä, jossa päähenkilö kasvaa haasteiden ja koettelemusten kautta. Haastatteluiden juonissa on kehityskertomukselle ominaisia piirteitä, joita tarkastellaan tarkemmin seuraavassa kappaleessa. Juonianalyysi antaa mahdollisuuden katsoa kertomusta kokonaisuuden ja juonenkäännteiden avulla.

Elämäntarinoiden tutkimiseen McAdamsin on kehittänyt menetelmän, joka soveltuu psykologisen tutkimuksen tarkoituksiin. Elämäntarinaa voidaan analysoida kiinnittämällä muun muassa huomiota tarinan keskeisiin teemoihin. Kertomusta ja sen sisältöä voidaan analysoida poimimalla lausumia, jotka ilmentävät jotakin teemaa tai käsitettä ja erittelemällä niitä tarinan tapahtumiin verrattuna. Esimerkiksi merkityksellistä voi olla päähenkilön näyttäytyminen kertomuksessa, joko tapahtumien aikaansaajan tai tapahtumien kohteena. McAdamsin tutkimusperinteessä analyysia on voitu tehdä myös kvantitatiivisin menetelmin. (Hänninen 2018.) Tämä tutkimus soveltaa elämäntarina-analyysia etenkin keskeisten teemojen kautta.

Psykologista ilmiötä tutkittaessa narratiivien avulla syvennyttään ilmiöön erittäin tarkkaan, jotta voidaan selittää ja ymmärtää ilmiötä paremmin. Elämänkerrannallisten narratiivien tarkastelussa voidaan käyttää induktiivista päättelyä, jossa tutkija etsii konkreettisia huomioita ilmiöstä itsessään ja yrittää näistä huomioista muodostaa abstraktisen kuvauksen ilmiöstä. Analyysi etenee niin, että materiaali luetaan hyvin tarkkaan ja siihen tehdään muistiinpanoja ja merkintöjä. Näiden merkintöjen ja muistiinpanojen avulla ilmiötä voidaan kuvata. Haastateltavat eivät suoraan kuvaa psykologisia ilmiötä, vaan ne on havaittava muilla keinoilla. Kuvaus ilmiöstä vie yksittäiset havainnot yleisemmälle tasolle. (McAdams 2012.)

Tämän tutkimuksen analyysi on toteutettu kahdesta suunnasta, sekä induktiivisesti, että deduktiivisesti. Toisin sanoen, juonianalyysiä varten olen luonut visualisoinnin jokaisen haastateltavan polulta. Tähän visualisointiin on piirretty aikajana, jonka alkupäähän on kirjoitettu taustat ja mitä tapahtui ennen yhdistykseen liittymistä. Aikajanalalle on kirjattu

tapahtumat, joita haastateltavat ovat kertoneet. Näistä kokonaisista tarinoista on luotu deduktiivisesti päätelmiä. Tällöin on voitu löytää tapahtumia ja toimijoita, jotka ovat vaikuttaneet haastateltavien polulla yhdistyksessä. Toisin sanoen, kokonaisesta tarinasta olen poiminut tapahtumia, joiden perusteella olen tehty päätelmiä. Tapahtumien ympäriltä olen myös arvioinut, onko niissä ollut toimijuutta edustavia asioita.

Vastavuoroisesti McAdamsin (2012) esittelemä elämäntarina-analyysi etenee yksittäisistä havainnoista yleisempään ja abstraktimpaan kuvaukseen. Näin on voitu tarkastella toimijoita, joilla on ollut merkitystä ihmisten polulla yhdistyksessä. Näitä toimijoita tai aktantteja on voitu kuvata yleisemmällä tasolla. Elämäntarina-analyysi on toteutettu aineistolle niin, että aineistoon on tehty muistiinpanoja ja muutettu yksittäisiä kertomuksia ilmaisuiksi. Esimerkiksi, eräs haastateltava kertoo kertomusta siitä, miten hän kokee, että kausikorttietu on kiva juttu. Tällainen kertomus on kiteytetty ilmaisuun ”*tärkeitä fyysiset edut*”. Nämä ilmaisut on koostettu jokaiselta haastateltavalta taulukkoon. Ilmaisuja, jotka ovat jo itsessään tulkintoja, muodostin jokaisesta haastattelusta runsaan määrän. Jokainen ilmaisu on värikoodattu ja lajiteltu ylempiin kategorioihin, kuitenkin niin, että värien avulla voi havaita yksittäisen ihmisen tuomat ilmaisut. Tällöin olen voinut tarkastella, että koskeeko kategoria jokaista henkilöä vai yksittäisempiä henkilöitä. Kategorioita muodostin 19. Kategorioiden käytettävyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta on arvioitu ja niistä tärkeimmät ja eniten toimijoita sisältävät on esitelty tuloksissa. Kategoriat sisälsivät paljon yksittäisiä asioita joita on yhdistetty, jotta saadaan aikaiseksi laajemmat ja abstraktit kuvaukset niistä. Nämä kuvaukset on esitetty tulos osion, ydin ja muut osiossa.

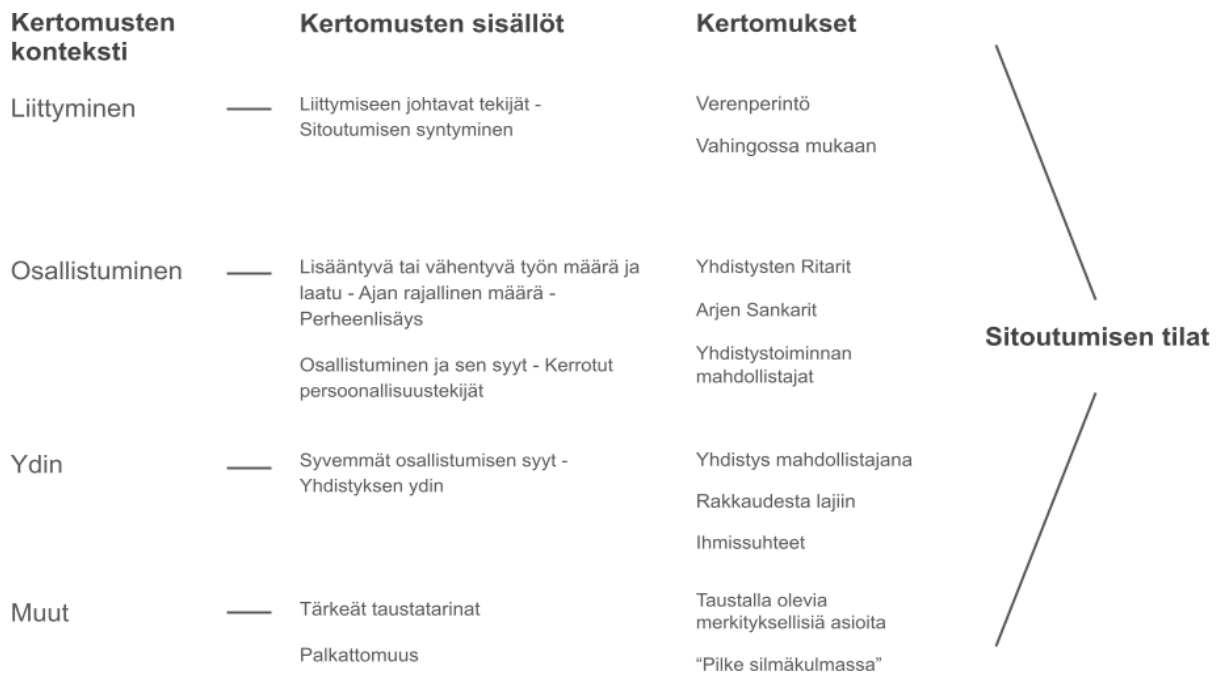
Hyvärinen (2010) on hyvin kiteyttänyt, kuinka kertomuksen analyysi ei ole malli, eikä metodi, mutta ei myöskään hetkellisten lausumien arviointia. Tutkijan on tunnistettava kertomus ja kerronnallisuus ja suhteuttaa analyysi juuri käsillä olevaan kerronnallisuuteen (emt.). Tästä johtuen analyysi on tehty kahdella tapaa, jolloin kertomukset suhteutuvat kokonaiseen tarinoihin. Analyysin toteuttaminen kahdella tapaa edustaa myös hermeneuttisen kehän ajatusta, jossa aineiston uudelleen tarkastelusta voi luoda hypoteeseja, joita voi koetella tarkastelemalla aineistoa aina uudelleen, jolloin kehäliikkeen tavoite on löytää todennäköisin ja uskottavin tulkinta siitä, mitä tutkittava on tarkoittanut (Laine 2010). Aineistoon on palattu analyysin eri vaiheissa useaan otteeseen, jotta hermeneuttinen tulkinta mahdollistaisi parhaan mahdollisen tulkinnan henkilöiden kokemuksista ja niiden narratiivista.

5 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tuloksia varten aineistosta olen analysoitu toimijoita ja tapahtumia, joilla voisi olla merkitystä sitoutumisen tilan kannalta. Tulokset jakautuvat ensinnä deduktiivista päättelyä edustavaan juonianalyysiosaan, jossa tarinoille on annettu nimi, jonka jälkeen tarinasta pyritään poimimaan yksittäisiä asioita. Näitä edustaa liittymisen ja osallistumisen kuvaukset. Liittymisen tarinoita tarkastellessa voi pyrkiä tulkitsemaan sitoutumisen tilan syntymistä. Osallistumisen tarinat kuvaavat henkilöiden polkua yhdistyksessä, josta voidaan tarkastella tapahtumia ja toimijoita, joita osallistuminen ja sen muutokset tuovat tullessaan. Toinen osa tuloksista edustaa elämäntarina-analyysiä, jossa yksittäisiä asioita on kuvattu abstrakteilla kuvauksilla induktiivisen päättelyn jälkeen. Toisessa osiossa on yhdistyksen ytimen ja muiden asioiden kuvauksen, jotka jakautuvat abstraktien kuvaksien kerrontaan.

5.1 Sitoutumisen tilat

Sitoutuminen rakentuu sitoutumisen tiloista. Seuraava kuvio 2 esittää tiloja, jotka rakentavat sitoutumisen yhdistykseen. Tulokset etenevät pinnasta koko ajan syvemmälle. Ensimmäiseksi on liittymisen kuvaukset, jotka kertovat liittymisen tapahtumat, jotka mahdollistavat sitoutumisen syntymisen. Osallistumisen kuvaukset kertova tiivistetysti jokaisen kertomuksen ja millaisia asioita henkilöt itse nostavat keskiöön. Haastateltavien polkujen kertomukset yhdistyksessä syventävät ajatusta, miksi he ovat yhdistyksen toiminnassa mukana. Tuloksien ”ydin” osio sukeltaa kiinni niihin materioihin ja toimijoihin, jotka luovat sitoutumisen tilan tai tilat. ”Ydin” osio sisältää selkeästi kaikkia kertomuksia yhdistäviä tekijöitä. Lisäksi ”muut” osio tuo esiin lisää toimijoita ja materioita, jotka vaikuttavat henkilöiden sitoutumisen tilaan.

Kuvio 2 Sitoutumisen tilat. Kertomukset, jotka kuvaavat sitoutumisen tiloja.

Liittymisen jälkeen tai aikana on mahdollisuus sitoutumisen syntymiseen. Jokaisella haastateltavalla on jonkinlainen näkemys ja kokemus, miten on liittynyt kyseessä olevaan yhdistykseen. Jokaista haastateltavaa yhdistää se, että näihin jokaiseen yhdistykseen liittyäkseen on oltava hiihdonopettaja, eli toisin sanoen jokainen on käynyt hiihdonohjaaja kurssin. Vasta kurssin jälkeen on voinut liittyä kyseisiin yhdistyksiin. Tämä tutkimus ei kuvaa sitä, miksi on halunnut lähteä hiihdonopettajaksi, vaan miten on päätyntä näihin yhdistyksiin. Kuitenkin jo hiihdonopettaja kurssin käyminen yhdistää näitä ihmisiä. Kertomukset siitä, miten liittyminen yhdistyksiin on tapahtunut, jakautuvat kahteen erilaiseen juoneen, eli verenperintöön ja vahingossa mukaan. Liittymiseen tärkeä kertomus on myös lisätienestit, jotka ovat olleet alussa lähes kaikille tärkeä osa yhdistyksen alkutaipaleella. Lisätienestit edustavat kuitenkin toimijuutta, joka on esitelty kappaleessa 5.4.2.

Osallistumisen kuvaukset voivat olla yksi tekijä, joka kuvaa hyvin, miten ihminen on sitoutunut johonkin toimintaan. Osallistuminen kuvataan jokaisen haastateltavan kertoman kertomuksen perusteella. Kappaleessa 5.3 käydään läpi jokaisen tarina ja tapahtumat yhdistyksessä, jotta voidaan tarkastella myöhemmin sitoutumisen ilmiötä. Osallistumista edustaa määrä ja laatu, eli kuinka paljon on ollut mukana toiminnassa ja millaisissa tehtävissä. Kertomukset jakautuvat kahteen erilaiseen tarinan kuvaukseen. ”Yhdistysten Ritarit” kertovat kehityskertomuksen henkilöistä, jotka tekevät paljon pyyteetöntä työtä yhdistysten eteen. ”Arjen Sankarit” ovat

kuvauksia henkilöistä, jotka tekevät ja toteuttavat yhdistyksen perusajatusta ja aatetta, jokainen omista lähtökohdistaan. ”Yhdistyksen mahdollistajat” on kappale, joka esittää yhdistysten puheenjohtajien pohdintaa, miten on vaikea löytää ihmisiä tekemään yhdistyksen työtä.

”Ydin” kappaleessa on useampia sitoutumisen tiloja, jotka yhdistävät eri henkilöitä. Jokaisen haastateltavan kertomus poikkeaa toisistaan, jolloin voin olettaa, että taustalla on jokaisella henkilökohtaisi asioita, joilla on merkitystä heidän sitoutumiseensa yhdistyksessä ja heidän eri sitoutumisen tiloihin. Kappaleessa ”muut” on esitetty muita merkityksellisiä asioita, jotka eivät välttämättä koske kaikkia, mutta niillä on ollut juuri kyseessä oleville ihmisille merkitystä heidän polullaan yhdistyksessä, ja ovat muodostaneet erilaisia sitoutumisen tiloja. Kuvion 2 kertomukset ovat sitoutumisen tiloja, joita tulos osio pyrkii esittämään.

5.2 Liittyminen

5.2.1 Verenperintö

Toimintaan mukaan lähtemisen kertomukset ovat tärkeitä sitoutumisen kannalta, jotta voi todeta, että mistä sitoutuminen on voinut alkaa. Haastateltavat tulevat erilaisista taustoista, joiden merkitystä on vaikea eritellä. Hiihdonopettaminen on liikunnallisen lajin opettamista. Haastateltavista neljällä on taustalla muuta liikunta-alan koulutusta. Kaksi muuta kertoivat olevansa opettamisesta kiinnostuneita. Tästä voidaan olettaa, että hiihtokoulu työhön hakeutuu ihmisiä, joilla on kiinnostusta opettaa tai muuten valistaa. Jokaisella on ollut laskettelutausta niin, että ovat harrastaneet lumilajeja ennen hiihdonopettajaksi ryhtymistä. Henkilöiden taustat eivät ole tutkimuksen keskiössä, mutta niiden vaikutuksia ei voi väheksyä.

Verenperinnöllä tarkoitetaan tässä kertomusta, jossa yhdistys on tullut tutuksi jo vanhemman kautta. Haastateltavista kahdella oli toinen vanhempi ollut toiminnassa mukana niin, että haastateltavat ovat nähneet yhdistyksen toimintaa jo pienestä lapsesta saakka.

”Että isähän on ollu, niinkun yhtenä yhdistysten niinkun perustamassa ... niin mä oon käytännössä ollu kurssilla mukana, laskemassa olkapäällä siellä. Tai minä oo laskenu ku mä oon istunu olkapäällä.” Haastateltava 5

Sama haastateltava kertoo seuraavaa kysyttäessä, että oliko hänellä edes mahdollisuus olla liittymättä kyseessä olevaan yhdistykseen:

“No sanotaan että on varmaan ollu, mutta niistä ei oo keskusteltu. (Naureskelee perään)” **Haastateltava 5**

Kertomukseen liittyy kisatausta, josta haastateltava kokee, että on luontainen siirtymä hiihdonopettajaksi.

“Ja sitten tuota et et hiihdonopettaja kursseille pitää mennä koska silloin oli sitten, urheilulukio päättynyt ja sitten oli oikeestaan se urheiluhommakin oli päättynyt siihen et se oli taputeltu sitten siihen lukion loppuu että se ei jatkunut enää siitä, nii siitähän oli luonteva jatkaa, jatkaa elinkeinon puolelle, elikkä hiihdonopettajaks.” **Haastateltava 5**

Kertomukseen liittyy paikka, jossa yhdistys pääosin toimi. Haastateltava ei korosta paikan merkitystä, mutta kertoo asuneensa siellä lapsuudessaan ja olleen myös muissa töissä nuorena.

Haastateltavan neljä tarina eri yhdistyksessä on erittäin samankaltainen. Hänellä on lumilajista kisatausta, jonka jälkeen koki luontaiseksi siirtymäksi siirtyä hiihdonopettajaksi. Hänellä oli myös toinen vanhempi ollut vuosia yhdistyksessä mukana ja kertoi yhdistykseen liittymisen tapahtuneen vanhempansa jalanjäljissä. Hän on myös laskenut lapsesta saakka yhdistyksen toimintapaikalla, ja heillä on ollut paikalla mökki vuosia.

Kertomuksista jää kuva, että syy aloittaa hiihdonopettaminen edellisillä haastateltavilla liittyy kisalaskemiseen ja sen päättymiseen. Syy siihen, että on päättänyt toimia juuri kyseessä olevissa hiihdonopetukseen liittyvässä yhdistyksessä, liittyy vanhempien tuomaan verenperintöön. Toisin sanoen haastateltavat olisivat voineet toimia hiihdonopettaja urallansa muissakin paikoissa tai yhdistyksissä. Tällä haastattelulla on mahdoton sanoa, että onko vanhemman hiihdonopettaja taustalla merkitystä kisalaskemisen aloittamiseen, joka on lopulta johtanut pitkään kestävään lajin opettamiseen.

Edellä olevilla haastateltavilla on ollut selkeä käsitys mitä yhdistys tekee, koska heillä on ollut niin paljon kosketuspintaa yhdistyksen toimintaan vanhempien kautta. Hyvät tiedot yhdistyksen toiminnasta voi saada muutakin kautta kuin vanhempien kautta. Seuraavalla

haastateltavalla ei ole yhdistykseen liittyminen ollut suoranaista verenperintöä, vaan silloinen seurustelukumppani vetänyt mukaan. Yhdistyksen toimintaan liittyminen ei tapahtunut ihan ensimmäisellä kerralla, mutta kuten seuraava viite osoittaa, niin vaikeuksista huolimatta oli halu päästä mukaan.

“Ja ehkä täytyy sanoo sitten tässä kohtii varmaan se että oli tämä seurustelukumppani kuvioissa niin, se varmaan niinku kannusti yrittämään uudestaan. En tiää oisko muutoin jäänyt tämä yhdistys väliin ... Mut mulla oli niinku aika hyvä kuva, siitä että mitä yhdistys tekee, miten yhdistys toimii. Että sillä lailla oli helppoa mennä kuvioon mukaan.” **Haastateltava 3**

Tällä kertomuksella edellisiin on yhteistä se, että haastateltava on seurustelukumppaninsa välityksellä tiennyt yhdistyksen toiminnasta paljon, ennen kuin on liittynyt mukaan toimintaan. Hänellä on myös ollut vahva kiinnostus lajiin ja paikkaan missä yhdistys toimii. Hän on ollut yhdistyksen toiminta paikalla aivan pienestä pitäen paljon ja muistelee sitä tosi mahtavana aikana

Näissä “Verenperintö” kertomuksissa on yhtenäistä, hyvät tiedot yhdistyksestä, pitkään jatkunut kiinnostus lajia kohtaa ja lapsesta asti jatkunut kiinnittyminen johonkin paikkaan. Tällöin artefaktoinnin (kuvio 1) kaltainen prosessi on havaittavissa, koska on materioita (paikka) ja reaktioita (liittyminen ja toiminnan aloittaminen), joiden yksittäistä merkitystä on vaikea todeta, mutta lopputuloksena on ympäristöön ja ympärillä olevaan asiaan kiinnittyminen, eli sitoutumisen tila. Loput liittymisen kertomukset ovat sellaisia, että heillä ei oikeastaan ole ollut yhdistyksen toiminnasta tai yhdistyksestä itsessään kovin tarkkaa tietoa ennen kuin liittyivät toimintaan mukaan.

5.2.2 Vahingossa mukaan

”Vahingossa mukaan” yhdistykseen kertomuksia yhdistää se, että heillä on ollut jokin aivan muu syy liittyä, kuin valmiit tiedot yhdistyksestä ja sen toiminnoista. Tapahtumat ja syyt, jotka johtivat yhdistykseen liittymiseen, ovat kuitenkin hyvin erilaisia. Ensimmäisenä on haastateltavan yksi kuvaus siitä, kuinka hän oli hieman tympääntynyt työhönsä ja löysi yhdistyksen tarjoaman työpaikan.

*“Jossain kohtaa, et, et hei nyt ois niinku **Paikkakunnalla**(Nimi poistettu) kausarille (kausityöntekijälle) tää duuni vapaana. Tai silleen niinko haettavissa, sit mä et no hitto sentään et nyt niinko saa riittää. Haetaan siihen nii.” **Haastateltava 1***

Hakemisen jälkeen haastateltava kertoo, että ei juurikaan tiennyt itse yhdistyksestä mitään.

*“Mä tiesin että se on yhdistys ... jonka palkkalistoille menen, mutta, että niinko. Yhdistyksiä nyt on monenlaisia. Ja siitähän sit vasta aukes, että miten se miten niinku se yhdistys toimii siinä. **Haastateltava 1***

Hän oli siis toiminnassa mukana muutaman vuoden, ennen kuin liittyi yhdistykseen jäseneksi. Hän oli ensiksi toiminnassa vahvasti mukana, joten siinä vaiheessa, kun hän liittyi jäseneksi hänellä oli varmasti jo aika hyvä käsitys, että miten yhdistys toimii ja mitä se tekee. Toimintaan liittymistä leimaa kuitenkin vahingossa mukaan tempautuminen. Hän kertoo käyneensä aikaisemmin yhdistyksen toimintapaikalla, vain pienenä lapsena.

Myös seuraavan haastateltavan kuvaus mukaan liittymisestä kertoo tarinaa siitä, että ei oikeastaan tiennyt miksi liittyi. Hän oli käynyt hiihdonopettajan kurssin, jonka jälkeen liittyi yhdistykseen mukaan.

*“Että tavallaan sitä tietysti tarjoteltiin siinä, että meil on tämmönen yhdistys ja jotenkin mä niinku halusin johonkin jengiin kuulua. (...) Mutta että kyl mä nyt varmaan puoli tietämättäni siihen niinku. Mutta se maksu, nii ehkä mä sillon aattelin et se maksu on niinku nii pieni että jos sieltä niinku jotain sisäpiirin tietoo mulle tihkuu nii mä siinä niinku voisin olla. (...) Em mä ollu ajatellu varmaan nii tarkkaan, mitä ehkä nykyään ihmiset, aattelee, et mitkä nää hyödyt, että sainko mä jotain, jotain tarjouksia tai jotakin, että...” **Haastateltava 2***

Yhdistykseen liittyminen on siis ollut ennemminkin juttu, mikä kuuluu tehdä ja sitä kautta voi kuulua johonkin ja ehkä saada jotain sisäpiirin tietoa. Hän työskenteli muissa tehtävissä paikkakunnalla samaan aikaan kun liittyi.

Seuraavan haastateltavan kertomus kuvastaa edelleen sattumaa.

*“Joo, no (Paikkakunta) hiihtokouluun ja sitä kautta sitten **yhdistyksen** (nimi poistettu) jäseneksi pikkuhiljaa oon tullu siis oikeestaan ihan sattumalta ja vahingossa.”* **Haastateltava 6**

Haastateltava kertoo, kuinka on ollut aikaisemmin toisen hiihtokoulun jäsen. Hän ei enää kokenut sitä paikkaa sopivaksi ja oli sattumalta käymässä toisessa paikassa nykyisen kumppaninsa kanssa. Tarjoutuivat tekemään hiihtokoululle töitä ja siitä eteenpäin ovat olleet mukana toiminnassa. Jäseneksi liittymisestä haastateltava kuusi kuvaa seuraavalla tavalla.

“En tiennyt varmaan yhdistyksestä yhtään mitään ennenko liityin. Mutta toki mulle oli, oli tuttua toiminta sitten niinku muissa hiihtokoulu yhdistyksissä. Että varmaan odotin että se on aika samanlaista kuin missä tahansa muuallakin. (...) Nii totaa, en varmaan ajatellu sitä sen kummemmin, ku että se oli varmaan semmonen juttu jota niinku, joka tehtiin sitten koska.. Siihen varmaan liittyy jotakin opetuksellisia tai jotain asioita ja oisko sit joku (poistettu paikka) majottuminen ollu edullisempaa. En mä ees muista niin tarkkaan. Mut se varmaan oli enemmän että kaikki teki niin. Et sanottiin et hei liity tälleen näin. Asia kunnossa.”

Haastateltava 6

Yhdistyksessä toimimisen alkutaivalta hän kuvailee seuraavalla tavalla:

“Ja totaa, niin tosiaan, en en tiiä, tunsin itseni jotenkin aika tervetulleeksi silloin heti sieltä ensimmäisen viikon jälkeen, tai yheksän päivän jälkeen ja... Tykkäsin siitä että miten täällä otettiin uudet opettajat vastaan. Että oltiin kiinnostuneita ja ei ollu mitään sellasta kyräilevää asennetta mun mielestä mein opettajakunnassa ollenkaan, ja... Tykkäsin rennosta menosta.” **Haastateltava 6**

Haastateltava on “eksynyt” paikalle ja liittynyt toimintaan mukaan. Paikalla ei ollut tässä vaiheessa suurta merkitystä, vaan tämä valikoitu sattuman kautta. Hän oli vierailut paikalla aikaisemminkin, mutta ei ollut ollut yhdistyksen toiminnassa mukana. Mukaan tultuaan hän tykkäsi toiminnasta heti ja on jäänyt sille tielle.

5.2.3 Liittymisen johtopäätökset

Yhdistykseen liittymisen tarinoita yhdistää se, että kaikki ovat olleet hiihdonopettajia ennen kuin liittyivät näihin yhdistyksiin. Lähes jokainen haastateltava kertoo tarinan siitä, miten

tulivat hiihdonopettajiksi ja ne kertomukset ovat myös mielenkiintoisia. Tässä kuitenkin on keskiössä ajatus, miten ovat päätyneet juuri näihin yhdistyksiin, mitkä ovat jokaisella henkilöllä tarkastelussa. Tarkastelun alla on etenkin, mitä ovat ne tapahtumat, jotka ovat ajaneet yhdistyksen toimintaan mukaan.

“Verenperintö” tarinoita kertovat henkilöt eivät tuoneet selkeää kertomusta esiin siitä tapahtumasta, miten liittyivät mukaan. Tämä voi johtua siitä, ettei selkeää tapahtumaa ole, koska ovat olleet niin lähellä yhdistystä jo ennen kuin liittyivät yhdistykseen. “Verenperintö” tarinoita yhdistää jo lapsena paikkaan tullut rakkaus. He ovat siis kaikki olleet yhdistyksen toimintapaikalla pienestä pitäen, jolloin ovat kasvaneet kiinni siihen ympäristöön. Eräänlainen tapahtuma on voinut olla tuo aikaisemmin kuvattu kilpailullisen harrastamisen päätyminen, joka on aiheuttanut tyhjiön, jota hiihdonopettaminen on voinut täyttää. Liittymisen tarinoissa toimijuutta edustaa ympäristö ja yhdistys itsessään. Voidaan ajatella, että heidän kohdallaan yhdistys on näkynyt jonkinlaisena toimijana, johon tulee verenperinnön takia kuulua. Sitoutumisen tila on syntynyt verenperinnön vaikuttavista tekijöistä, joita yksittäin on erittäin vaikea todeta.

“Vahingossa mukaan” tarinoissa on selkeämpi kertomus siitä tapahtumasta, että miten haastateltavat liittyivät yhdistyksen toimintaan. Tässä on huomattava, että jokaisen tarina poikkeaa toisistaan. Vahingossa mukaan liittymisen tarinoista on vaikea eritellä puhtaasti liittymiseen liitännäisiä toimijoita. Kaiken kaikkiaan on mahdoton sanoa yhtä syytä tai tapahtumaa näihin yhdistyksiin liittymiseen, mutta jonkinlainen sitoutumisen tilan syntyminen on eittämättä alkanut. Monet haastateltavat kertoivat lisätienesti olleen alussa tärkeä ja se on kappaleessa 5.4.2 esitettävä asia, jolla on voinut olla toimijuutta.

5.3 Osallistuminen

5.3.1 Yhdistysten ritarit

Ensimmäinen Haastateltava kertoo olevansa henkilö, jolla on aina ollut halu tehdä ja kehittää sitä mitä on tekemässä. Häntä ajaa myös jatkuva kehittyminen ja halu tehdä asioita hyvin. Hän kuvailee, että halu tekemiseen tulee jo kotikasvatuksesta, josta esimerkkinä antaa, että heidän

perheensä lomat ovat aina olleet hyvin aktiivisia. Hänen tarinaansa yhdistyksessä leimaa kehittämisen into jo polkunsa alkupuolelta. Yhdistykseen liittyminen tapahtui sen jälkeen, kun hän oli ollut jo toiminnassa mukana muutaman talvikauden. Hän aloitti toiminnan kehittämisen ollessaan siellä kuukausipalkattuna. Sopimuksen alaisen työn jäätyä pois, hän liittyi yhdistykseen ja hänet valittiin hallitukseen. Hän kuvailee kuinka hallitustyö vie paljon aikaa ja etenkin saatuaan lapsen, aika on ollut todella kortilla. Lapsen saamisen hän kertoo olevan asia, joka on muuttanut yhdistyksessä toimimisen mahdollisuuksia kaikkein eniten. Hän on ollut muutaman vuoden hallituksen puheenjohtaja. Aika on rajallinen, jolloin yhdistyksen perustyöhön ei oikein tahdo jäädä aikaa, joka on valitettavaa hänen mielestään. Jatkuva kehittyminen ajaa eteenpäin ja hän käy paikalla edelleen hyvin paljon. Hän aikoo myös tulevaisuudessa jatkaa toiminnassa samaan malliin.

*“Kyllä mä, Meil oli syksyllä vuosikokous missä ilmoittauduin, että, että olen käytettävissä hahaha. Perinteiseen tapaan ja ei siellä niinku ketään, hirveesti noussu tota vastalauseita. **Haastateltava 1***

Haastateltavan kertomus tuo monessa kohtaa esiin tekemisen ja kehittämisen. Koko kertomus liikkuu paljon yhdistyksen kehittämisessä ja eteenpäin viemisessä. Yhdistykseen tehdyllä työllä on selkeästi suuri merkitys haastateltavalle.

Toinen haastateltava oli mukana yhdistyksen toiminnassa mukana löyhästi pidemmän aikaan ennen kuin alkoi toden teolla osallistumaan toimintaan itse. Hän oli töissä paikassa, jossa oli yhdistyksen kanssa yhteisiä asioita.

*“Mulle tuli tavallaan ne yhteistyösopimukset sun muut ja ja sitä kautta mä tietysti niinku siihen entisestään niinku tulin tutummaksi, se toimintaa. Ja seurasin ja ehkä pikkuhiljalleen olin niinku mielenkiinto myöski vaikuttaa siiheen niinku yhdistyksen asioihin ja auttaa sitten.... Tämän toimialan kehittämys...” **Haastateltava 2***

Hän alkoi toimia yhdistyksen mukana ja eräällä ulkomaanmatkalla tuli ajatus, että voisi olla enemmänkin mukana toiminnassa. Hänet valittiin yhdistyksen hallitukseen ja myöhemmin yhdistyksen puheenjohtajaksi. Hän koki, että toiminta tarvitsi kehitystä ja kuvaa alkuaan hallituksessa näin:

“Mä olin vuoden siinä hallituksessa ja tietysti mua niinku siinä vaiheessa vähän. Se oli jo niinku, se ei oikeen ollu balanssissa se, se, tota toiminta, että se vaati

niinku uudistamista. Ja mua sitten kiehto se no, Että perhana kyllähän tää on nii hieno juttu, että tähän kyllä laitetaan niinku virtaa ja energiaa” **Haastateltava 2**

Yhdistys sai aikaiseksi muutosta hänen johdollaan ja toiminta lähti hänen mukaansa uuteen nousuun. Useamman puheenjohtaja vuoden jälkeen hän kuitenkin koki, että muu hallitus ei ehkä tehnyt asioita hirveästi ja tarvittiin uutta verta mukaan. Hän koki leipääntymistä ja jäi pois yhdistyksen puheenjohtajan paikalta, mutta samalla pääsi kattojärjestön hallituksen puheenjohtajaksi. Hän kertoo ajatelleen, että voi sitä kautta olla mukana yhdistyksen toiminnassa. Muutaman vuoden ajan katsottuaan toimintaa ulkopuolelta, hänelle tuli kuitenkin olo, että voisi palata yhdistyksen puheenjohtajaksi ja hänet valittiin uudelleen. Hänen kokemus oli, että työskentelyssä on paljon hyvää, mutta huomasi olevansa tehnyt jo niin paljon ja niin pitkään yhdistyksen eteen töitä, että ei voi jatkaa loputtomiin. Hän on kuitenkin huolissaan tulevaisuudesta niin, että jos hän jättäytyy pois puheenjohtajan paikalta, ettei kaikki pitkä työ menisi hukkaan.

“Koska mä haluaisin tietysti, varmaan se tärkein tehtävä, mitä mä haluaisin, et ku mä oo ollu kymmene vuotta tässä, jäsenenä yli kaksikymmentä, ettei tää niinku vaan lopu. Et sit se tuntuu et se työ menee niinku hukkaan.” **Haastateltava 2**

Haastateltava uskoo kuitenkin, että yhdistys on hyvissä käsissä, vaikka hän jäisikin pois. Haastateltavan kaksi kertomus jäsentyy ulkomailla tehtyjen yhdistykseen liittyvien matkojen ympärille. Kertomuksen monet asiat polveilevat ulkomaanmatkojen ympärillä. Ulkomaanmatkoilla ja niihin liittyvillä tapahtumilla on selkeästi iso merkitys haastateltavan polulla yhdistyksessä. Hänellä on myös ollut vahva yhdistyksen asioiden eteenpäin viemisen ajatus.

Haastateltava kolme on yhdistykseen liittymisen jälkeen tehnyt aluksi paljon yhdistyksen perustyötä. Hän kuvailee, kuinka hänellä on ollut palava halu laskemiseen ja oman laskemisen kehittämiseen. Hän myös kertoo olevansa verbaali ihminen ja hänellä on halu valistaa, mitkä olivat edesauttavia asioita hiihdonopettajauralla. Hän on ottanut yhdistyksessä muitakin tehtäviä vastaan, kuin yhdistyksen perustehtävän. Hänet pyydettiin mukaan hallitukseen, jossa hän työskenteli useassa eri roolissa. Lopulta hän eteni yhdistyksen puheenjohtajaksi. Haastateltava kolme kertoo hyvin tärkeäksi sen, että on saanut valita osallistumisen määrän ja roolin yhdistyksessä. Hän kuitenkin huomauttaa, että porukan koko mahdollistaa sen, koska kyseessä ei ole ihan pieni yhdistys. Hallitustyöskentelyyn hänet ajoi halu antaa yhdistykselle

takaisin, koska koki saaneensa yhdistykseltä paljon. Lapsen saamisella on ollut suuri muutos osallistumisen mahdollisuuksiin. Aikaa pitää jäädä myös perheelle, joten kaikkeen ei riitä aikaa. Hänellä on selkeä tähtäin mitä haluaa tehdä ja toteuttaa puheenjohtajana. Vitsailee, että ylöspäin ei voi enää mennä, mutta kokee että hänellä on vielä paljon annettavaa ja mahdollisuus kehittyä omassa toiminnassaan. Tulevaisuudesta mainitsee myös seuraava:

“Ja jos jossain vaiheessa luovun näistä aktiivi, niinku hallitusroolista niin... Nii kyl mä luulen, että mä palaan varmaan niinkun hiihdonopetuksen pariin.”

Haastateltava 3

Haastateltavan kertomus jäsentyy monelta osalta ihmisten vaikutukseen. Haastateltava jäsentää kertomusta monien eri ihmisten kautta. Haastateltava mainitsee paljon ihmisiä nimeltä, joten niillä on varmasti ollut hänen polullansa iso merkitys. Kertomuksesta välittyy myös kiinnostus löytää ja saada uusia kunniatehtäviä yhdistyksessä.

Yhdistysten ritarit ovat siis niitä henkilöitä, jotka pitävät yhdistyksiä hengissä ja haluavat taistella yhdistyksen hyvinvoinnin eteen. Hallitustyö yhdistyksessä on pyyteetön ja sen rahallinen korvaus on joko pieni tai olematon. Haastateltava yksi kuvaakin, että hallitustyöstä saa harvoin kiitosta silloin kun asiat menevät hyvin, mutta jos joku menee pieleen niin siitä saa kuulla nopeasti. Kertomuksissa on jokaisessa havaittavissa rauhallinen kehittyminen kohti hallituksen puheenjohtajan paikkaa. Kertomukset etenevät jonkinlaisesta osallistumisesta todelliseen sitoutumiseen puheenjohtajan roolissa. Sitoutumiselle ei ole absoluuttista mittaria, mutta palkatta työn tekeminen pitkäkestoisesti edustaa selkeää sitoutumista johonkin. Jokaisen puheenjohtajan tarinassa näkyy ajan rajallinen määrä. Kun on ottanut yhdistyksestä suuren vastuun, ei välttämättä ole enää aikaa sille perustehtävälle. Jokaisella on joku päivätyö, joka vaatii aikaa ja päivätyön lisäksi perhe, jolloin on selvää, että yhdistystoiminnalle on vain rajallinen määrä aikaa. Heillä yhdistyksessä toimimisessa on ollut paljon tapahtumia, jotka ovat vieneet heitä eteenpäin yhdistyksen toimijoina.

5.3.2 Arjen sankarit

Neljäs haastateltava kertoo tehneensä yhdistyksen perustyötä aluksi opintojen yhteydessä niin, että on aina muutaman viikon vuodesta mukana yhdistyksen toiminnassa. Noiden vuosien jälkeen hänelle tuli mahdollisuus viettää pidempi aika keväällä yhdistyksen toimintapaikalla.

Tämän jälkeen hän sai työn muualta, joka kuitenkin mahdollisti sen, että hän voi viettää koko talven hiihtokeskuksessa ja kesän tehdä toista työtä. Talvet haastateltava käytti enimmäkseen laskemiseen ja oli käytettävissä hiihtokoulun toimintoihin aina kun sille oli tarvetta.

“Kyl se oli sit ihan laskemista vaan ja... Ja kaikkee muuta mitä tunturi elämään kuuluu.” **Haastateltava 4**

Lapsen saamisen jälkeen osallistuminen on jonkin verran muuttunut ja sen lisäksi nykyiset työt eivät salli samalla tavalla osallistumista kuin aikaisemmin. Haastateltava käy edelleen vuosittain yhdistyksen toimintapaikalla, ja osallistuu yhdistyksen perustoimintojen lisäksi myös ylläpitäviin yhdistystä auttaviin tehtäviin ja aikoo jatkaa samalla tavalla tulevaisuudessa. Haastateltavana koko kertomusta leimaa tahto laskea mahdollisimman paljon. Lumilajeilla on selkeästi ollut iso merkitys haastateltavan polulla yhdistyksessä.

Viidennen haastateltavan osallistuminen yhdistyksen toimintaan on ulottunut jo kolmelle vuosikymmenelle. Hänen toimintansa yhdistyksessä on ollut tasaista tekemistä, joskin hän kertoo, että lasten syntymisen jälkeen ei ole enää ollut mahdollisuutta ihan niin paljon osallistua. Hänen osallistumistaan värittää useat yhdistykseen liittyvät ulkomaanmatkat, joita hän kuvailee ikimuistoisiksi. Muista poiketen hän ei koe yhdistyksen perustoimintaa puhtaasti harrastustoiminnaksi. Hänen päivätyönsä on sellainen, jolla on yhteisiä asioita yhdistyksen toimintaan. Hänen päivätyönsä tekeminen hyötyy yhdistyksen jäsenyydestä. Hän kertoo, että jäsenyys myös liittyy hänen päivätyöhönsä. Hän myös kuvailee, kuinka hän on myös muussa vastaavassa toiminnassa mukana, joka hyötyy erittäin paljon tämän yhdistyksen jäsenyydestä.

“Nii siinä on niinku ehottomasti hyötyä siitä, että on niinku silmät ja korvat molempiin suuntiin. Sekin sekin on sellanen että se tukee ehottomasti kyllä molempia. Nii siinäkin on jo ihan riittävästi olla yhdistyksen, yhdistyksen toiminnassa mukana.” **Haastateltava 5**

Hän kertoo, että aikoo tulevaisuudessakin pysyä yhdistyksen toiminnassa mukana, koska siitä on hänelle hyötyä. Haastateltavan kertomusta värittää useat ulkomaanmatkat, joiden ympärille koko polku rakentuu. Kuitenkin niin, että polulla on myös toinen sivupolku, jolloin yhdistyksen toiminnasta on tullut myös osa hänen päivätyötä.

Kuudes haastateltava kertoo osallistumisensa yhdistyksen toimintaan olleen suhteellisen tasaista. Hän kuvailee olevansa talkoohenkinen ihminen ja tykkää tehdä ja osallistua monenlaiseen toimintaan. Hän kuvailee seuraavalla tavalla osallistumistaan, joka on pysynyt aika vakiona.

*“Joo (H:joo) joo ainostaan se viime talvi oli poikkeus. Ja se tosiaan ihan niinku henkilökohtaisten työkiireiden takia (H:joo) Ei ollu mitään siis sellast... Ei mitään sellasta motivaatio ongelmaa tai mitään tällästä. Oikeestaan enneminkin harmitti ihan järkyttävän paljon, että en pystynyt olee enemmän avuksi ... Et joo, melko vakiona. **Haastateltava 6***

Kuudes haastateltava kertoo kuinka opettaminen ollut aina erityisen tärkeää hänelle.

*“Tosi paljon vaan lähtökohtasesti tykkään siis opettamisesta et se on kyllä niinku varmasti semmonen asia mikä mut on tänne **paikkakunta** (nimi poistettu) nimenomaan niinkun saanut jäämään. Että täällä saa opettaa tosi paljon, et mä oon tykänny siitä.” **Haastateltava 6***

Haastateltava kertoo ottaneensa osaa monenlaiseen tekemiseen, kuten virkistystoiminnan järjestelyyn ja vastaavaan. Haastateltava on selkeästi yhdistyksen arjen sankari, mutta hänen tulevaisuutensa voi siirtyä myös ritarin puolelle, koska hän ei poissulje muiden tehtävien vastaanottamista ja hallitustyöskentelyä. Hänen polkunsu kertomus jäsentyy vahvasti sen ympärille, miten hänellä on ollut palava halu tehdä yhdistyksen perustyötä, eli opettaa lumilajeja.

5.3.3 Yhdistystoiminnan mahdollistajat

Kumpiakin arjen sankareita ja kehityskertomustyyppejä kaivataan. Ilman ihmisten osallistumista yhdistykset eivät toimi. Ihmiset siis mahdollistavat osallistumisellaan yhdistystoiminnan. Tässä kappaleessa on kuvattu puheenjohtajien kertomuksia, miten yhdistystoiminnan pyörittämiseen voi olla vaikea saada ihmisiä mukaan.

“Että... Tätä kautta että. Se on niinku paljon heitellään, niinku, vähä osittain niinku aina tätä että, vapaaehtoistyöhön ei niinku haluta. Ja se on osittain totta mutta, myöskin että jos sulla on sitä intohimoo, mikä mulla on ollu siihen sen..., siitä

lähtien ku tuo on lähteny, nii en minä ainut ihminen oo. Että. Varmaan niitä ei oo niinku oo ku sieni sateella. Ja se pitää niinku tavallaan toisella tavalla se ihminen löytää niinku näihin vastuullisiin tehtäviin. Se ei tule sen takia että mä haluun jonkun prenikan. Vaan et sillä on joku syvemmältä löytyy se tarkoitus, että mä haluun olla, auttamassa tätä ja tottakai joku henkilökohtainen juttu että no kivaa olla kuulua johonkin porukkaan. nähä kivoja ihmisiä ja päästä joskus reissuun ja olla vaikutamassa johonkin asioihin. Toki toki semmosetkin sieltä löytyy”

Haastateltava 2

Edellinen sitaatti kuvaa hyvin haastateltavan pohdintaa siitä, miten hänellä on ollut intohimo tekemiseen ja luulisi niitä olevan muitakin henkilöitä. Hän pohtii kuitenkin, että muita intohimoisia tekijöitä on vaikea löytää, joka ilmenee hänen toisesta pohdinnastaan.

“Et varmaan, että jokaisesta tekijästä löytyy se intohimo, mutta sitä on hankala ruveta seulomaan, et mistä sen löydät, et niitähän keinoja ei oikeen oo olemassa.”

Haastateltava 2

Tästä ilmenee hyvin ajatus siitä, että vaikka yhdistyksessä olisikin sitoutuneita ihmisiä mukana, niin miten löytää ne henkilöt sekä miten löytää niille henkilöille oikeat tehtävät. Myös seuraava puheenjohtaja kuvailee, miten hänestä tuntuu, että hallitustyöskentelyyn ja muuhunkin toimintaan voi olla vaikea saada tekijöitä.

“hiihtokoulun vuosikokoukset, nii siel on ollu ihan OK osaanottajamäärä, mut yleensä siinä kohtaa kun kysytään että ketäs kiinnostaa hallitus hommat. Nii alkaa niinku semmoset aavikkopiikki pallot pyörimään ja länkkärit alkaa viheltämään, (viheltää) ja tuijotetaan seiniin. (H: Joo) Että tota. Mutta kyl meil niinku tähän asti on ollu... Yhdistyksellä ollu niinko siellä. Mitä ite sen niinku siinä aika vahvasti näkemässä, niin siellä on kuitenkin aina löytyny se kourallinen semmosia, motivoituneita ja aktiivisia tyyppejä tekemään.” ***Haastateltava 1***

Kuitenkin haastateltavat kuvaavat, että tekijöitä aina löytyy. Seuraava haastateltava kuvaa sitä, miten hän on kokenut hallitustyöskentelyn omassa yhdistyksessä kunnia asiaksi.

“Että et tota on on ollu myöskin sellasissa yhdistyksissä, jossa tavallaan ei oo vaan ketään muuta. Ne on vaa niin sanotusti paskanakkeja, jotka jonku on pakko hoitaa. (H:Joo) Ja on myös tehny sellasiaa niinku rooleja. Ääh iha vaa velvollisuuden tunnosta. Mutta nää hiihtokoulu hommat on niinku mun mielestä aina ollu sellasia,

että et mä oon nimenomaan kokenu ne kunnia asiana ja halunnu siihen rooliin itsekin” **Haastateltava 3**

Haastateltava on kokenut asian kunniatehtäväksi, jolloin tämä yhdistys on onnistunut luomaan hallitustyöskentelystä haluttavan tehtävän. Jokainen hallituksen puheenjohtaja kertoo, että heillä on aktiivista pohtimista yhdistykseen sitoutumisesta.

“Että tietysti niinku paljon mietitään nyt että mitä se yhdistykseen kuulumisen tarkoittaa mulle itelleni, että mitä se tarkoittaa ennenkaikkee niille kaikille jäseniille. Koska tää maailma on muuttunu nii paljon että tää nyt. Et tämmösiä yhdistyksiä. Tai yhdistyksiä on Suomi pullollaan, mutta että se et, mistä tulee se fiilis, että sä siihen niinku haluut kuulua ja haluut maksaa jäsenmaksu, nii. Nii nii sitä jokainen miettii. Että ei oo kyse että maksanko mä kymppiä kaks vai kolme. Mutta että kun ylipäättänsä maksan jotain nii miks maksan.” **Haastateltava 2**

Hallitustyöskentely ei ole ainoa asia, mihin yhdistys tarvitsee tekijöitä. Yhdistysten olemassaolo vaatii ihmisten osallistumista. Mitä enemmän ihmisiä on mukana, sitä suuremmasta joukosta voi etsiä sopivat tekijät eri tehtäviin.

5.3.4 Osallistumisen johtopäätökset

Molempien kaltaisia tekijöitä, eli *Yhdistyksen ritareita* ja *Arjen sankareita* tarvitaan yhdistyksen toiminnan pyörittämiseen. Nämä kuvaukset yhdistyksen toiminnassa olevista henkilöistä ovat kuvauksia, miten tekijät ovat olleet mukana toiminnassa. Yhdistysten ritareita yhdistää kehittämisen ja tekemisen halu. Yhdistysten arjen sankareita yhdistää pitkään jatkunut tasainen tekeminen. Yhdistysten ritarien osallistumisen kuvauksissa on paljon asioita, joilla voidaan ajatella olevan toimijuutta. Heidän tarinansa kehittyi asioiden kautta. Haastateltavan yksi tarina kehittyi työntekijästä henkilöksi, joka haluaa kehittää yhdistyksen tuotteita ja yhdistyksen toimintaa. Haastateltavan kaksi tarina kehittyi ulkomaanmatkojen välityksellä. Ne matkat ovat olleet asioita, joihin on pitänyt valmistautua ja ne ovat edistäneet yhdistyksen ja hänen omaa kehittymistään. Haastateltavan kolme tarina kehittyi ihmisten kanssa rakentuvana tarinana, jota värittää kunniatehtävä ajatus ja se, että saa antaa itsestään yhdistykselle. Arjen sankareiden tarinoita yhdistää se, että he kaikki haluavat toteuttaa yhdistyksen perustehtävää ja tuottaa niitä palveluita, joita yhdistys tarjoaa.

Haastateltavat ovat selkeästi sitoutuneita yhdistyksiin. Kertomuksissa on mukana kuvauksia tapahtumista, mutta tapahtumien aiheuttamaa sitoutumista on vaikea eritellä. Kertomuksista on helpompi poimia asioita, joilla on toimijuutta. Tällöin voidaan alkaa olettaa, että asioilla on ihmisille merkitystä.

Haastateltavista useat kertovat olevansa ihmisenä jonkinlaisia, mikä ajaa tekemään yhdistyksen toimintaa. Esimerkiksi miten haastateltava kuusi kuvailee olevansa ”talkoohenkinen”. Tutkimus ei suoraan ota kantaa ihmisten persoonallisuuteen. Voi kuitenkin olettaa, että materiaallinen sitoutuminen yhdistykseen tapahtuu helpommin, jos kokee olevansa sellainen tyyppi tai henkilö, joka mielellään antaa itsestään jotakin yhdistykselle. Toisin sanoen tutkimus ei sivuuta henkilöiden kertomuksia siitä, että millaisia he ovat, mutta ei nosta niitä keskiöön. Tärkeimpänä on tapahtumat sekä materiat ja sen toimijuus, joka synnyttää sitoutumisen tilaa. Edellisissä kertomuksissa on kuvattu vain osallistumista ja siihen liittyviä tapahtumia, joista oikeastaan voidaan todeta, että kaikki haastateltavat ovat selkeästi sitoutuneita yhdistyksiinsä. Heistä jokainen kuvaa, kuinka käyttää aikaansa yhdistyksen toimintaan.

Neljällä kuudesta haastateltavalla on liikunta-alan koulutusta taustalla. Heistä ainakin kolmella on myös jonkin lumilajin tavoitteellista kisaharrastamista taustalla. Mielenkiintoista on se, että molemmat heistä, jotka eivät mainitse liikunta-alan koulutusta, liikunta-alalla työskentelyä tai mainittavaa kisataustaa, tuovat esiin seikan, että eivät koe olevansa mitenkään liikunnallisia. Toinen kertoo, ettei ollut muusta liikunnasta kiinnostunut kuin laskettelusta, ja toinen kertoo, että ei ole liikunnallinen ja että uusien asioiden oppiminen vaatii aikaa. Molemmat kuitenkin harrastavat liikuntaa. Tällöin taustat ja intressit ovat ehkä olleet erilaiset verrattuna muihin haastateltaviin, mutta yhdistykset ovat silti voineet tarjota näille kaikille henkilöille jotain, mikä pitää sitoutuneena liikunnallisessa toiminnassa.

Yhdistyksen mahdollistajat kappale kuvaa sitä ongelmaa, miten yhdistysten on vaikea löytää oikeita henkilöitä heille sopiviin tehtäviin. Yhdistysten täytyy tasapainoilla sen suhteen, että kuinka paljon pyrkivät käyttämään aikaa etsiäkseen sopivia henkilöitä yhdistyksen sisältä ja ulkopuolelta. Mitä enemmän yhdistyksessä on sitoutuneita henkilöitä, sen helpompaa on etsiä tarvittavia henkilöitä. Jos yhdistyksen tehtävistä voidaan luoda esimerkiksi kunniatehtäviä, niin niillä voi olla toimijuutta, joka edistää tehtävään sitoutumista.

5.4 Ydin

5.4.1 Yhdistys mahdollistajana

Yhdistys mahdollistajana kuvaa yhdistystä sellaisena toimijana, joka mahdollistaa ylipäättensä hiihdonopettamisen, sekä mahdollistaa myös henkilökohtaista kasvua ja intressien toteutumista.

Haastateltava yksi tuo esiin, että yhdistys on keino toteuttaa hiihdonopettamista. Haastateltavat yksi ja kolme puheenjohtajan roolissan kertovat, kuinka yhdistykset toimivat liiketoiminnan ja yhdistystoiminnan rajapinnassa. Yhdistykset myyvät palveluita rahaa vastaan, jolloin toiminnassa on selkeä liiketoiminnan piirre, mutta toiminta on järjestetty yhdistystoiminnan muotoon. Tällöin yhdistys on keino tehdä, toteuttaa ja kehittää hiihdonopettamista. Haastateltavien kertomuksista saa käsityksen, että he kokevat yhdistystoiminnan olevan sopiva tapa päästä tekemään hiihdonopettamista. Myös seuraava edustaa yhdistyksen olemassaoloa:

“Suomessa tarvitaan tällänen yhdistys, että me voidaan niinku jakaa tietoa ja kehittää ja osallistua juttuihin ja tehdä entistä parempia koulutuksia ja näin.”

Haastateltava 2

Edelliset kuvaavat enemmänkin yhdistyksen olemassaolon perustelua. Edellisistä kertomuksista on kuitenkin huomattava yhdistyksen mahdollistava vaikutus. Seuraavat kertomukset kertovat tarinaa, miten yhdistys mahdollistaa henkilökohtaisia intressejä.

“Täysin tällä hetkellä kun, No joo itseasiassa se tällä hetkellä mahdollistaa itselleni sen että mä pystyn tekemään sellaisia asioita ja ohjaamaan vähän sitä toimintaa myöskin tietyllä tapaa siihen suuntaa että mitkä on omat intressit.”

Haastateltava 1

Seuraava viite kuvaa, miten yhdistys mahdollistaa lajin harrastamisen.

“No kyllähän se on tietysti, antanu mahollisuuden harrastaa. Harrastaa tota rakasta lajia. Hyviä ystäviä ja... Ja ja... Kyllä sitä on, itekki laskijana kehittynyt aika paljon niinä vuosina kun siellä paljon vietti aikaa. Nii nii.. Semmosta”

Haastateltava 4

Edellinen viittaus linkittyy suoraan seuraavaan kappaleeseen, jossa kuvataan rakkautta lajiin. Yhdistykset tarjoavat mahdollisuuden kouluttautumiseen, joka näkyy niin lajin taidollisen puolen parantamisessa, kuin lajin opettamisen kouluttautumisessa. Haastateltavat ovatkin monet kuvanneet, kuinka yhdistyksen mahdollistama koulutus on ollut heille tärkeää. Haastateltava kaksi mainitsee yhdistyksen koulutusten olleen sellainen asia, joita hän on halunnut käydä. Hänelle se oli eräänlainen koulutusputki, jonka huomasi, että voi käydä läpi. Seuraava haastateltava kertoo yhdistyksen tarjoaman koulutuksen olevan hänelle erittäin tärkeä asia, ja hän kuvailee, miksi on alun alkaen tykännyt olla yhdistyksessä sen lisäksi, että hänet otettiin toimintaan mukaan avoimesti.

*“Nii sit se toinen, toinen vahva syy on mein koulutusjärjestelmä. Elikkä niinkun. Koin heti ku oon osallistunu ensimmäiseen koulutukseen... Tämän (paikan nimi poistettu) hiihtokoulun kanssa nii tota koin, että opin sen yhden viikonlopun aikana tosi paljon enemmän. Aloin niinku ymmärtämään alppihiihtoa paljon paremmin, kun olin siihe asti ymmärtänyt. Ja oon tykänny siis siitä, että meil pyritään semmoseen, niinku semmoseen, niinku korkeatasoiseen, sekä opetus että niinku henkilökohtaiseen taitoon. Nii se on mulle tärkeätä ja... Ite pyrin koko ajan kehittymään kaikissa lajeissa, jota opetan... **Haastateltava 6***

Edellinen kuvaus on kokemus siitä, miten koulutus, jota yhdistys tarjoaa, on ollut haastateltavalle erittäin hyödyllinen ja miten hänelle on tärkeää lajissa kehittyminen. Hän myös arvostaa sitä, että yhdistyksessä on vahva koulutusjärjestelmä.

Kouluttautuminen liittyy selkeästi seuraavaan kappaleeseen eli rakkaudesta lajiin. Kehittymisen halu kertoo paljon siitä, että lajia halutaan harrastaa mahdollisimman hyvin.

*“Se on ehkä miks mä teen yleensäkki tähän alaan liittyvää, juttua. Ja sitten myöskin, omalla tavallaan jatkuva kouluttautuminen kiinnostaa. (H: MhhMhh) Ja tässä on yks sellanen mielenkiintoinen polku edettäväksi koko ajan (H: joo) ja ja kun se on niinku monimuotoinen sinällään, että se ei oo pelkästään sitä alppisuksella olemista (H: nii) Vaan siinä on niinku on eri välineet eri lajit ja sitten nykyään myöskin tää lumiturvallisuus on siinä niinku mukana ja nuo takamaasto opastukset” **Haastateltava 1***

Haastateltavan kuvaus kertoo jatkuvasta kouluttautumisesta, joka on laaja-alaista lajiin liittyvää ja siinä voi kehittyä loputtomasti. Lajin monimuotoisuus alkaa muodostumaan jo koulutusta ajatellen. Tällainen kuvaus halusta kouluttautua, kertoo rakkaudesta lajiin, jota on käsitelty seuraavassa kappaleessa.

5.4.2 Rakkaudesta lajiin

Rakkaudesta lajiin kuvaa, miten jokainen haastateltava kertoo lajin harrastamisen hienoudesta. Lajin harrastaminen haastateltavilla yhdistyy hiihdonopettamiseen. Kun haastateltavat puhuvat lajin harrastamisesta, he eivät pelkästään kuvaa sitä kun ovat itse laskemassa, vaan miten se liittyy myös siihen opettamiseen. Lumilajien harrastaminen on jokaiselle haastateltavalle erittäin tärkeä asia. Seuraavaksi kuvausta miten kuvaus rakkaudesta lajiin yhdistyy opettamiseen.

*“Niin mä oon kuitenkin myös ymmärtänyt sen että sillä niinku omalla, omilla niinku lajitaidoilla ja tiedoilla ja sillä niinku pedagogisella osaamisella nii pystyy, pystyy, niinku jeesaamaan ihmisiä siihen että ne pystyy nauttimaan siitä että ne on rinteessä (H: joo) Ja ne tekee tietynlaisia asioita (H: joo) et ne niinku mahdollistat niille niinku uuden harrastuksen tai kokemuksen.” **Haastateltava 1***

Opettaminen on siis osa harrastusta hänelle. Seuraava viite on saman haastateltavan kertomus siitä, että miten aika on kuitenkin rajallinen, vaikka tykkää opettamisesta edelleen.

“Koska mä myös, kyl mä niinku edelleenki Tykkään siitä. (H: Joo). Mutta, mut menee nii paljon sitä niinku normaalin työn lisäksi, nii menee nii paljon aikaa tähän hallitus hommiin (H:Joo) ja noihin lumiturvallisuus hommiin. Niin, niin sitten se että mä viel kotona ilmoittaisin, että: “HEI et mä meen tossa noin riviin että vedän pari päivää tos noin hiihdonopetusta”. Niinku joku balanssi tälle niinku elämällä ja harrastuksella ja työnteolla. Nii ni jostain se pitää karsia. Ja sitten se ehkä karsii sieltä että mikä ehkä tavallaan tällä hetkellä ei ole se tärkein.”

Haastateltava 1

Eli vaikka hänelle juuri tällä hetkellä opettaminen ei ole puhtaasti se tärkein asia, mutta hän tekee paljon yhdistyksen eteen ollessaan hallitustyöskentelyssä mukana. Myös seuraava haastateltava kertoo, miten hänelle hiihdonopetus on ollut mielekäs juttu:

“Että semmonen intohimo siihen, se hiihdonopetus on tosi kiva juttu, Se kivasti niinku siihen hiihtokeskusympäristöön niinku liittyy. Se on nii keskeinen palvelu ja kun mä oon ite niinku koulutukseltani niinku liikunta alan ihminen ja opettaja ja nii se jotenkin sieltä se niinku tulee. Että tavallaan, pystyy, pystyy jotain antamaan, Ja tietysti mua kiinnostaa se liiketoiminta hiihtokeskuksissa.” **Haastateltava 2**

Kuvauksista, miten haastateltavat tykkäävät opettaa lajia, voidaan siirtyä kuvauksiin siitä, miten suurella intohimolla haastateltavat kuvaavat suhdettansa lumilajeihin.

“Mä, mä oon aina ollu enemmänkin niinku lukutoukka ja nörtti, kuin kuin niinku millään lailla urheilusta kiinnostunu. (H:Joo) Ja, ja joku siinä laskettelussa vaan oli hirveen hienoo, että me sillonku me... (...) Mä muistan edelleenkin sen että me oltiin ekana ankkurissa ja vipana... Vipassan ankkurissa, että koko päivä (H:Joo) laskettiin. Ja se oli vaan jotenkin aivan tosi mahtavaa.” **Haastateltava 3**

Ja kuten myös haastateltava neljä

“En tiää ehkä se oli, no en tiää tietysti laskeminen aina aina ollu niinku se, tärkeä asia elämässä, että se olit sit sitä että halus vaan laskee mahdollisimman paljon ja ja sit siellä oli tietysti, tuttu paikka ja olis siinä vaiheessakin hyviä hyviä kavereita, siellä päin. Nii nii se oli helppo paikka mennä ja olla. Jaja sitten tietysti, sitten tietysti yhdistyksen, edutkin siinä vaiheessa, siinä vaiheessa sitten houkutteli oleen siellä.” **Haastateltava 4**

Haastateltava viisi tuo esiin kuinka lumilajit ovat lähellä hänen sydäntään. Hän jatkaa hänen oman polkunsä ulkopuolelle, kuinka lajeilla on myös tärkeä kansanterveydellinen ja elinkeinollinen puoli. Hän muistuttaa myös, että maastohiihto on kansallislaji. Hänen sanoistaan ilmenee, kuinka paljon hän on tehnyt alalla työtä oman päivätyönsä puolesta. Toisin sanoen haastateltava kertoo oman polkunsä ulkopuolelta sellaisia mietintöjä, jotka edustavat selkeästi alaan vihkiytyneen ammattilaisen mietintöjä. Hän myös kertoo itse käyvänsä harrastamassa lajeja vapaa-ajallansa.

Kuudes haastateltava on kokenut lajia kohtaan eräänlaisen notkahduksen, jolloin on etsinyt uusia haasteita eri lajeista.

“Nii totaa. Siinä oli tapahtunu pieni notkahdus, että koin että sillä ei ollut minulle mitään annettavaa, mikä oli tietysti täysin väärä mielikuva. Uskoisin et aika

monella on tämä sama, että alppihiihto muuttuu tylsäksi, kun siellä rinteessä tavallaan selviytyy liian hyvin. Tai siis silleen, että ei enää jännitä. Sillonhan on ite alottanu telemarkin laskemisen (H:joo) Ja sehän tietysti tarjos uusia haasteita ja tarjoaa niitä edelleen.” **Haastateltava 6**

Hän kertoi, kuinka hiihdonopettaja kurssi toi esiin miten hän ei ehkä olekaan niin hyvä laskija kuin kuvitteli, vaan hänellä on vielä paljon kehittymistä lajin parissa. Hän myös kertoo, kuinka paljon hiihdonopettamisen tuoma näkökulma muuttaa suhtautumista lajiin.

“Koko ajan niinku tuntuu tavallaan et niistä lajeista saa niinku enemmän irti, että mitä enemmän sä ymmärrät niitä. Et en periaatteessa ajattele sitä pelkästään niinku lasku taidollisesti vaan myös se niinku. Sen niinku analyysiikan kautta”
Haastateltava 6

Edellinen kerronta kuvaa, miten hänelle on lajin tarkastelu ja siinä kehittyminen ollut erittäin tärkeää. Hän on sama henkilö, joka kuvaa, että lajin opettaminen on hänelle äärettömän tärkeää, mutta tapa miten hän puhuu lumilajeista kuvastaa, miten lajeilla on hänen omassa harrastuneisuudessansakin iso merkitys. Lumilajien harrastaminen yhdistyy hiihdonopettamiseen saumattomasti.

Yksi haastateltava kertoo miten hänen mielestään “rakkaus lajiin” myös yhdistää ihmisiä, jolloin yhteisöllisyys voi rakentua lajin ympärille.

“Tässä ehkä tää... Niinku rakkaudesta lajiin, tekeminen. Nii jotenkin niinku, yhdistää ihmisiä tosi hienosti.” **Haastateltava 3**

Lajilla on kiistaton merkitys tässä tutkimuksessa ja kuten edellä oleva viittaus antaa ymmärtää, niin se on liitännäinen myös ihmisten välisiin suhteisiin yhdistyksissä.

5.4.3 Ihmissuhteet

Ihmissuhteiden merkitys esiintyy korostuneesti kertomuksissa. Mainittakoon esimerkin omaisesti, että haastateltavista kolme mainitsee kertomuksissaan nykyisen puolison. Puolisot liittyvät kertomuksiin eri tavoin, joka kuitenkin kuvastaa, miten tärkeitä asioita tämänkaltaisessa toiminnassa oleminen on parhaimmillaan, kun voi tavata jopa

elämäkumppanin. Puolisot eivät kuitenkaan ole ainoita ihmissuhteita, jotka kertomuksissa ilmenee. Jokainen haastateltava puhuu muista ihmisistä, jotka yhdistyksissä ovat mukana.

“Jotenki mun mielestä se se porukka, josta hiihdonopettajat koostuu nii mää niinku Tykkään. Et se on jotenkin semmosta niinku mun henkistä, sakkia. Rentoa mut siellä, mutta siellä on niinku menestyneitä ja sitten on niinku kaiken näköstä huithapelia siellä niinku. Jotenki se on niinku hauska porukka jossa on miksi semmosta erilaista porukkaa, joka sitten kuitenkin niinku pystyy yhdessä pitämään hauskaa ja ja tekemään ihan niinku järkeviäkin asioita.” **Haastateltava 2**

Edellinen viite kuvastaa sitä, miten hiihdonopetuksen pariin osallistuu kaikenlaisia ihmisiä. Seuraava viite kuvastaa hyvin, miten haastateltava on huomannut, että ne ihmiset siellä yhdistyksessä, muun muassa, ovat sellaisia, joiden kanssa hän haluaa olla tekemisissä. Huomio kiinnittyy siihen, miten hän kuvaa haluavansa sinne aina vain uudelleen, joten se ihmisryhmä kaiken muun lisäksi rakentaa sitoutumista aina uudelleen ja uudelleen.

“Sit taas sit ku mä huomasin että et se niinku se työ, se paikka ja se porukka on niinku semmosta mitä mä haluu.. Missä mä haluun olla mukana. (H: joo) Niin sitten sinne niinku hakeutui takaisin ja takaisin ja takaisin. (H: joo) Ja tota. Ja kyllä se edelleenkin pitää siellä ja niinku.” **Haastateltava 1**

Haastateltava kolme mainitsee kertomuksessaan paljon ihmisiä, ja kertoo kuinka hienoa ja mukavaa heidän kanssaan oli työskennellä yhdistyksen toiminnoissa. Lisäksi hän kertoo myös useasti ihmisistä, joiden kanssa on tehnyt paljon muutakin kuin töitä. Hän käyttää termiä “sosiaalinen ympyrä”, jolla tarkoittaa myös ihmisiä, joiden kanssa on viettänyt aikaa ja keitä on tavannut yhdistyksessä. Hän mainitsee erittäin tärkeäksi pienemmän porukan, jonka kanssa hän on viettänyt “mahtavaa aikaa”. Hän siis kuvailee, kuinka hänellä on isossa yhdistyksessä ollut pienempi porukka, mutta kokee, että aina kaikkien kanssa on ollut tunne, että kuuluu porukkaan. Hänen mukaansa hiihdonopetukseen liittyvä yhdistys on positiivisin yhdistys missä hän on koskaan ollut mukana, ja arvelee sen olevan samankaltaista myös muissakin hiihtokouluyhdistyksissä. Hän kertoo, että sosiaalinen ympyrä on asia, mikä veti toimintaan mukaan ja hänelle on tullut todella pitkäaikaisia ystävyssuhteita yhdistyksen piiristä. Haastateltavat neljä ja kuusi mainitsevat ihmisten merkityksen olevan suuri. Molemmilla on kokemus, että yhdistyksessä on mukavia ihmisiä.

Haastateltava viisi toteaa lyhyesti, että työyhteisö on yksi asia, mikä saa jatkamaan yhdistyksessä. Tämä tapa mainita asiasta viittaa kahteen asiaan; ensimmäiseksi siihen, että porukka on häntä miellyttävää, ja toiseksi siihen, miten hän näkee hänelle yhdistyksen toiminnan olevan enemmän työn kaltaista toimintaa.

5.4.4 Ytimen johtopäätökset

Yhdistyksillä on mahdollistava vaikutus hiihdonopettamiseen. Tämä ei kuitenkaan suoraan selitä sitä miksi joku haluaa tehdä yhdistyksen kautta hiihdonopettamista, kun vaihtoehtona olisi myös yritysten tarjoamia työpaikkoja Suomessa. Halua olla mukana yhdistyksen toiminnassa kuvaavat enemmän yhdistyksen mahdollistama henkinen kasvu ja ihmisten luoma sosiaalinen ympyrä, jolloin yhdistys näyttäytyy toimijana, joka antaa tai tarjoaa mahdollisuuden kasvuun sekä rakkaan lajin harrastamiseen miellyttävässä sosiaalisessa tilanteessa. Tällöin voidaan ajatella, että toimijuutta yhdistyksessä edustavat yhdistyksen mahdollistava vaikutus, harrastustoiminta ja ihmissuhteet. On helppo olettaa, että myös aikaisemmin kuvattuihin kertomuksiin henkilöistä itsestään, vastaa ”yhdistys mahdollistajana” -ajattelu. Toisin sanoen, kuten esimerkiksi haastateltava yksi kuvaa olevansa ihminen, jolla on halu tehdä asioita, niin yhdistys mahdollistaa ja antaa paikan missä toteuttaa tätä halua. Koulutuksen merkitys nousee esiin, ja eittämättä koulutustapahtumilla on ollut suuri merkitys. Ehkä koulutuksen luoma henkinen kasvu on tärkein selittävä tekijä koulutuksen merkitystä tarkastellessa. Tällöin myös koulutuksella on toimijuutta oleva ominaisuus, joka rakentaa sitoutumista yhdistykseen.

Lumilajit ja niiden suuri merkitys haastateltaville on kiistaton. Laji itsessään on asia, joka ajaa näihin yhdistyksiin. Taustalla on voinut olla kisoihin tähtäävää lajin harrastamista tai muuten vaan rakkautta lajiin. Opettamisen syyt ovat jo hieman moninaisemmat. Vaikuttaa siltä, että osalle opettaminen on juuri se tärkein juttu, minkä avulla voi jatkaa lajin harrastamista, kun taas osalle opettaminen on enemmänkin yksi osa lajin harrastamisen jatkamista. Toisin sanoen, esimerkiksi haastateltava kuusi kuvaa kuinka juuri se opettaminen on ollut se juttu, miksi haluaa tehdä sitä mitä tekee. Muilta taas saa vahvemman käsityksen siitä, että opettaminen on mukavaa ja tärkeää, mutta se on osa lajin harrastamista kaiken muun lisäksi. Todellisia intressejä harrastustoimintaan on varmasti yhtä monta kuin on harrastajiakin, mutta tässä

kohtaa tärkein huomio on yhdistyksen ytimessä. Näiden yhdistysten ytimessä ovat lumilajit ja ihmissuhteet. Niitä lajeja pääsee harrastamaan hyvin monimuotoisesti näissä yhdistyksissä yhdistyksen mahdollistavan vaikutuksen ansiosta, ja yhdistystoiminnan takia harrastamisessa on yhteisöllinen piirre läsnä.

Haastateltavat ovat kuvanneet, että ihmissuhteiden osalta on kaksi tärkeää osaa. Ensinnäkin se, että toiminnassa on mukana ihmisiä, joista tykkää ja toiseksi se, että tuntee kuuluvansa siihen porukkaan. Ihmissuhteiden merkitys nousee yhtä tärkeäksi kuin lajin harrastamisen mahdollisuus. Ihmissuhteet rakentavat jonkinlaista sosiaalista ympyrää, jolla on ollut kaikille haastateltaville merkitys. Kuten haastateltava kolme toteaa, että rakkaus lajiin yhdistää ihmisiä, niin voidaan ajatella, että näissä yhdistyksillä olevilla ihmisillä on jotain yhteistä. Tällöin yhdistykseen liittyy ihmisiä, jotka rakentavat yhdessä yhdistyksen ydintä.

Yhdistyksen ytimen voisi siis tiivistää lajin harrastamiseen, yhdistyksen mahdollistavaan vaikutukseen ja ihmissuhteisiin. Haastateltava neljä tiivistää oman osallistumisen halunsa seuraavalla tavalla:

*“Emmä tiää, tota tota. Noo ehkä se on kuitenkin, meillä on sen verta tiivis, tiivis porukka siellä, että se on niinku et siinä edelleen haluu olla, olla tiiviisti mukana, vaikka, vaikka on tilanteet muuttunutkin. Omassa elämässä ja näin. Ja on sitä aina, aina tietysti paikka mihin mennä siellä. Ja ja. JA kyl se on se on edelleen ihan siistiä hommaa se opettaminen vaikka, vaikka sitä tuli tehtyä aika paljon yhdessä vaiheessa. **Haastateltava 4***

Tiivis porukka, paikka mihin mennä ja opettaminenkin on ”ihan siistiä”. Hän siis kuvaa miten halu olla yhdistyksessä on rakentunut, eli ihmissuhteet ovat tiivistyneet, paikka on sellainen mihin voi aina mennä ja vaikka on tehnyt yhdistyksen perustyötä paljon, niin hän tykkää siitä edelleen. Hän myös puhui, miten tykkää laskemisesta paljon, jolloin yhdistyksen ydin on selkeästi esillä. Eli yhdistys mahdollistaa paikan päällä jonkun asian, jotta kokee, että on paikka mihin mennä ja harrastaa lajia.

Haastateltava viisi tuo erilaisen näkökulman muihin verrattuna esiin; Hän kokee yhdistyksen toiminnan, jota itse tekee, enemmän työksi kuin harrastustoiminnaksi. Tämä johtuu siitä, että yhdistyksen toiminta on osaltaan hänen työnsä sekä yhdistyksen toimintakenttä on sellainen,

josta hänen on hyvä olla tietoinen, koska sillä on iso merkitys hänen päivätyöhönsä. Tässä on kuitenkin huomattava, että hän on ollut pidempään yhdistyksen jäsen, kuin hän on ollut nykyisessä työssään, jolloin hänelle on rakentunut työ lajin ympärille, jota kuvailee rakkaaksi. Voisi ajatella, että se on todellista omistautumista lajille. Hän suhtautuu yhdistykseen kuulumiseen hieman eri tavalla kuin muut, jotka kokevat yhdistyksen toiminnan harrastustoiminnaksi. Hänellä on kuitenkin havaittavissa samoja asioita kuin muilla, eli ihmissuhteet ovat olleet merkityksellisiä ja rakkaus lumilajeihin on vahva.

Ihmissuhteiden rakentuminen näkyy haastattelu aineistoista eräänlaisen “me-hengen” muodostumisena. Jokainen haastateltava kuvaa omaa polkuansa kertomalla itsestään, mutta kun he pääsevät sellaiseen kohtaan, jossa he voivat kertoa tekemisistään yhdistyksessä, he puhuvat kuinka *“me tehtiin jotain”* tai *“kuinka meillä on jotain”*. Esimerkiksi haastateltava yksi kuvaa omaa polkuaan, miten *hän* liittyi mukaan yhdistyksen toimintaan, mutta yhdistyksen toiminnasta hän käyttää esimerkiksi seuraavia ilmaisuja: *“Ja sit meillä on kauden aikana useita eri tapahtumia.”*. Tässä on huomionarvoista, että hän ei puhu, että yhdistyksellä on kauden aikana useita tapahtumia, vaan miten *meillä* on tapahtumia. Tällainen puhe on havaittavissa kaikissa haastatteluissa. Me-muoto kuvaa hyvin, miten nähdään se, että yhdistys on joku porukka mihin kuulutaan ja missä tehdään jotakin yhdessä. Haastateltavien kuvaukset siitä mitä he ovat tehneet yhdistyksessä muodostuvat persoonapronominin *me* avulla. Esimerkiksi haastateltavan kaksi ilmaus: *“Nii myö päätettiin”*, kuvastaa yhdessä päätöksen tekemistä. Haastateltava kuusi käyttää seuraavaa ilmaisua, kun puhuu yhdistyksestä: *“Ja tykkään tavallaan siitä, että meillä on yhdistys missä on...”* Meillä on yhdistys, on omiaan kuvaamaan me-henkeä ja sitä miten suuri merkitys toisilla ihmisillä on yhdistystoiminnassa. Tämä ihmisten rakentama todellisuus on verrattavissa kuvion 1 artefaktointiin, jossa havainnot, materiat ja reaktiot ovat samaan aikaan olemassa. Tämä näkyy erittäin vahvasti kaikissa haastatteluissa, joskin haastateltava viisi kuvaa ehkä hieman etäisemmin toimintaansa yhdistyksessä nykyään. Hän on ainoa, joka yhdistyksestä puhuttaessa, kuvaa enemmän yhdistystä käyttämällä yhdistyksen nimeä, *me* persoonapronominin sijaan. Hänellä *me* sana ilmenee silloin, kun hän puhuu omasta työstään ja muutamasta ilmeisesti hänelle tärkeästä asiasta yhdistyksessä. ”Me-henki” on eittämättä asia, joka synnyttää sitoutumisen tilaa.

5.5 Muut

5.5.1 Taustalla olevia merkityksellisiä asioita

Liittymisen yhteydessä on kuvattu sitä, millainen suhde siihen paikkaan, jossa yhdistys toimii, haastateltavilla oli liittymisen aikoihin. On mielenkiintoista tarkastella paikan merkitystä ja että miten se rakentuu. Paikan tai ehkä ennemminkin ympäristön merkitys on selkeästi sellainen, että sillä on ollut ja on merkitystä yhdistyksessä olemisessa. Esimerkiksi haastateltava yksi ja neljä kertovat miten se paikka, missä yhdistys toimii, on hyvä paikka harrastaa laskemista. Haastateltava neljä tuo myös esiin, että hän kokee, että hänellä on paikka, minne hän voi aina mennä. Haastateltava kuusi kertoo, miten paikka, missä yhdistys toimii, on muotoutunut hänelle tärkeäksi. Hänelle paikka on laskemisen kannalta hyvä, mutta vielä suurempaan rooliin kertomuksessa nousee, kuinka loistava se paikka on opettamisen kannalta. Hän myös kertoo, että siellä on baari, josta tykkää erittäin paljon. Paikka on myös sopivalla etäisyydellä hänen kotoaan.

“Verenperintö” tarinoiden alle kuvatut haastateltavat kolme ja neljä ovat selkeästi aina tykänneet paikasta, jossa yhdistys toimii ja se on ollut heille hyvin tärkeä aina.

“Tykänny olla siellä, ja viihtyny, viihtyny jo sillon aikasemmikin. Nyt sit tietysti vielä enemmän sitten, tää aikuisiällä ku hiihtokoulussa olin nii nii sitten vielä tärkeemmäks tullut. Mut oli kyl varmasti jo siinä vaiheessa jo hyvinkin tärkeä paikka.” **Haastateltava 4**

Edellinen kuvastaa kertomusta, että paikka itsessään on tullut vielä tärkeämmäksi hänelle ajan saatossa. “Vahingossa mukaan” tarinoissa on ajatus siitä, että heille paikka ei ole ollut ollenkaan tärkeä aluksi, mutta siitä on muotoutunut tärkeä ajan saatossa. Haastateltavien kaksi ja viisi kertomuksista on vaikea todeta tietyn ympäristön merkityksiä suoraan.

Yhdistys on mahdollistanut myös ulkomaille suuntautuvia matkoja. Nämä matkat ovat olleet joko harjoitusleirejä tai kansainvälisiin hiihdonopettaja kongresseihin osallistumisia. Neljä kuudesta haastateltavasta mainitsevat matkoja, mutta haastateltavien kaksi ja viisi tarinat rakentuvat pitkälti ulkomaanreissujen ympärille. Heidän polkujansa värittävät useat yhdistyksen toiminnan kannalta tärkeät matkat, joihin he ovat päässeet osallistumaan. Heidän

polullaan korostuvat nämä matkat, jolloin voi olettaa, että näillä matkoilla on ollut suuri merkitys heidän toimimiseensa yhdistyksessä. Haastateltava kolme muistelee kertomuksissaan vanhoja ulkomaan reissuja ja kertoo, kuinka ne ovat olleet tärkeä osa polulla yhdistyksessä.

“ne koulutus reissut, jossa on ollu sitten muita opettajia mukana, nii ne on ollu kyllä aivan huippuja. Semmosii kiikkustuolireissuja, että. Et niinku en vaihtais pois kyllä niitäkään” **Haastateltava 3**

Myös haastateltava neljä sivuaa kertomuksessaan ulkomaanmatkaa, jossa on lajin parissa päässyt olemaan mukana.

Jokainen haastateltavan mainitsee yksittäisiä tärkeitä asioita, joista monet ovat selkeitä fyysisiä asioita, joiden merkitys on otettava huomioon. Tällaisia on esimerkiksi väline-edut. Toisin sanoen yhdistyksen jäsenillä on monesti etuna ostaa lajiin liittyviä välineitä edukkaasti. Haastateltavista neljä kuudesta mainitsevat väline-edut. Voidaan olettaa, että nämä väline-edut itsessään ovat tärkeitä, mutta tärkeämpää on kuitenkin, miten ne mahdollistavat lajin harrastamista. Esimerkiksi haastateltava kuusi kertoo, kuinka hän kokee, että välineitä on päivitettävä usein, koska harrastaa lajia niin paljon.

Yksittäisiä selkeitä asioita mainitaan myös majoitukseen liittyviä etuja yhdistyksen puolelta ja erilaisia bileitä ja tapahtumia, joihin henkilöt ovat osallistuneet. Haastateltava yksi tuo esiin, että ”biletyskulttuuri” on vähentynyt, mutta se aika, joka ennen käytettiin juhlimiseen, on siirtynyt muunlaiseen toimintaan.

5.5.2 “Pilke Silmäkulmassa”

“Pilke silmäkulmassa” kertomukset kuvaavat sitä, millaista yhdistyksen toiminnassa mukana oleminen on. Tässä kappaleessa on esitetty vapaaehtoisuuden ja palkallisuuden eroja ja merkityksiä. Lisäksi on tuotu esiin muita asioita, joilla on merkitystä yhdistystoiminnan kannalta. Rahallisen korvauksen merkityksen tarkastelu lähtee liikkeelle liittymisvaiheesta, ja etenee henkilöiden suhtautumiseen rahalliseen korvaukseen nykyään, ollessaan mukana yhdistystoiminnassa.

Kertomus lisätienestin saamisesta on nostettu esiin, koska sillä on ollut monen liittymisen kertomukseen merkitystä. Yhdistystoiminnan avulla saatu lisätienesti on ollut merkityksellistä etenkin nuoremmalla iällä. Haastateltava yksi aloitti yhdistyksessä palkkatyössä, jolloin se on ollut hänelle talvisin elanto. On kuitenkin huomattava, että hän on liittynyt yhdistyksen jäseneksi vasta myöhemmin. Kuitenkin aluksi osallistumisen kannalta tienesteillä on ollut erittäin tärkeä rooli.

Haastateltava 2 kuvailee, kuinka yksi syy hiihdonopettaja uralle lähtemiseen oli lisätienesti.

“Sitten ku tuli siellä alueella oltua nii, että... Perhana, tossaha vois pikku lisätienestiä saada tosta, että kävis hiihdonopettajaks, eiköhä täs nyt sen verran suksella kestetä.” **Haastateltava 2**

Hänen kertomuksensa alkua värittää kuitenkin se, että itse yhdistys, josta hän haastattelussa kertoo, ei antanut hänelle lisätienestiä, jolloin lisätienestillä ei ole niinkään yhdistykseen sitoutumisen kannalta merkitystä, vaan ennemminkin hiihdonopettajauralle lähtemisen kannalta. Hän kertoo, että tässä yhdistyksessä rahallisella palkkiolla ei ole merkitystä hänelle, mutta hän liittyi yhdistykseen melkein saman tien tultuaan hiihdonopettajaksi.

Haastateltavat kolme ja viisi mainitsevat, että heille lisätienestillä oli merkitystä nuorena.

“Mut että sitten myös ansiot oli niinku ihan merkittävät opiskelijalle.”
Haastateltava 3

“Nii sillohan se oli ihan selkeesti että sehän oli niinku lisäansiota”
Haastateltava 5

Haastateltava kuusi on ainoa, joka tuo selkeästi esiin, että tienesteillä on alusta alkaen ollut hyvin pieni vaikutus. Haastateltava 4 ei varsinaisesti ota kantaa rahalliseen tienäämiseen alkuvaiheessa. Jokaisen haastateltavan suhtautuminen rahalliseen korvaukseen on kuitenkin loppujen lopuksi hyvin samankaltainen.

“Elikkä mun mielestä niin kauan kun harrastetaan ja vaikka jopa hallitustyöstä maksetaan tiettyä palkkaakin. Niin siltikki se palkkahan ei vastaa sitä mitä palkkatöistä saisi siitä ajasta. Silloin on aina oltava sen ympäröivän porukan

tavallaan niinku... On ymmärrettävä se, että tätä tehdään rakkaudesta lajiin.”

Haastateltava 3

Edellinen kuvastaa juuri sitä, miten haastateltava kokee, että tämä on yhdistystoimintaa, jolloin on ymmärrettävää, että siitä ei saa päivätyöhön verrattavaa palkkaa. Haastateltava yksi sanoo, että ennen hän sai palkkaa, mutta nyt hän ei saa mitään rahallista korvausta, vaikka tekee kokemuksensa mukaan aika paljon työtunteja yhdistyksen eteen hallituksessa.

Haastateltavan kuusi kuvaus palkkauksesta kuvaa, miten hän ei koe palkkauksella olevan kovin isoa merkitystä hänelle, ja hän voisi tehdä sitä mitä yhdistyksessä tekee, pienemälläkin korvauksella.

“Tottakai on kivaa, että vapaa-aikaansa käyttämisestä, johonkin, vähänniinko työnomaiseen kuitenkin. Nii maksetaan jonkinlainen korvaus, jotta tätä ei ihan järkyttävällä miinuksella tarvitse tehdä.” ***Haastateltava 6***

Maininta “järkyttävällä miinuksella” on omiaan kuvaamaan harrastustoimintaa. Yhdistys mahdollistaa lajin laajan harrastamisen myös maksamalla palkkaa tietynlaisesta työstä, jolloin harrastamisen kustannukset pysyvät aisoissa. Edellinen haastateltava jatkaa myös, ettei tee tätä missään nimessä rahan takia, mutta ymmärtää, että esimerkiksi opiskelijoille rahalla voi olla suurikin merkitys. Hänestä kausikortti ja väline-edut ovat merkittäviä ja kivoja juttuja. Samankaltaisella linjalla on myös haastateltava 4.

“No niistä perusduuneista tietysti, tietysti sai kaikesta palkan, mutta sitten, yhdistyksissä nyt muuten, on muutakin hommaa... Mitä tehdään sitten yhdistyksen eteen ihan ihanniinku omasta halusta. .... Mutta en, sillai ei oo, ei oo tarve siitä mitään rahaa saada” ***Haastateltava 4***

Hän on omasta halusta auttanut yhdistystä ilman palkkaa, eikä ole kokenut tarvetta saada siitä rahaa. Haastateltava viisi on kuvannut, että kokee yhdistyksessä toimimisen enemmän työnä kuin harrastuksena, mutta myös hän sanoo ymmärtävänsä, että toiminta on kuitenkin yhdistystoimintaa. Toisin sanoen hän kuvailee, kuinka hän osallistuu palkatta esimerkiksi koulutuksiin, mutta se sopii hänelle, koska kyseessä on yhdistystoimintaa. Haastateltava kaksi kertoo, kuinka palkka on kiva juttu, mutta ei koskaan ole kokenut taloudellisia intressejä toiminnassa. Hän kuitenkin mainitsee, että ulkomaanreissut ovat olleet hänelle iso bonus.

“Pilke silmäkulmassa” kuvastaa tässä muutakin kuin pyyteettömän työn tekemistä. Jokainen haastateltava puhuu yhdistyksistä ja niissä toimimisestaan erittäin positiiviseen sävyyn. Haastateltavat kautta linjan kuvaavat polkujansa yhdistyksessä kehuun toimintaan ja sitä, miten paljon ovat saaneet yhdistyksen toiminnassa ollessaan itselleen määrittelemättömiä asioita. Henkilöt ovat olleet mukana toiminnassa “pilke silmäkulmassa”. Pilke silmäkulmassa tarkoittaa vertauskuvallisesti sitä, kun ihmisen silmät tuikkivat, joko kuvastaen iloista ihmistä tai huumorin esiintymistä (Tiede-lehti 2014). Henkilöiden haastattelusta on välittynyt juuri “pilke silmäkulmassa” tekeminen, eli kuvaus siitä miten iloisesti yhdistyksen toiminnassa ollaan mukana. Myös huumori välittyi haastatteluista paljon. Haastateltavat naureskelivat omille sutkautuksilleen sekä kertoivat asioita, joilla on selkeätä huumoriarvoa. Esimerkiksi haastateltava viisi toi esiin *Mies voimistelijoita*, joka on huumoripainotteinen voimisteluesitys, jolla on ollut haastateltavan mukaan suuri merkitys. Hän myös haastattelunsa aikana kuvasi miten on ollut toiminnassa mukana ja kuinka aikoo myös jatkaa toiminnassa, jonka jälkeen häneltä kysyttäessä, että miksi haluaa jatkaa, niin hän totesi: “*No enhä minä sitä tiiä!*” Ja nauroi päälle, vaikka oikeasti hän kertoi paljon syitä, miksi olla mukana. Muutkin haastateltavat kertovat useita asioita naureskellen, mikä kertoo ja kuvaa hyvin miten hauskaa yhdistyksen toiminnassa on ollut. Tämä positiivisuus ja into välittyi haastateltavien kertomuksista vahvasti.

“Et kyl se niinku se hiihtokoulu tavallaan niinku oli tietyllä lailla niinku itseään suurempi juttu, niinku sen sosiaalisen ympyrän ja harrastamisen, harrastamisen suhteen. Et ei ollut pelkkä, et mä en pelkästään niinku opetellu, opettanut laskettelua ja telemarkkia vaan siinä oli hirmu paljon muutakin” **Haastateltava 3**

Eli yhdistyksillä on kokoaan isompi merkitys, koska ne eivät tarjoa ainoastaan mahdollisuutta opettaa laskettelua vaan paljon muutakin.

5.5.3 Muiden asioiden johtopäätökset

Tähän kappaleeseen on kertynyt useita yksittäisiä asioita, jotka merkitsevät henkilöille paljon. Näitä on muun muassa väline-edut, muut edut, palkka, ulkomaanmatkat ja ympäristön merkitys. Kun näitä yksittäisiä asioita suhteuttaa haastateltavien kertomuksiin niin muodostuu kuva siitä, että nämäkin asiat tukevat oikeastaan yhdistyksen ytimen kuvauksia. Väline-edut eivät itsessään ole se asia minkä takia henkilöt toimivat yhdistyksissä, vaan ne mahdollistavat yhdistyksen toiminnan ytimen, eli lumilajien harrastamisen sekä opettamisen.

Ulkomaanmatkat ovat myös olleet erittäin vahvasti lumilajin harrastamiseen liitännäisiä koulutusmatkoja. Haastateltavat ovat käyneet ulkomailla harjoittelemassa lajia erilaisissa olosuhteissa kuin Suomessa voi, tai sitten he ovat olleet osallisina kansainvälisissä kongresseissa.

Ympäristö, jossa yhdistykset toimivat, on selkeästi asia, jolla on merkitystä. Henkilöt, joiden yhdistyksillä on selkeä paikka, missä se toimii, kertovat kuvauksia, millainen se paikka on. On helppo olettaa, että heitä vetää fyysiselle paikalle sen paikan tuomat mahdollisuudet. Kuitenkin paikkakertomusten perusteella liittyy hyvin paljon juuri lajin harrastamisen mahdollisuuksiin. Nämä paikat mahdollistavat lajin harrastamisen, jolloin ympäristö luo henkilölle mahdollisuuden tehdä sitä mistä hän tykkää.

Yksittäisiä asioita edustavat myös tapahtumat, joita yhdistyksissä on. Näiden tapahtumien merkitys yksittäisinä asioina ei nouse kovinkaan suureksi, vaan näiden merkitys on ehkä ennemminkin ihmissuhteiden ja sosiaalisen ympyrän rakentumisessa. Toisin sanoen tärkeintä ei ole, että on juhlia, vaan se, että yhdistyksen sosiaalinen puoli pysyy yllä. Tällöin yhdistyksen toimintaan liitettävillä yksittäisillä asioilla on enemmänkin yhdistyksen ydintä ja ihmissuhteita rakentava vaikutus.

Jokainen haastateltava kokee, että heille ei palkkauksella ole kovin iso merkitys, jolloin työtä yhdistyksen eteen ja parissa tehdään muista syistä. Tästä johtuen toimintaa kuvaa ”pilke silmäkulmassa” -ajatus, eli yhdistyksen eteen ollaan valmiita laittamaan aikaa ilman rahallista korvausta, jonkun muun hyvän ajatuksen takia. Rahalla on ollut toimijuutta osan henkilöiden tarinoissa, mutta sen merkitys on hävinnyt ajan saatossa oikeastaan kaikilta. Kaikki haastateltavat kertovat, miten ovat valmiita tekemään palkatta työtä yhdistyksen eteen ja sen parissa. Rahallisen korvauksen merkitys on tuotu esiin, koska se on omiaan kuvaamaan miten sitoutuminen voi rakentua. Esimerkkinä on haastateltava yksi, joka on aloittanut toiminnassa mukana tietämättä yhdistyksestä kovinkaan paljoa ja kuukausipalkkatyössä. Hänen polkunsa on edennyt yhdistyksen puheenjohtajaksi, josta hänelle ei makseta palkkaa, vaan hänellä on täysin muut syyt tehdä työtä yhdistyksen eteen. Pilke silmäkulmassa on yhdistyksen toiminnan selittävä tekijä, eli yhdistyksen toiminnan tulee olla ihmiselle itselleen miellyttävää ja sitä ei rahalla saa.

Kokonaisuudessaan muiden asioiden merkitystä voidaan miettiä yksittäisen henkilön eri sitoutumisen tilojen avulla. Esimerkiksi haastateltavan kuusi tarinasta on havaittavissa liittyminen ”vahingossa mukaan”, joka kehittyy ”arjen sankariksi”. Hänellä on myös mahdollisuus muuttua ”yhdistyksen ritariksi”, mutta ”rakkaus lajiin” on koko ajan mukana taustalla. ”Muut taustalla olevat merkitykselliset asiat” edustavat yksittäisempiä sitoutumisen tiloja, joilla on eittämättä merkitystä ja ne vaikuttavat henkilöön silloin kun ovat läsnä. Tällöin koko sitoutuminen rakentuu useiden erilaisten ja päällekkäisten sitoutumisen tilojen mukaan. Toisin sanoen, muilla asioilla on koko ajan merkitystä, koska ne luovat yksittäisiä sitoutumisen tiloja materiaioineen. Nämä sitoutumisen tilat täydentävät muita sitoutumisen tiloja.

5.6 Tuloksien yhteenveto

Tuloksien esittely keskittyy enimmäkseen todistelemaan, että nämä ihmiset ovat olleet sitoutuneita näihin yhdistyksiin. Tämän sitoutumisen esittelystä on pyritty poimimaan ne toimijat ja tekijät, jotka muodostavat sitoutumisen tilan. Sitoutuminen näihin yhdistyksiin ei tapahdu yksittäisen tapahtuman, toimijan, materian, edun, ihmisen, paikan, halun tai vastaavan johdosta. Sitoutuminen rakentuu artefaktoinnin kaltaisen prosessin myötä, jolle on vaikea määritellä yksittäisiä tekijöitä.

Materiaalisen sitoutumisen teorian mukainen sitoutumisen tila on katsottu olevan hetkellinen ilmiö. Tutkimuksen tarkoituksena on pitkistä kertomuksista todeta hetkellistä ilmiötä. Kuitenkin on ristiriitainen ajatus, että henkilöt ovat olleet pitkään sitoutuneita, mutta sitoutumisen ilmiö olisi vain hetkellinen ilmiö. Tutkimuskysymys asettaa huolen siitä, että sitoutumisen ilmiö löytyy vain ja ainoastaan hetkellisinä asioina, jotka eivät tue sitä ajatusta, että nämä henkilöt olisivat pitkään sitoutuneita näihin yhdistyksiin. Henkilöiden kertomuksista voi poimia sitoutumisen tilan kaltaisia asioita, joissa artefaktoinnin (kuvio 1) kaltaisen prosessin myötä syntyy sitoutuminen. Henkilöiden kertomuksista esimerkiksi muista eduista ei voi havaita reaktiota, havaintoa tai materian toimijuutta erikseen. Tällöin artefaktoinnin kaltainen prosessi kuvastaa sitoutumisen syntymistä näihin yksittäisiin materiaaliin asioihin. Henkilöiden koko tarina kuvastaa sitä, että he ovat olleet pitkään sitoutuneita. Tästä päätellen on todettava, että sitoutumisen tila on ilmiö, joka toistuu aina uudelleen, joko saman asian

suhteen tai uuden asian suhteen, jolloin voi olla pitkäaikaista sitoutumista. Tällöin ei ole tärkeää sitoutumisen tila, vaan sitoutumisen tilat.

Kuvion 2 esittämät tarinat ovat erilaisia sitoutumisen tiloja, jolloin voidaan ajatella, että pitkäaikaiseen sitoutumiseen tulisi havaita liikkumista näiden sitoutumisen tilojen välillä. On mielenkiintoista, miten osalla ”vahingossa mukaan” on vaihtunut ”yhdistyksen ritariksi” tai ”verenperintö” ”arjen sankariksi”. Se, että miksi liittymisen tarinat ovat vaihtuneet joksikin muuksi, on mahdoton todeta, mutta voidaan todeta, että sitoutumisen tila voi muuttua ja elää. Rakkaudesta lajiin on asia, joka tuntuu esiintyvän läpi kaikkien tarinoiden. Tällöin voidaan olettaa, että on sitoutumisen tiloja, jotka voivat jatkua, kunhan toiset sitoutumisen tilat tukevat niitä. Muut taustalla olevat yksittäiset asiat ovat omiaan kuvaamaan sitoutumisen tiloja, jotka näkyvät muiden sitoutumisen tilojen kanssa yhtä aikaa ja päällekkäin.

6 POHDINTA

Tutkimuksen tulokset ovat kuvausta ihmisten kertomuksista, joita olen analysoinut materiaallisen sitoutumisen teorian viitekehyksessä. Materiaalinen sitoutuminen näkyy sitoutumisen tiloina, jotka rakentuvat suhteessa johonkin asiaan. Tieteenfilosofiasta johtuen tutkimuksen tuloksia on syytä pohtia suhteuttaen niitä sitoutumisen tilaan ja perinteisempään sitoutumisen ajatukseen, sekä pohtia, miten ne rakentavat pitkäaikaista sitoutumista. Tutkimuksen tuloksia ja tutkimuksen luotettavuutta on pohdittu kappaleessa 6.2, jonka jälkeen minulla on ollut mahdollisuus antaa muutama aihe mahdolliselle jatkotutkimukselle.

6.1 Hetkellisestä sitoutumisen tilasta pitkäaikaiseen sitoutumiseen

Tämä tutkimus ei pysty todentamaan jotain selkeää tapahtumaa, mikä pitää ihmiset sitoutuneena. Huomio keskittyy enemmän asioihin, joilla on toimijuutta, jotka rakentavat sitoutumista kokonaisuutena. Haastateltavien kertomuksista on vaikea poimia selkeitä tapahtumia, joilla olisi yksittäistä suurta merkitystä heidän sitoutumiseensa, kun taas edellä esitellyissä tuloksissa on paljon asioita, joilla on toimijuutta henkilöihin, jotka rakentavat sitoutumista. Joukossa on myös tapahtumia, kuten esimerkiksi ulkomaanmatkat, mutta niidenkin osalta voidaan keskustella niiden toimijuudesta. Eli olisiko mahdollisesti ulkomaan matkojen muistaminen, kokeminen ja niiden mahdollisuus asia, jolla on toimijuutta ja vaikutusta ihmisen olemisen yhdistyksessä. Tärkeintä ei kuitenkaan ole, että löytyisi asioita, joilla on toimijuutta, vaan pohtia sitä, että minkälaista se toimijuus on ja mitä se aiheuttaa ihmisissä.

Selkeä tapahtuma, joka on mahdollistanut sitoutumisen syntymisen, on liittymisen tarinat. Ilman jonkinlaista liittymistä yhdistykseen ei voi tapahtua sitoutumista. Yhdistyksiin rekrytoinnin tulisi olla henkilökohtaista (Pessi & Oravasaari 2010), jolloin tämä tutkimus osoittaa henkilökohtaisen rekrytoinnin vaikeudet. On vaikea rekrytoida ihmisiä, kun esimerkiksi tämän tutkimuksen haastateltavat, jotka ovat liittyneet vahingossa mukaan, ovat kaikki liittyneet täysin erilaisten tapahtumien kautta. “Verenperintö” tarinat osoittavat, että

lasten liittyminen voi olla yksi mahdollisuus muodostaa sitoutumista ja saada ihmisiä mukaan toimintaan.

Suuri osa haastateltavista ovat kuvanneet, että heillä suurin muutos osallistumiseen tuli lapsen saamisen aikaan. Tällöin voi päätellä, että on tärkeää, että ihmiset eivät putoa yhdistyksen toiminnasta saadessaan lapsia. Heille pitäisi osata lapsen saamisen aikaan tarjota yhdistyksessä sellaista tekemistä, että heillä on mahdollisuus pysyä mukana ajan rajallisuudesta huolimatta. Tällöin myös nämä lapset ovat suoraan potentiaalisia yhdistyksen jäseniä, kuten ”verenperintö” tarinat osoittavat. Todettakoon kuitenkin, että vanhempien mukana yhdistykseen liittymisestä ei ole mitään tilastollista dataa saatavilla. Tämänkaltaisen ajattelu edustaa Pessin ja Oravasaaren (2010) esittelemää elinkaariajattelua. Yhdistysten pitäisi osata tarjota sellaisen määrän ja laadun osallistumista, jotta ihmiset voivat pysyä mukana oman elämäntilanteen mukaan. Tämän tutkimuksen osallistumisen kuvaukset ovat sellaisia, että nämä yhdistykset näille ihmisille, ovat pystyneet tarjoamaan heille sopivaa toimintaa, koska he ovat voineet olla mukana, vaikka elämäntilanteet ovat muuttuneet. Vaikuttaa siltä, että aika, jonka ihmiset käyttävät yhdistys toimintaan, on eräänlainen vakio. Toisin sanoen niillä, joilla on enemmän esimerkiksi hallitusvastuuta, niin yhdistyksen perustoimintaan ei ole niin paljoa aikaa. Elinkaari ei suoraan selitä sitoutumista, kun taas tuloksissa esitetty yhdistyksen mahdollistava vaikutus selittää sitä enemmän. Elinkaari ja yhdistyksen tarjoamat mahdollisuudet kulkevat käsi kädessä. Tästä päätellen yhdistysten kannattaa tarkastella jäsenten elinkaarta, kuten myös Pessi ja Oravasaari (2010) ehdottavat omassa tutkimuksessaan.

”Yhdistystoiminnan mahdollistajat” kappaleen puheenjohtajien pohdinnat edustavat hyvin elämäнкаari -ajattelun ydintä. Puheenjohtajat pohtivat sitä, miten vaikea on seuloa niitä ihmisiä, joita tarvitaan yhdistyksen toiminnan pyörittämiseen. Yhdistyksen toiminnan kannalta on eittämättä hyötyä siitä, mitä enemmän yhdistyksessä on sitoutuneita henkilöitä, jolloin löytyy tekijöitä erilaisiin tehtäviin. Kuuluvainen (2015) kuitenkin huomauttaa, että yhdistysten kannattaa tarkasti pohtia, kuinka paljon käyttää resursseja rekrytoimiseen, jos suuresta jäsenmäärästä ei ole suoraa hyötyä. Kunniatehtävän kaltainen ajattelu kuitenkin esineellistää tehtävänkuvausta, jolloin sillä tehtävällä voi olla materiaalsen sitoutumisen toimijuutta. Tehtävien tulee siis olla sellaisia, joilla on ihmiselle jokin merkitys. Tämä ajatus kulkee käsikkäin tutkimuksen kanssa, joka väittää, että selkeästi rajattuihin tehtäviin on helpompi osallistua (Pessi & Oravasaari 2010), jolloin asiaa ei tarvitse katsoa vain rekrytoinnin kannalta,

vaan kaikkien yhdistyksen tehtävien kannalta. Yhdistysten ritarien tarinoissa ei ole havaittavissa selkeitä yksittäisiä tapahtumia, miksi he ovat edenneet aina puheenjohtajaksi asti, mutta on havaittavissa erilaisia asioita, joilla on ollut toimijuutta heidän tekemisessään.

Jokainen haastateltava on ollut pitkään sitoutunut yhdistykseen, ja heillä on ollut erilaisia sitoutumisen tiloja. On vaikea todeta, että onko sitoutumisen tilat peräkkäisiä, päällekkäisiä vai aina uudelleen muodostuvia. Haastateltavien osallistumisen kuvauksista voi todeta sitoutumista, mutta sitä, että onko siinä jonkinlainen muutos, on vaikeampi todeta. Esimerkiksi, miten liittymisen tarinan sitoutumisen tilan syntyisestä tulee jossain vaiheessa yhdistyksen ritarin kaltainen sitoutumisen tilan tarina? Sitoutumisen tilassa tapahtuu selkeästi muutoksia ajan saatossa, mutta niitä muutoksia tai uusia erilaisia sitoutumisen tiloja on erittäin vaikea todeta aineistosta. Kuitenkin vaikuttaa siltä, että vaikka sitoutumisen tunne olisi pysyvä, niin se voi silti olla ajan saatossa suhteessa eri asioihin, kuin aikaisemmin. Kokemuksellinen sitoutuminen ja materiaallinen sitoutuminen eivät välttämättä kulje käsi kädessä toistensa kanssa.

Tutkimuksen tuloksissa on nähtävissä samankaltaisuuksia aikaisempien vapaaehtoistoiminnan tuloksiin verrattaessa, vaikka lähestymistapa on hyvin erilainen. Kuten Yeung (2007) väittää, että yhdistyksen puitteiden tulee olla sellaisia, joissa voi toteuttaa omia päämääriä saman henkisten ihmisten kanssa ja yhteisen tiedon luominen tulisi kehittää sosiaalista pääomaa, joka luo sitoutumista yhteisistä asioista. Saman henkisyys näkyy tämän tutkimuksen ihmissuhteissa, sekä miten yhdessä muiden kanssa voi syntyä jonkinlainen sosiaalinen ympyrä, joka muodostaa sitoutumista. Myös Lahtisen (2003) väitökset halusta vapaaehtoistoiminnan liittymiseen, kuten epäitsekäs halu auttaa, tyhjän tilan täyttäminen, aiemmat kokemukset kuuntelemisesta ja ihmisten lähellä olemisesta sekä oppiminen ja kasvu ihmisenä, näkyvät tämän tutkimuksen tuloksissa osaltaan. Edellisen kaltaisia asioita on nähtävissä tutkimuksen tuloksissa, mutta sitoutumisen tilan syntyminen on kuitenkin asia, joka rakentuu aina uudelleen, eikä välttämättä ole mielekästä tiivistää yksittäisiin asioihin.

Yeung (2007) väittää, että kokemus läheisyydestä on tärkeä osa sitoutumista, mikä ilmenee ryhmään kuulumisena, ryhmähengestä, toiminnan sosiaalisuudesta ja uusien ihmisten tapaamisen merkityksellisyydestä. Myös tämä tutkimus puoltaa tätä ajatusta. Ihmissuhteiden merkitys on kiistaton yhdistyksen mielekkyyden kannalta. Ihmiset ovat yhdistyksen keskiössä,

koska ilman ihmisiä ei olisi yhdistystä. Yhdistyksen toiminta rakentuu ihmisten kanssakäymisessä. Ihmissuhteet ovat yksi asia, joka luo sitä kokonaista ympäristöä, jossa yhdistys toimii. Järvilehto (1994) toteaa, että sosiaalinen toiminta on ihmisten yhteistyötä, joka mahdollistaa toiminnan tuloksia ja toisten tietoisuuden näistä tuloksista, kuitenkin niin, että yksilöiden yhteen kytkeytymistä voidaan luultavasti ymmärtää vain silloin, kun nähdään näiden yksilöiden kehon ulkopuoliset osat, jotka muodostavat osan ihmisen ja ympäristön yhteisestä järjestelmästä. Toisin sanoen sosiaalinen yhteys rakentaa ympäristöä yhdessä. Henkilöillä on toisiinsa sellainen vaikutus, että sosiaalinen yhteys kannattaa ottaa vakavasti. Yhdistysten kannattaa varmistaa, että uudet tulokkaat kokevat olevansa tervetulleita, jolloin heille voi alkaa muodostua sosiaalinen ympyrä ja kuuluvuuden tunne.

Lahtinen (2003) toteaa, että organisaatioon sitoutuminen vapaaehtoistyössä on ristiriitaista, eli on huomattu, että jossain vaiheessa voi olla ylpeä johonkin kuulumisesta, mutta se ei aina ole välttämättä tärkeää. Organisaatio itsessään on eittämättä toimija, jolla on käsikosketeltava toimijuus, mutta suoranaisesti yhdistykseen sitoutumista on vaikea haastateltavilta todeta, vaikka ylpeyttä yhdistykseen kuulumisesta esiintyy aineistossa.

Paikka eli ympäristö, on materia tai materioiden kimppu, jolla on ehdottomasti merkitystä haastateltavien osallistumiseen. Kaksi kolmesta yhdistyksestä toimii haastatteluiden hetkellä selkeästi vain yhdellä paikkakunnalla ja kolmannella voi olla toimintoja useammassakin ympäristössä. Kaikki, jotka toimivat yhden paikkakunnan yhdistyksissä kuvasivat kuinka se paikka, missä yhdistys toimii, on heille tärkeä. Tällöin sillä ympäristöllä voi olla merkitystä, mutta kuitenkin ympäristö on vain yksi asia sitoutumisen tilan synnyttäjänä.

Kaikkein tärkeimpänä asiana näkisin yhdistyksen ytimen. Se mahdollistaa aina uudelleen niiden tärkeiden materioiden harrastamisen. Paikka on muuten tärkeä, mutta se ei kuitenkaan ole kaikille, jolloin se ei ehkä ole selittävä tekijä. Ehdotan, että sitoutuminen tapahtuu juurikin ytimeen eli lajiin ja opettamiseen, jotka ovat abstrakteja materioita, joilla on selkeä toimijuus. Yhdistys mahdollistaa tämän ytimen ja sen ytimen toteuttamista voidaan tehdä muiden ihmisten kanssa. Vaikka olisi ylpeä yhdistyksestä ja kokisi, että on sitoutunut organisaatioon, silti voi olettaa, että se sitoutumisen tila tapahtuu yhdistyksen mahdollistavaan vaikutukseen. Tällöin aina kun pääsee harrastamaan lajia ja opettamista, sitoutuu tekemiseen ja yhdistykseen aina uudelleen ja uudelleen. Toiminnan määrä ja laatu voi vaihdella, mutta taustalla vaikuttaa

kuitenkin ajatus ”Rakkaudesta lajiin!”, jolloin ”Rakkaudesta lajiin” ei ole vain sanahelinää, vaan kaikkein tärkein juttu, joka Artefaktoimisen (kuvio 1) prosessin kaltaisella ajattelulla synnyttää sitoutumisen tilan yhdistyksen mahdollistamaan harrastukseen. Yhdistykseen voi sitoutua ajatustasolla, mutta syvällisempi sitoutuminen tapahtuu enneminkin yhdistyksen mahdollistamiin asioihin. Ydin rakentuu vain ihmissuhteiden kanssa, jolloin ajatusta voidaan jatkaa ”Rakkaudesta lajiin, yhdessä!”. Koska yhdistys jatkaa tämän mahdollistamista, niin sitoutumisen tila toistuu aina uudelleen, jolloin sitoutumisen tilat voivat mahdollistaa pitkäaikaista sitoutumista. Vaikka ”ydin” olisikin sitoutumisen tila, joka jatkuu pitkään ja on selkeästi merkityksellinen, niin se ei poista muiden sitoutumisen tilojen merkitystä ihmisen olemiseen yhdistyksessä.

Kuten aikaisemminkin esitetty savenvalaja esimerkki ja päätelmät edellä ehdottavat, on turhaa erotella yksittäisiä tekijöitä. Ei ole enää mielekästä tarkastella savenvalajaa, savea tai vaasia, sillä vain prosessilla ja virtauksella on merkitystä, eli mitä käsi ja savi saavat yhdessä aikaan (Malafouris 2018). Miten ne liittyvät toisiinsa, mikä niiden suhde on, mikä on niiden vaikutus toisiinsa, mitä niistä tulee ja mitä ne tuovat ilmi? Tällöin artefaktoinnin kannalta voidaan sivuuttaa kognitiivinen mietintä siitä, että mistä mieli koostuu, koska sitä ei tarvita. Artefaktointi vapauttaa myös kapeakatseisesta ajattelusta, eli siitä, mistä asiat muodostuvat. Artefaktoinnin analyyttinen arvo auttaa ymmärtämään miten asiat tulevat esiin tapahtuman kaltaisina, jolloin niillä on ontologinen merkitys ja moninaisuus. (Malafouris 2018.) Tällöin voidaan ajatella, että lumilajeilla on samanlainen prosessi ja virtaus kuin savenvalamisessa. Kun laskija lähtee laskemaan mäkeä alaspäin, hänen suoritukseensa rinteessä vaikuttaa todella monet asiat. Implisiittisesti on helppo olettaa, että kukaan ei osaa tarkkaan eritellä jokaista asiaa mikä laskemiseen vaikuttaa sillä hetkellä. Savenvalajan esimerkissä viitattiin selittämättömään taitoon, jolloin itse tekijäkään ei välttämättä osaa selittää, mitä tarkalleen tapahtui, koska prosessiin vaikuttaa niin moni tekijä, toimija tai materia. Laskijaan rinteessä vaikuttavat sää, näkyvyys, lumen olomuoto, valittu väline (lumilauta, telemark, alppihiihtosukset, jne.) monet, vauhti, rinteiden jyrkkyys, rinteiden pinta ja sen vaihtelut, laskijan fyysiset ominaisuudet, laskijan henkinen olotila, laskijan taidot, sattuma, hetkellisyys ja eittämättä monet muut asiat. Laskeminen on siis itsessään sellainen asia, johon vaikuttaa selkeästi materiat, joilla on toimijuutta. Tällöin siinä on artefaktoimisen kaltaista prosessia, jossa laskija reagoi materioiden kanssa siihen, miten tekee rinteessä oman suorituksensa. Nämä toimijat ovat myös niitä asioita, minkä takia laji voi olla niin mukaansa tempaava. Siinä on loputon määrä

kehittymisen suuntia, se on monimuotoinen, joten onnistuminen ja vauhti pitävät lajin hauskana, jolloin siihen on helppo sitoutua aina uudelleen ja uudelleen. Tutkimus osoittaa, että rakkaus lajiin on kaikille haastateltaville erittäin tärkeä asia, jolloin pohdintana vaikuttaa siltä, että laskeminen ja sen tuoma jonkinlainen riemu on toimija, joka aiheuttaa sitoutumista näihin yhdistyksiin muiden asioiden joukossa.

Tiivistykseksi voisi sanoa, että yksittäiset materiat kuten edut, ulkomaan matkat, koulutus, ympäristö ja niin edespäin, ovat asioita, jotka mahdollistavat aina vain paremman harrastamisen mahdollisuuden. Tämä on omiaan kuvaamaan sitä, miten laji ja sen harrastaminen nousevat keskiöön. Tällöin näiden yhdistysten ydintä on mahdollisimman hyvän harrastamisen mahdollistaminen muiden saman henkisten ihmisten kanssa. Voidaan siis ajatella, että mitä paremmin yhdistys tiedostaa oman ytimensä, niin sitä paremmin se voi tarjota jäsenilleen sitä mitä he kaipaavat. Kaikki eivät välttämättä kaipaa samaa asiaa, mutta tämän tutkimuksen henkilöiden halu olla yhdistyksessä mukana tiivistyy lauseeseen ”rakkaudesta lajiin, yhdessä”. Tässä tutkimuksessa ”rakkaudesta lajiin” edustaa sellaista sitoutumisen tilaa, joka kulkee jokaisen haastateltavan polun läpi.

Sitoutumisen määrä ja laatu vaihtelee eittämättä niin, että syyt ja mahdollinen sitoutumisen määrä on jokaisella henkilökohtainen. Tämä tutkimus ei pyri etsimään yleistettävää yksittäistä sitoutumisen syytä, vaan tarkastelemaan sitoutumista materiaalsen sitoutumisen teorian viitekehyksessä. Tutkimuksen tuloksena on, että materiaalilla, joilla on toimijuutta, on merkitystä ihmisen sitoutumiselle yhdistykseen. Materiat, joilla on toimijuutta, eli aktantit ovat vaikeasti havaittavissa ja niiden kuvaus voi olla abstrakti. Sitoutumisen tila syntyy niin, että ei välttämättä ole järkevää etsiä yksittäisiä toimijoita, asioita tai tapahtumia, vaan ymmärtää sitoutumisen ilmiötä kokonaisena abstraktina käsitteenä, joka muodostuu suhteessa äärettömän moneen asiaan. Sitoutuminen ei siis synny ympäristöön, vaan kaiken ympärillä olevan myötävaikutuksesta. ”Miten sitoutuminen yhdistykseen tapahtuu?” tutkimuskysymys kulkee käsi kädessä kysymyksen ”mihin” yhdistyksissä sitoudutaan kanssa. Tällä tarkoitan sitä, että yhdistyksiin sitoutuminen tapahtuu artefaktoinnin kaltaisen prosessin välityksellä, jolloin *miten* ja *mihin* ovat erottamattomat kysymykset. Tällöin muodostuu lukematon määrä sitoutumisen tiloja, jotka päällekkäin, peräkkäin ja uudelleen muodostuen luovat pitkäaikaisen sitoutumisen.

6.2 Tutkimuksen tuloksien arviointi

On huomioitava, että tämä tutkimus edustaa sitä ihmisryhmää, jotka ovat tyytyväisiä yhdistysten toimintaan tai ainakin ovat olleet mukana pitkään ja tahtovat jatkaa yhdistyksissään. Tutkimus ei ota huomioon sellaisten ääntä, jotka eivät ole yhdistystoiminnasta kiinnostuneita ja eivät ole sellaisessa mukana. Yhdistystoimintaan lähtee mukaan vain ihmiset, jotka ovat toiminnasta kiinnostuneita; tällä tutkimuksella ei kuitenkaan voi osoittaa, että millaisia nuo ihmiset ovat ja onko kiinnostus yhdistys- ja vapaaehtoistoimintaan jonkinlainen ominaisuus. On myös huomattava, että jokaisella yhdistyksellä on epäilemättä omat erityispiirteet, jolloin tämän tutkimuksen tulokset osuvat kaikkein parhaiten hiihtokoulu yhdistysten toimintakenttään.

Ihmisissä ei kiinnosta vain samanlaisuus tai tyypillisuus, ja erityisesti Gadamer on korostanut, että hermeneuttinen tutkimus ei pyri yleistämään yksittäistapauksia yleisiksi säännönmukaisuuksiksi. Ainutkertainen ja ainutlaatuisuus ovat muun lisäksi hermeneutikolle kiinnostavia kohteita. (Laine 2010.) Tämän tutkimuksen yleistettävyydestä sitoutumisen tapahtumisesta yhdistykseen voi todeta, että jokainen yhdistys on erilainen ja niissä toimivat ihmiset ovat aina ainutlaatuisia. Kuitenkin voidaan väittää, että sitoutumista ei kannata tarkastella yksittäisenä ilmiönä, vaan laajemmassa kuvassa asiana, joka voi rakentua materiaalsen sitoutumisen teorian kaltaisesti.

Tutkimuksen tulokset antavat osviittaa siitä, että materiaalsen sitoutumisen teorian ja artefaktoinnin prosessin kaltainen kognitiivinen prosessi on paikkaansa pitävä. Ihmiset eivät elä erillään ympäristöstään vaan yhdessä ympäristönsä kanssa. Tutkimuksen tuloksia voidaan arvioida myös verrattuna Järvilehdon (1994) eliö-ympäristö -järjestelmän teorian valossa, joka tässä tutkimuksessa näyttäytyy niin, että ihmisen toimintaa kannattaa tarkastella yhdessä ympäristön kanssa. Kuitenkin, materiaali ihmiseen vaikuttavana tekijänä, ajatuksen taustalla on filosofiaa, joka ei ole tarkkaan määriteltyä ja vakiintunutta (vertaa esim. Malafouris 2018 ja Bennet 2020). Tästä johtuen myös tutkimuksen tekeminen aiheesta on epämääräistä.

Tutkimuksen luotettavuutta tarkastellessa on huomioitava, että tieto on osittaista ja tuloksien vakuutteluun liittyy rationaalsen päättelyn lisäksi intressejä ja tunteita. Tutkimuksen pätevyden arvioinnin pohjalle on otettu tarkasteluun sen arvioitavuus, seurattavuus,

uskottavuus, vakuuttavuus, perusteltavuus, luotettavuus ja vahvistettavuus. (Lindblom-Ylänne & Paavilainen & Pehkonen & Ronkainen 2011.) Koko tutkimusta ja sen pätevyys arviointia värittää fakta, että tutkijana olen aloittelija ja kyseessä on opinnäytetyö. Tutkimuksen teko on kuitenkin toteutettu niin hyvin kuin maisterivaiheen opiskelijalla on mahdollista. Tällöin myös tutkimuksen arvioitavuus täytyy suhteuttaa tutkimuksen laatuun, eli pro gradu -tutkielmaan. Uskottavuuden ja perusteltavuuden kannalta tutkimuksen tulososioon olen tuonut paljon viittauksia aineistoon, jotta tulokset olisivat mahdollisimman hyvin näkyvillä.

Tärkein luotettavuuden peruskysymys on kuitenkin se, että vastaako tutkimus sitä mitä se väittää tutkivansa (Lindblom-Ylänne & ym. 2011). Tämä tutkimus tuo uuden avauksen sitoutumisen ilmiön tarkasteluun yhdistyksissä ja kertoo oman näkemyksen, miten sitoutuminen hiihtokouluyhdistykseen tapahtuu. Tutkimuksen tulos, että yhdistyksen kannalta sitoutuminen rakentuu suhteessa kaikkeen ympärillä olevaan, voidaan pitää tärkeimpänä tutkimustuloksena. Tällöin sitoutumisen ilmiö on abstrakti käsite, joka rakentuu materiaallisen sitoutumisen teorian tavalla. Tämä tutkimustulos ei merkittävä vain yhdistysten kannalta, vaan myös ihmisten johtamisen psykologian kannalta.

6.3 Jatkotutkimusaiheet

Tämä tutkimus kuvaa pitkään sitoutuneiden kertomuksia. Tutkimus ei ota kantaa siihen, että mihin sitoutuminen voi päättyä. Tutkimus sellaisista ihmisistä, jotka ovat olleet esimerkiksi yhdistykseen sitoutuneena, mutta ovat jostain syystä lopettaneet toiminnassa mukana olemisen, voisi olla mielekäs. Sellaisesta tutkimuksesta voisi saada tähän aiheeseen lisää tietoa, esimerkiksi vaihtuuko sitoutuminen johonkin muuhun, tai rakentuuko sitoutuminen täysin jotenkin uudelleen eri tavalla, mikä ei enää kohdistu johonkin tiettyyn asiaan.

Malafouris (2018) huomauttaa puhuessaan savenvalaja esimerkistä, että yhtäaikaisen intention ja saven muotoutumisen mukanaan tuoman kognition tarkastelun vähäisyys voi johtua mielen ja materiaan erottelusta tai siitä, että sopivaa metodologiaa tarkasteluun ei ole. Tämä väite herättää ajatuksen, että materiaan ja ihmisen suhteen kognitio, esimerkiksi tässä tutkimuksessa esitetty artefaktointi, ei ole tutkimuksellisesti kovin helposti esiin tuotava ilmiö. Järvilehdon (1994) esittämän eliö-ympäristö -järjestelmän teoria ei myöskään esitä tarkkaa kuvausta siitä,

miten sitä voisi tutkia. Kuitenkin vaikuttaa, että tämän kaltaisella filosofialla psykologiassa ja yhteiskuntatieteissä voi olla merkitystä, jolloin artefaktoinnin kognitiivista prosessia tulisi tutkia lisää. On ymmärrettävää, että siihen on vaikea kehittää tutkimusmetodia, mutta tieteenfilosofinen muutos, joka ottaa useiden asioiden vaikuttavan tekijän huomioon, voisi olla tärkeää. MET edustaa tieteenfilosofiaa, jota on tutkittu vähän tai ei ollenkaan suomalaisen yhteiskuntatieteeseen liittyen.

Ehdotan myös, että erilainen tutkimussuunta voisi olla mielenkiintoinen. Miten tämän tutkimuksen sitoutumisen ilmiö ja motivaatioteoria kulkisivat käsi kädessä. Deci ja Ryanin itseohjautuvuusteorialla (Self-Determination Theory) vaikuttaa olevan paljon leikkausta tämän tutkimuksen tuloksiin. Itseohjautuvuusteoria olettaa, että ihmisen kasvua edustaa ennakoiva sitoutuminen, informaation omaksuminen, käyttäytymisen säätely ja yhtenäisyyden löytäminen sosiaalisissa ryhmissä (Deci & Ryan 2017). Itseohjautuvuusteorian mukaiset psykologiset sisäisen motivaation synnyttäjät ovat: Autonomia tunne, pätevyyden tunne ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tunne (emt.). Edellä mainittujen motivaatioiden syntymisen prosessin tarkastelu yhdistettynä materiaalsen sitoutumisen ja artefaktoinnin prosessiin voisi olla mielenkiintoinen aihe. Tämä perusteluna sille, että tämän tutkimuksen tulokset vaikuttavat sivuavan itseohjautuvuusteoriaa. Autonomia on omiaan kuvaamaan elämänkaaren kuvauksia. Pätevyyden kokeminen on rakkaudesta lajiin toimintaa, jossa kehittyminen on kaikilla koko ajan lähellä sydäntä. Ihmissuhteiden merkitys on kiistaton yhdistyksen sitoutumisessa, jolloin se olisi omiaan kuvastamaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Motivaatio tehdä jotain on voinut olla perinteinen sitoutumisen selittäjä, mutta olisiko materioiden synnyttämä motivaatio yksi jatke itseohjautuvuusteorialle? Kuten Utti (2009) väittää, että sitoutumista ei voi ymmärtää ilman motivaation käsitettä. Vaikka tämä tutkimus on lähestynyt sitoutumista aivan toisesta suunnasta kuin motivaatio edellä, niin yhdistäessä materiaalsen sitoutumisen teorian filosofian ja itseohjautuvuusteorian periaatteet, voisi mahdollisesti saada mielenkiintoisen tutkimuksen aikaiseksi. Itsemääräämisteoria edustaa täysin erilaista yksilökeskeistä psykologista suuntautumista kuin materiaalsen sitoutumisen teoria, jolloin erilaisten teorioiden keskinäinen vertailu voisi olla mielenkiintoista.

LÄHTEET:

Bennett, J. Kääntäjä: Kilpeläinen, T.(suom.) (2020). *Material väre: Olioiden poliittinen ekologia*. Tampere: niin & näin. Alkuperäinen teos: Bennet, J (2004) *Vibrant Matter. A Political Ecology of Things*. Duke University Press

Brockmeier, J. & Meretoja, H. (2014) Understanding narrative hermeneutics. *StoryWorlds: A Journal of Narrative Studies, Volume 6, Number 2, Winter 2014, pp. 1-27* (Article) University of Nebraska Press. DOI: 10.1353/stw.2014.0011

Drucker, P. F. (1990). *Managing the Non-Profit Organization*. Käännetty teos: Drucker, P. F. Kääntäjänä Anna-Mari Kankkunen (2008). *Voittoa tavoittelemattoman organisaation johtaminen*. Helsinki: Talentum.

Dumouchel, P. (2019). Embodiment: The Ecology of Mind. *Philosophies (Basel)*, 4(2), p. 12. doi:10.3390/philosophies4020012

Gallagher, S. & Taler, G. R. (2016) Artifacts of Minds: Material Engagement Theory and Joint Action. Teoksessa: Etzelmüller, G. & Tewes, C. (toim.), *Embodiment in Evolution and Culture*. (s.337-351) Germany: Mohr Siebeck

Heikkilä, J-P. (2009) Ainutlaatuisen yhteisön mielekkyys ja vetovoima. Teoksessa Heikkilä, J., Hyypä, H. & Puutio, R. (toim.), *Yhteisön lumo: Systeemiä kytkeytymisiä*. (s. 109-123) Oulu: Metanoia Instituutti.

Heikkilä, J., Hyypä, H. & Puutio, R. (2009) *Yhteisön lumo: Systeemiä kytkeytymisiä*. Oulu: Metanoia Instituutti.

Hyvärinen, M. (2010) Haastattelukertomuksen analyysi. Teoksessa Nikander, P., Hyvärinen, M. & Ruusuvaara, J. (toim.). *Haastattelun analyysi*. (s.90-118) Tampere: Vastapaino.

Hyvärinen, M. & Löyttyniemi, V. (2005) Kerronnallinen haastattelu. Teoksessa Aaltonen, T., Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.). *Haastattelu: Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. (s.189-222) Tampere: Vastapaino.

Hänninen, V. (2018) Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa Valli, R. & Aaltola, J. (toim.). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin (5., uudistettu ja täydennetty painos.)*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ihde, D. & Malafouris, L. (2019). Homo faber Revisited: Postphenomenology and Material Engagement Theory. *Philos. Technol.* 32, 195–214 <https://doi.org/10.1007/s13347-018-0321-7>

Iliopoulos, A. (2019) Material Engagement Theory and its philosophical ties to pragmatism. *Phenom Cogn Sci* 18, 39–63. <https://doi.org/10.1007/s11097-018-9596-5>

Jokivuori, P. (2002) *Sitoutuminen työorganisaatioon ja ammattijärjestöön – Kilpailevia vai täydentäviä?* Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 206. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House

Jones, O. & Cloke, P. (2008) Non-Human Agencies: Trees in Place and Time. Teoksessa Knappett, C. & Malafouris, L. (toim.), *Material agency: Towards a non-anthropocentric approach*. (s. 79-96) New York: Springer.

Järvensivu, A. (2011) Työntekijöiden pelit, pelivarat ja intressien synty. Teoksessa: Kansanvalistusseura, Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, Eteläpelto, A., Heiskanen, T. & Collin, K. (toim.). *Valta ja toimijuus aikuiskasvatuksessa*. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.

Järvilehto, T. (1994). *Ihminen ja ihmisen ympäristö: Systeemisen psykologian perusteet*. Pohjoinen.

Kansanvalistusseura, Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, Eteläpelto, A., Heiskanen, T. & Collin, K. (2011). *Valta ja toimijuus aikuiskasvatuksessa*. Helsinki: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.

Kielitoimiston sanakirja KOTUS. Haettu 25.2.2021.

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/artefakti?searchMode=all>

Kinnunen, H. (2009) Yhteisöksi tulemisen haaste. Teoksessa Heikkilä, J., Hyypä, H. & Puutio, R. (toim.), *Yhteisön lumo: Systemeisiä kytkeytymisiä*. (s. 145-162) Oulu: Metanoia Instituutti.

Knappett, C. & Malafouris, L. (2008). *Material agency: Towards a non-anthropocentric approach*. New York: Springer.

Kumpulainen, K., Krokfors, L., Lipponen, L., Tissari, V., Hilppö, J., Rajala, A., (2010) *Oppimisen sillat - kohti osallistavia oppimisympäristöjä*. Helsinki: Yliopistopaino.

Kuuluvainen, S. (2015). *Vapaaehtoistyön johtaminen*. Helsinki: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF.

Kuusela, P & Saastamoinen, M., (toim.) (2014). *Hyvän elämän sosiaalipsykologia: Toimijuus, tunteet ja hyvinvointi*. Kuopio: Unipress.

Kuvaja, S. (2007) Jyrääkö aktivismi perinteisen yhdistystoiminnan. Teoksessa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi, Harju, A. (toim.). *Kansalaistoimintaan kätketty aarre*. (s. 118-127) Vantaa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi.

Lahtinen, P. (2003). *Ihminen on tärkein instrumentti: Työnohjaus vapaaehtoisessa tukihenkilötyössä*. Helsinki: SMS-tuotanto.

Laine, T. (2003). Maailman avautumisen syntyperät. Teoksessa: Kakkori, L. (toim.). *Katseen tarkentaminen: Kirjoituksia Martin Heideggerin Olemisesta ja ajasta*. (s. 167-181). Jyväskylän yliopisto: Kopijyvä.

Laine, T. (2010) Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. (toim.). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: II, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (s.28-45) Jyväskylä: PS-kustannus.

Lindblom-Ylänne, S., Paavilainen, E., Pehkonen, L. & Ronkainen, S. (2011). *Tutkimuksen voimasanat*. WSOYpro.

Loimu, K. (2005). *Johda yhdistyksesi menestykseen: Puheenjohtajan käsikirja*. Helsinki: WSOYpro

Loimu, K. (2010). *Yhdistystoiminnan käsikirja* (4. uud. p.). Helsinki: WSOYpro.

Malafouris, L. (2008) At the Potter's Wheel: An Argument for Material Agency. Teoksessa Knappett, C. & Malafouris, L. (toim.), *Material agency: Towards a non-anthropocentric approach*. (s. 19-36) New York: Springer.

Malafouris, L. (2016) On Human Becoming and Incompleteness: A Material Engagement Approach to the Study of Embodiment in Evolution and Culture. Teoksessa: Etzelmüller, G. & Tewes, C. (toim.), *Embodiment in Evolution and Culture*. (s.289-305) Germany: Mohr Siebeck

Malafouris, L. (2018) Mind and material engagement. *Phenomenology and the Cognitive Sciences* (2019) 18:1–17 <https://doi.org/10.1007/s11097-018-9606-7>

McAdams, D. P. (2012) Exploring psychological themes through life-narrative accounts. Teoksessa Holstein, J. A. & Gubrium, J. F. (toim.), *Varieties of narrative analysis*. (s.15-32) Sage.

Metsämuuronen, J. (2006) Laadullisen tutkimuksen perusteet. Teoksessa Metsämuuronen, J. (toim.) *Laadullisen tutkimuksen käsikirja*. (81-150) Helsinki: International Methelp.

Onnismaa J. & Gardemeister, S. (2009) Dialogisuus, työ ja yhteisön kaipuu Teoksessa Heikkilä, J., Hyyppä, H. & Puutio, R. (toim.), *Yhteisön lumo: Systeemisiä kytkeytymisiä*. (s. 73-87) Oulu: Metanoia Instituutti.

Patentti- ja rekisterihallitus. Haettu 30.11.2020.

<https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistysrekisterintilastoja/lukumaaratyhdistysrekisterisajauskonnollistenyhdyskuntienrekisterissa.html>

Perttula, J. (2012) Mikä tekee kokemuksen tutkimisesta fenomenologista. Teoksessa: Kiviniemi, L., Suorsa, T., Sandelin, P., Merilehto, M., Latomaa, T. & Koivisto, K. (toim). *Kokemuksen tutkimus: III, Teoria, käytäntö, tutkija*. (319-336) Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus

Pessi, A. B. & Oravasaari T. (2010) *Kansalaisjärjestötoiminnan ytimessä. Tutkimus RAY:n avustamien sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminnasta*. Raha-automaattiyhdistys Helsinki: Yliopistopaino.

Ruusuvuori, J. (2010) Litteroijan muistilista. Teoksessa Nikander, P., Hyvärinen, M. & Ruusuvuori, J. (toim.). *Haastattelun analyysi*. (s. 424-431) Tampere: Vastapaino.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory : Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. ProQuest Ebook

Saari, T. (2014). *Psykologiset sopimukset ja organisaatioon sitoutuminen tietotyössä*. Tampere: Tampere University Press.

Sayer, A. (2011). *Why things matter to people : Social science, values and ethical life*. ProQuest Ebook Central

Selinger, E. (2006). *Postphenomenology: A critical companion to Ihde*. State University of New York Press.

Ski.fi. Suomen hiihtokeskus Yhdistys ry Haettu 1.3.2021
<https://www.ski.fi/info/yhdistys/suomen-hiihtokeskusyhdistyksen-jasenet/>

Tiede-lehden juttu: *Mitä tarkoittaa ”pilke silmäkulmassa”?* Julkaistu 14.1.2014. Haettu 21.4.2021. https://www.tiede.fi/artikkeli/kysy/mita_tarkoittaa_pilke_silmakulmassa

Utti, E. (2009) *Vapaaehtoistyöntekijän sitoutuminen lastensuojelun tukihenkilötoiminnassa*. Helsinki: Ehjä Ry, Kopioniini Oy.

Verbeek, P-P. (2006) *The Morality of Things: A Postphenomenological Inquiry*. Teoksessa: Selinger, E. (toim.). *Postphenomenology: A critical companion to Ihde*. State University of New York Press.

Yeung, A. B. (2002). *Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa - ihanteita vai todellisuutta?: Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan*. Helsinki: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys.

Yeung, A. B. (2007) *Innoittava vapaaehtoistoiminta - Toimintaan sitoutuminen ja sen tukeminen*. Teoksessa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi, Harju, A. (toim.). *Kansalaistoimintaan kätketty aarre*. (s. 152-165) Vantaa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi.

Liitteet:

LIITE 1. Haastattelurunko

Taustoittavat kysymykset:

- Minä vuonna olet syntynyt?
- Kuinka monta vuotta olet ollut mukana yhdistyksen toiminnassa?

1. Kerro koko tarinasi yhdistyksessä. Kronologinen tarina alkaen ennen liittymistä aina tähän päivään asti.

- Mahdollisia lisäkysymyksiä kokemuksiin yhdistyksestä
  - Mitä tiesit yhdistyksestä ennen liittymistä?
  - Millainen oli ensi kokemuksesi yhdistyksestä?
  - Millaisena toimijana olet kokenut yhdistyksen siinä toimiessasi?
  - Mitä yhdistys on antanut sinulle?
  - Oletko mielestäsi antanut yhdistykselle muutakin kuin osallistumisesi?
  - Näkykö yhdistys tai sen toiminnot elämässäsi muulloinkin kuin silloin kun olet toiminnassa mukana?
  - Onko ajatuksissasi yhdistykseen ollut jotain käännteentekeviä vaiheita?
  - Millaisena koet yhdistyksen tulevaisuuden?
- Mahdollisia lisäkysymyksiä osallistumiseen
  - Millainen oli ensimmäinen tehtäväsi yhdistykseen?
  - Mitä silloin tapahtui kun osallistuminen muuttui?
  - Oletko saanut palkkaa tehtävistä?
  - Onko vapaaehtoinen työ ollut mukana yhdistystoiminnassa?
  - Oletko ollut luottamustoimissa mukana?
  - Onko osallistumisessa ollut jotain käännteentekeviä vaiheita?
  - Millaisena näet osallistumisesi tulevaisuuden
- Mahdollisia lisäkysymyksiä haluun olla mukana yhdistyksen toiminnassa

- Mikä oli ensimmäinen asia, mikä sai sinut haluamaan olla osallinen tässä yhdistyksessä?
- Mikä herätti halun liittyä yhdistykseen?
- Onko halu osallistu muuttunut vuosien varrella.
- Mikä saa sinut jatkamaan tässä yhdistyksessä?
- Mitä olisit toivonut yhdistykseltä?
- Onko yhdistyksen aate tärkeä halullesi osallistua?
- Miksi maksat jäsenmaksun?
- Onko haluun osallistua yhdistykseen liittynyt jotain käänteentekeviä vaihteita?
- Millaisena näet halusi osallistu tulevaisuuden?

Onko sinulla lisättävää tai tuleeko vielä jotain mieleen, mihin tahansa edellisiin aiheisiin?

Kiitos haastattelusta!